

özgürlük

yolu aylık siyasi dergi

- REVİZYONİZM ve SOSYAL EMPERYALİZM
- TBMM Gizli Oturumu
- SÖMÜRGELER ve KURTULUŞ MÜCADELELERİ
- CİGERXWIN'DEN ŞİİRLER
- OLAYLAR-YORUMLAR

10

Çin - Sovyet Çatışması Revizyonizm ve «Sosyal Emperyalizm» Üzerine / Kemal Burkay	3
Gizli Oturum ve Düşündürdükleri	36
Sömürgeler ve Kurtuluş Mücadeleleri, / İhsan Aksoy - Aziz Kaya	45
Sanat - Edebiyat Bahar Hoş Gele, Kimim Ben / Cigerxwin	62
Olaylar - Yorumlar	68

Sahibi : **Faruk ARAS** ● Yazı İşleri Müdürü : **Orhan TALUN** ●
Yönetim ve Haberleşme Adresi : Yenişehir 105-214 Sanlı Han Anka-
ra ● Abone : Yıllık 100 TL. ● Altı aylık 50 TL. ● Dış ülkeler
için iki katıdır. ● İstanbul dağıtım **TAN-DA** ● Ankara : **ANKARA**
DAĞITIM ● İzmir : **EGE DAĞITIM** ● Dizgi - Baskı **ÇARK Matbaası**.

ÇİN - SOVYET Çatışması Üzerine

II. Bölüm

Revizyonizm ve « Sosyal Emperyalizm »

Kemal BURKAY

Revizyonizm, bilimsel sosyalizmin temel ilkelerine inançsızlığı içeren, bu ilkelerde değişikliğe, tahrife yönelen akımlara verilen isimdir. Bilindiği üzere bilimsel sosyalizmin teorik yapısı, temel ilkeleri, Marx ve Engels tarafından konmuştur ve kısaca Marksizm diye nitelenmektedir. Lenin, bu öğretiyi geliştirmiş, emperyalist döneme ve Çarlık Rusyasındaki somut şartlara uygulamış; bilimsel sosyalizmin hayata geçirilmesine, dünyanın ilk sosyalist devletinin kurulmasına önderlik etmiştir. Lenin'in bu büyük katkıları nedeniyle marksizm çağımızda, marksizm-leninizm olarak nitelenmektedir.

Revizyonizm her dönemde sosyalizm adına ortaya çıkmıştır. Kuşkusuz revizyonistler, sosyalizme karşı olduklarını açıkça söylemezler; hattâ sosyalizme gerçekten inanmış da olabilirler. Ancak açıktır ki salt niyet, kişilerin doğru bir yolda olmalarının ölçütü değildir. Marx'tan ve Engels'ten önce ütopyacı sosyalistler

de insanlığın hayatında sömürünün son bulmasını, sosyalist bir toplum kurulmasını istiyorlardı; ama onların geliştirdiği kuramlar, toplumu ve dünyayı yorumlayışları, seçtikleri yöntemler insanlığı sosyalizme götüremezdi. Revizyonistler, işçi sınıfı saflarında burjuvazinin işine yarayan yanlış görüşlerini bilerek yaymasalar ve sosyalizme özünde inanmış olsalar bile, bilimsel sosyalizmin temel ilkelerine ters düşmeleri, ister istemez onları işçi sınıfının devrimci mücadelesinin karşısına düşürür. Çünkü ancak bilimsel sosyalizmin ilkelerine sıkı sıkıya bir bağlılık toplumları sosyalizme götürebilir. Bu, bugüne dek devrimci mücadelenin pek çok deneyiyle, pratik hayatın kendisiyle ispatlanmıştır.

Revizyonizm, bazı durumlarda açıkça, marksizm-leninizmin bazı temel ilkelerinin yanlışlığını yada artık değişen şartlara uymadıklarını, eskidiklerini ileri sürerek onların terkedilmesini, değiştirilmesini önerir. Birçok halde ise, ilkeler üzerinde tartışmaksızın, bunu göze almaksızın, bu ilkelere yanlış yorumlar getirir, onları tahrif eder. Özellikle bilimsel sosyalizmin hayata geçerek doğruluğunu pek çok kez ispat ettiği ve sosyalizmin güçlü bir dünya sistemi haline geldiği çağımızda, onun temel ilkelerine karşı çıkmak kolay değildir ve bu dönemde revizyonizm çoğu kez marksizm-leninizm adına ileri sürülmektedir.

Revizyonizm, «Marksizm'in düzeltilmesi» iddiasıyla ilk kez 1870'lerden sonra ortaya çıktı. Bu sapma, o dönemdeki revizyonist akımın en belirgin sözcülerinden biri olan Bernstein'in adıyla, «**Bernstein'cılık**» olarak adlandırılmaktadır. Bernstein ve onun gibi düşünenler, marksizmin temel ilkelerinden biri olan, sosyalizme ancak bir devrim yoluyla varılacağı ilkesini reddediyorlardı. Onlar, kapitalizmin o dönemde içinde bulunduğu şartları kendilerince yorumlayarak, bir devrime gerek almaksızın, sosyal gelişimin doğal sonucu olarak, **kendiliğinden ve sosyal reformlar** yoluyla kapitalizmin uzlaşmaz çelişkilerinin son bulacağını ve sosyalizme ulaşılacağını iddia ediyorlardı.

Devrimci dönüşümün reddedilmesi, Bernstein ve yandaşlarını ister istemez pasifizme, burjuva reformculuğuna, işçi sınıfının devrimci mücadelesinin ve buna uygun örgütlenmenin inkârına götürdü. O dönemde Marksist'ler, Bernstein'cılara karşı kararlı bir mücadele verdiler ve onlara en büyük darbeyi de 20. yüzyıl başlarında Lenin indirdi.

Lenin, o dönemde boyveren revizyonizmin maddi temellerini araştırdı ve bunun, kapitalizmin çürümüşlüğünden, emperyalist

dönemdeki şartlardan oluştuğunu açığa çıkardı. 1870'ler aynı zamanda kapitalizmin emperyalist aşamaya geçtiği bir dönemdir. Serbest rekabetçi dönem son bularak tekeller ekonomiye egemen duruma gelmekte ve dünyanın yağmalanması sonucu oluşan büyük kârların bir kesimi işçi sınıfı içinde bir azınlığın, üst tabakanın, ya da «işçi aristokrasisi» diye nitelenen bir kesimin hayat şartlarını oldukça düzelterek onları burjuvazinin dümen suyuna sokmaya ve işçi sınıfının mücadelesini pasifize etmeye yaramaktadır. Bu durum, burjuva dünya görüşünün işçi sınıfının saflarına sızmasına uygun bir ortam yaratmıştır. İşçi sınıfının, daha çok kendilerine ayrıcalıklar tanınan bu üst kesiminden çıkan bir kısım oportünist sendikacılar ve politik liderler, çetin, yorucu, kararlı bir devrimci mücadeleye gerek olmadan, kapitalizmin iç evrimi yoluyla şartların düzeleceğini, sosyal adaletin sağlanacağını, sömürünün son bulacağını iddia etmişlerdir. Bu, burjuva ideologlarının da öteden beri iddia ettikleri birşeydir.

Revizyonizm burjuva ideolojisinden kaynaklanır ve sonuçta da egemen sınıfların işine yarar. Revizyonistler, oportünist (fırsatçı) bir tutumla, güncel, kısa vadeli çıkarları ön plana alır; politikalarını şu yada bu olay karşısında zigzaklı bir biçimde değiştirir, hareketin uzun vadeli görevlerini, asıl amacı gözetmezler. Onların temel ilkelere kolayca sırt çevirişleri bundandır.

Elbette devrimciler güncel görevler için, işçi sınıfının kısa vadeli çıkarları ve sosyal reformlar için mücadeleyi küçümsemezler. Ama onlar mücadeleyi bununla sınırlamaz, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin kurtuluşunun ancak devrimle, politik iktidarın elde edilmesi ve sosyalizmin kuruluşu ile mümkün olacağını bilir, bu temel amacı bir an dahi gözden uzak tutmazlar.

İşçi sınıfının politik hareketini devrimci hedefinden saptırmaya çalışan revizyonistler 2. Enternasyonal'i oluşturdular ve giderek açık burjuva politikasını benimsediler. Birinci Emperyalist Savaş çıktığı zaman, revizyonistler, işçi sınıfının enternasyonalci tavrını terkedip «vatanın savunulması» adı altında kendi ülkelerinin burjuvalarının safında savaşta yer aldılar, sınıf mücadelesini reddettiler. Bu nedenle Lenin onları sosyal şövenlikle ve sosyal emperyalistlikle suçlamıştır.

Gerçekten de 2. Enternasyonal revizyonizmi emperyalizmle tam bir uzlaşmaya varmıştır. Bugün bu partilerden birçoğu Batı Avrupa'da iktidardadırlar ve emperyalist politikayı, tekelci ekonomik yapıyı sürdürmektedirler.

Bilimsel sosyalizm öğretisi, toplumların kapitalizmden sosyalizme geçişlerinin, tarihî bakımdan kaçınılmaz olduğunu gösteriyor; tarihsel gelişim bunu doğrulamıştır. Daha şimdiden dünyanın üçte biri sosyalist topluma ulaşmış ve geriye kalan ülkelerde de halkların sosyalizme yönelik mücadeleleri devam ediyor. Ancak burjuvazi de buna gönül rızasıyla olanak vermek istemedi ve vermek istemiyor. Dünya burjuvazisi Ekim Devrimini arızî bir olay olarak değerlendirdi ve ilk zamanlarda, Paris Komünü gibi onun da ömrünün çok sürmeyeceğini umut etti. Emperyalist ülkeler, karşı-devrimcilerin safında Sovyetler Birliği'ndeki iç savaşa katıldılar ve eski düzeni geri getirmeye çabaladılar. Bu çabalar başarıya ulaşamadı. Daha sonra bu ilk sosyalist ülkede hep bir karşı-devrim beklediler ve bunu kolaylaştırmak için ajanların çabalarına, sabotajlara, suikastlere hız verdiler. Bu çabalar da istenilen sonucu vermedi ve Sovyetler Birliğinde sosyalizmin kuruluşuna geçildi. Emperyalistler, Sovyetler Birliğini ortadan kaldırma umudundan vaz geçmediler yine de. İkinci Emperyalist Savaş sırasında Alman Faşizminin başlıca amaçlarından biri buydu ve sözde Alman faşizmine karşı Sovyetlerle müttefik olan Amerikan, İngiliz ve Fransız emperyalistleri bile faşist Almanya'nın Sovyetler Birliği'ne saldırısını ellerine kına yakarak karşıladılar. Onlar, Sovyetlerin yenilgisine kaçınılmaz gözü ile bakıyor ve bir taşla iki kuş vuracaklarını düşünüyorlardı. Ama hesapları boşa çıktı; onlar tek sosyalist ülkeden kurtulmanın çaresini ararken karşılarına sosyalist bir dünya sistemi çıktı.

Dünya burjuvazisi, sosyalizme karşı ideolojik mücadeleyi de bugüne dek aksatmadan sürdürdü. Emekçi kitleler arasında sosyalizmi kötülemek, gözden düşürmek, bir umacı gibi göstermek için elinden geleni yaptı. Sosyalist devletlerin sayısının giderek arttığı ve sosyalist dünya sisteminin ekonomik, politik, askeri gücünün artarak dünya dengesinde ağır basmağa başladığı günümüzde, kapitalistler, sosyalizmi savaş yoluyla ortadan kaldırmıyacaklarını artık çok iyi biliyorlar; bu nedenle de ideolojik mücadele daha da önem kazanmıştır. Bu mücadelede kapitalistler, sosyalist ülkeler, partiler arasındaki görüş ayrılıklarından, sürtüşmelerden yararlanmak ve bunları giderek derinleştirmek için büyük çaba gösteriyorlar. Bunun yanı sıra, kapitalist ülkelerde işçi sınıfının mücadelesini devrimci doğrultudan saptırmak, pasifize etmek için de elden gelen yapıyor. Bu yolda onların en büyük yardımcıları revizyonistlerdir.

Burjuva ideologları işçilerin ve diğer emekçi halk yığınla-

rının kafasını karıştırmak için yılmadan, demagojiye, yalana dayanan eski tezleri ısıtıp ısıtıp yeniden piyasaya sürüyor, ya da yeni yeni «teoriler» geliştiriyorlar.

Bu tezlerden birisi kapitalist toplumun giderek bir refah toplumu haline geldiği, yoksulluğu ortadan kaldırdığı ve sosyal adaleti sağlayarak sınıf farklarını önemsiz bir hale getirdiği iddiasıdır. Kapitalizmin ideologları, işçilerin ve memurların da biriktirdikleri paralarla hisse senetleri alarak sermayeye ortak olabildiklerini ve böylece işçi-patron ayrımının, yani sınıf farklarının giderek ortadan kalkmakta olduğunu ileri sürüyorlar.

Burjuva ideologlarının bir tezi de sosyalizmin giderek «liberalleşmesi» yada geriye dönüşü üzerinedir. Onlar, sosyalist toplumlarda emeğin daha da verimli hale getirilmesi, kolektif işletmeciliğin geliştirilmesi için, örneğin birkısım işletmelere daha geniş insiyatif tanınmasını, merkezi planlama ile yerel işletmeler arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi ve geliştirilmesi anlamındaki bazı girişimleri sosyalizmden bir geriye dönüş, kapitalist üretim ve pazar ilişkilerinin «canlanması» olarak nitelemektedirler. Gözlerini sosyalist ülkelere dikmiş propagandacılar bu tür deneyimler hakkında büyük gürültüler koparmakta, kendilerince katı ve «dogmatik» olarak gördükleri sosyalizmden geriye dönüşün kaçınılmaz olduğunu ilân etmektedirler. Onlar, kapitalizmin ve sosyalizmin olgunlaşarak, toplumsal refahı arttırarak birbirlerine yaklaştıklarını iddia ediyorlar. Burjuva ideologlarının bu tür tatlı hâyâller kurmaları doğal karşılanmalıdır...

Burjuvazinin, başından beri sosyalizme karşı aralıksız sürdürdüğü soğuk savaş araçlarından biri de özgürlük ve demokrasi üzerine olanıdır. Burjuvazi, bir yandan emekçi halk yığınları üzerinde kurduğu burjuva diktatöryasını gizlemeye çalışmakta, diğer yandan sosyalizmi, özgürlüklerin ve demokrasinin rafa kaldırıldığı bir sistem olarak göstermek için büyük çaba harcamaktadır. Burjuvazinin elindeki geniş ve etkili propaganda araçları; radyo, televizyon, basın, kilise ve diğer eğitim kurumları büyük ölçüde bu işle görevlendirilmişlerdir. Kitlelerin bireyci duygularını kamçılamak, onları sosyalizmden ürkütmek için herşeye başvuruluyor. Sosyalizmi demokrasinin ve özgürlüğün karşıtı gibi gösterme sahtekârlığı, bu geniş propaganda makinesinin gücüyle kitleler üzerinde etkili olmaktan geri kalmıyor. Ve bu arada burjuvazi, geleceğin ideal toplumunun sosyalizm değil,

kapitalizm ve sosyalizmin bir bileşimi niteliğinde, kapitalizmin özgürlük ve demokrasisi (!) ile sosyalizmin bazı sosyal adalet ilkelerini biraraya getirecek bir toplum olacağını propaganda ediyor...

Burjuva ideologlarının kendi yüreklerini sovmakta ve kitleleri aldatmakta kullandıkları bu tür «teoriler»in saçmalığı ortadadır. Ancak bu tür propagandalar kitleler üzerinde, özellikle de özgürlüğe ve demokrasiye pek düşkün(!) küçük burjuva aydınlar üzerinde etkili olmaktan geri kalmıyor. Onların sallantılı, kararsız durumları buna elverişlidir de. Çağımızda revizyonist akımların bir kaynağı işte bu burjuva propagandasıdır. Buna karşılık revizyonizm de borcunu ödemekte gecikmez. O da burjuvazinin ideolojik bakımdan en büyük destekçisidir.

Burjuva propagandası sol aydınlar üzerinde, hatta sosyalist saflarda etkili olarak sosyalizme karşı tezlerin, revizyonizmin temellerini oluşturur. Diğer yandan revizyonizmin asıl maddi tabanının bizzat kapitalist düzenin kendisi, mülkiyet ilişkileri olduğu unutulmamalıdır. Kapitalist toplumlarda, özellikle küçük burjuvazinin sınıfsal konumu, onun mülkiyet ilişkileri bireyciliği besler ve burjuva propagandasının yeşermesi için uygun bir ortam oluşturur.

Kapitalist toplumlarda burjuvazinin dünya görüşüyle işçi sınıfının dünya görüşü arasında gidip gelen, bir bakıma melez teoriler eksik olmaz. Birara **J. P. Sartre**'ın öncülüğünü yaptığı «varoluşçuluk» böylesine bir akımdı. **Herbert Marcüse** bu türden başka bir akımın önderliğini yaptı. Bu türden akımların ortak özelliği kapitalizmi eleştirmek, ancak sosyalizmi de benimsemektir. Bu nedenle de bir «orta yol» peşindedirler ve Marksizmi değişime uğratmak isterler; ona «çağdaş bir yorum» getirmeye kalkışırlar.

Marksizmin çağımızdaki tarihsel başarısı karşısında revizyonizm, onu bir tüm olarak, açıkça reddedemiyor. Buna karşılık, bilimsel sosyalizme, onun temel ilkelerine saldırmak için değişik yöntemler kullanıyor. Bu yöntemlerden biri sosyalizm modellerinin çokluğuna dair, son yıllarda yaygınlaşan tezlerdir. Bilimsel sosyalizmin evrensel, her toplum için ortak ilkelerini reddetmek için başvurulan bir yoldur bu.

Revizyonistler, Sovyetler Birliğini ve diğer sosyalist ülkeleri —aynen burjuvaların suçladığı gibi— demokratik olmamakla,

«sıkı» rejimler kurmakla suçlamakta ve «insani sosyalizm», «demokratik sosyalizm» ve benzer adlarla niteledikleri değişik sosyalizm «modelleri» önermektedirler. Parti, devrim, mücadele yöntemleri konusunda, bilimsel sosyalizmin deneyden geçmiş, doğruluğu saptanmış temel ilkelerine aykırı tezlerle ortaya çıkmaktadırlar. Önlerindeki teorik engelleri aşmak için de Marx'ta kendilerine dayanak aramakta, Marx'ı Engels ve Lenin'le karşı karşıya koymaktadırlar. Onlar bilimsel sosyalizmin tarihinde Leninci aşamayı, Rusya'ya özgü bir olay olarak nitelemekte ve leninist ilkelerin başka toplumlarda sosyalizme geçiş için örnek teşkil edemeyeceğini ileri sürmektedirler.

Çağımızda işçi hareketindeki bu sağ sapmanın önde gelen temsilcilerinden biri Fransa'da **Roger Garaudy**, Avusturya'da **Ernst Fischer**'dir. Gerek «Sosyalizmin Büyük Dönemeci» adlı eserin sahibi Garaudy, gerek Fischer, sosyalizmde yenilik yapmak, onu çağa uydurmak iddialarıyla ortaya çıkarak sonuçta burjuva ideolojisinin yörüngesine girmişlerdir. Büyük iddialarla ortaya çıkan Garaudy, şöyle sözler ediyor :

«Şu anda yapılabilecek olan, Birleşik Amerika'da insanlık amaçlarına yönelik bir kapitalizm biçimi oluşturmak, Sovyetler Birliğinde sosyalizmin demokratikleşmesini sağlamak ve Üçüncü Dünya'da gelişim için yeni kıstaslar ve yeni yöntemler bulmaktır.» (**Sosyalizmin Büyük Dönemeci**, adlı eserinden) (1)-

Ernst Fischer de iktidar sorunu ile ilgili olarak şöyle diyor :

«İktidar gitgide daha yoğun ve karmaşık duruma gelmiştir ve gücün yoğunlaşması yada azalması çeşitli etkenlere bağlıdır. Bütün 'iktidarların ele geçirilmesi' çağrıları, artık neredeyse mecaz anlamı taşımaktadır. Kim neyi ele geçirecektir? Kim kimi yenecektir?» (2)

Ashnda revizyonistlerin tezleri, burjuva ideologlarının tezleriyle aynı kapiya varmaktadır. Gerek devrime gerek olmadığı, gerek iki sistemin sonuçta birbirine yaklaştığı, gerek demokrasi üstüne iddialar, şaşılacak kadar birbirine yakın düşmektedir. Revizyonistler de, aynen burjuva ideologları gibi, sosyalist ülkelerdeki yönetimi bürokratik olmakla suçlamaktadırlar. Bu tür suçlamalar, onların sosyalizme burjuvaların gözlüğü ile baktıklarını göstermektedir.

(1) Çağdaş Revizyonizmin Eleştirisi, P. N. Fedoseyev, A. Kosing, Konuk Yayınları, s. 103

(2) Aynı eser, s. 105

SOVYETLER'E YÖNELTİLEN REVİZYONİZM SUÇLAMASI

1960'lardan itibaren Çinli liderler, revizyonizm suçlamasını SBKP'ne ve tezlerine karşı çıkan diğer partilere yönelttiler. O günden bu yana da revizyonizm suçlaması oldukça ucuzlamış, çoğu kişinin ağzında sakız haline gelmiştir. Üstelik Çinli liderler, çok hızlı bir tempoyla, kendi rekorlarını arka arkaya kırarak, Sovyetler'i revizyonizmden de öte «sosyal emperyalizm» ve hatıta «sosyal faşizm»le suçlamışlardır. Onların izinden yürüyenler de şimdi bütün bu tezleri dünyanın dört bir yanına yaymaktadırlar. Çinli liderlerin ve onların izinden yürüyenlerin bu hızlı tempolarına ayak uydurmak ve onlara laf yetiştirmek güç olmasına ve bu tartışmanın bir bakıma komik kaçmasına rağmen, suçlamaların üstüne ciddi olarak eğilmek zorunludur da. Nasıl ki burjuva ideologlarının çoğu saçmasapan tezlerine cevap vermek te zaman zaman zorunlu ise...

Çinli liderlerin Sovyetler'e yönelttikleri revizyonizm suçlaması, bilimsel sosyalizmin birçok temel ilkesi ile ilgilidir. Bunlardan barış içinde birarada yaşama, savaş ve barış, kapitalizmden sosyalizme barışçı geçiş, kişilerin putlaştırılması ve Stalin sorunuyla ilgili olanlarına birinci bölümde değinmiştik ve Çinli yöneticilerin bu konulardaki suçlamalarının temelsiz ve tutarsız olduğunu; kendi suçlamalarının tersine Çin'in, dünya sosyalist hareketinin genel çizgisine aykırı düşen bir tavır içinde olduğunu belirtmiştik. Bu bölümde iki önemli tartışma konusuna daha, Yugoslavya sorunu ile «tüm halkın devleti» ve «tüm halkın partisi» kavramlarıyla ilgili olanlarına da dokunacağız.

Yugoslavya Sorunu

1960 öncesinde revizyonizm suçlaması, sosyalist ülkeler arasında genellikle Yugoslav yöneticilerine, Tito grubuna yöneltilen bir suçlama idi. Tito ve grubu, daha başından beri değişik bir politika izlemişlerdi. Özellikle Stalin döneminde SBKP'nin, kendi politikasını diğer sosyalist ülkelere zorla kabul ettirmek istediğini, diğer partilerin ve ülkelerin içişlerine müdahale edildiğini ileri sürmüşlerdi. Bu dönemde Yugoslavya ile diğer sosyalist ülkeler arasında, çok da politik ve ideolojik düzeyde bir soğukluk ve sürtüşme vardı. Yugoslavya, Varşova paktına girmedi ve sosyalist ülkelerle arasında belli bir mesafe bulundururken üçüncü dünya ülkeleri ile birlikte göründü; batılı kapitalist ülkelerle ve bu arada bizzat ABD ile, ileri düzeyde ekonomik iliş-

kiler kurmaktan kaçınmadı. Batılılar Yugoslavya'nın bu tavrını sosyalist sisteme karşı kullanmak için elden geleni yaptılar ve Yugoslavya'ya geniş krediler açtılar. Macaristan'da, Çekoslovakya'da, Polonya'da yeni «Yugoslavyalar» yaratmak için de özel çaba gösterdiler.

Stalin'i izleyen dönemde, özellikle de Stalin'in eleştirilmesinden sonra, Yugoslav yöneticileri ile Sovyetler ve diğer sosyalist ülkeler arasındaki sürtüşmeler yumuşadı ve Yugoslav Komünistleri Birliği de 1957'de Moskova'da yapılan sosyalist ülkeler komünist partileri toplantısına katıldı. Ancak Yugoslav heyeti, toplantı sonunda hazırlanan ortak bildiriye imzalamadı ve Yugoslav Partisi, bu toplantının ertesinde yaptığı 7. Kongresinde Moskova Deklarasyonuna karşı olduğunu açıkça ilân etti. Bu nedenle de dünya sosyalist kampında Yugoslav yöneticilerine karşı sert bir ideolojik kampanya açıldı ve onların bilimsel sosyalizm çizgisinden saparak revizyonist bir yol tuttukları vurgulandı. Ancak Doğu Avrupa sosyalist ülkeleri, Yugoslavya'yı tümünden bir tecrite götürmekten de kaçındılar; açık ideolojik eleştiriye rağmen, bu ülke ile ilişkileri tümünden koparmamaya, aradaki gerginliği azaltmaya çalıştılar ve onun, sosyalist ülkelerin ortak politikasına yaklaşmasına elverecek bir tutum takındılar. Bu tutum, Arnavutluk'un ve giderek Çin'in eleştirilerine neden oldu.

Enver Hoca liderliğindeki Arnavutluk Emek Partisi'nin de, Stalin'e yöneltilen kampanyadan beri Sovyet yöneticileriyle ilişkileri iyi değildi. Arnavut'lu liderler, Stalin'i savundular ve bu kampanyaya sert tepki gösterdiler. Yugoslavya sorununda, Sovyetler'in ve diğer Doğu Avrupa sosyalist ülkelerinin, 1960'ı izleyen yıllardaki bir bakıma yumuşak tutumlarını, revizyonizme taviz vermek ve onunla uzlaşmak biçiminde suçladılar. Bu yıllarda Sovyetler'le ilişkileri gergin bulunan Çinli liderler, bu suçlamalara özellikle ilgi duydular ve katıldılar.

81 komünist ve işçi partisinin katıldığı 1960 Moskova Toplantısında Yugoslav partisinin tutumu ile ilgili olarak, ortak bildiride şöyle deniyor :

«Komünist partileri, modern revizyonist 'teorilerin' yoğunlaşmış bir türü olan Yugoslav biçimi uluslararası oportünizmi oy birliğiyle mahkûm etmişlerdir.

«Modası geçmiş diye niteledikleri marksizm-leninizme ihanet eden Yugoslav komünistleri kliğinin liderleri, 1957 Deklarasyonu'na

karşı kendi revizyonist, anti-leninist programlarını çıkardılar; Yugoslav komünistleri kligini tüm uluslararası komünist hareketin karşısına diktiler; ülkelerini sosyalist kamptan ayırarak Birleşik Devletler emperyalizminden ve öteki emperyalistlerden aldıkları 'yardım'a bağlı duruma soktular...

«Yugoslav revizyonistleri, sosyalist kampa ve dünya komünist hareketine karşı yıkıcı bir iş yapmaktadırlar. Yeni bir blok politikası altında, bütün barışsever ülkelerin ve barışsever güçlerin birliğine zarar veren faaliyetleri üstlenmektedirler.

«Yugoslav revizyonistlerini olduğu gibi sergilemek, işçi sınıfı hareketini ve komünist hareketi korumak için Yugoslav revizyonistlerinin anti-leninist fikirlerine karşı kararlılıkla mücadele etmek marksist-leninist partilerin ana görevlerinden biri olarak görülmekte devam etmektedir.»

ÇKP'nin SBKP'ne gönderdiği 14 Haziran 1963 tarihli mektupta bildirinin yukardaki bölümü tekrarlandıktan sonra şöyle deniyor:

«Tito kliginin 'anti-emperyalist bir güç' olduğunu ve Yugoslavya'nın da 'sosyalist bir ülke' olmak için 'kesin olumlu eğilimleri' taşıdığını ileri sürmek, temelsiz ve gerçeklerden uzak bir davranış olur.

«Bugünlerde bazı kişiler, Yugoslav revizyonist kligini sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin saflarında gösterme çabasındadırlar. Bu, açıkça, kardeş partilerin 1960 Toplantısı'nda oybirliğiyle vardıkları anlaşmayı yırtmak için yapılmaktadır ve bu, kesinlikle bağışlanmaz bir davranıştır.»⁽¹⁾

SBKP ise karşı mektubunda bu konuda şöyle diyor :

«Çin Komünist Partisi liderleri Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne ve öteki marksist-leninist partilere saldırırlarken, Yugoslavya sorununa özel bir yer veriyorlar. Sorunları öyle gösterme çabası içindedirler ki, komünist hareketteki güçlülere sanki Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle Yugoslavya arasındaki ilişkilerin düzelmesi yolaçmıştır. Gerçeklerin tersine onlar Yugoslavya'nın sosyalist bir ülke olmadığını ileri sürüyorlar.

«Bilindiği gibi 1955'te Sovyetler Birliği Komünist Partisi öteki kardeş partilerle birlikte, Yugoslavya'yla öteden beri süregelen ve asıl suçlusu Stalin olan gerginliği gidermek üzere, ilişkileri düzeltme konusunda girişime geçti. Çin Komünist Partisi liderlerinin Yugoslavya'daki sosyalist sistemin yapısı üzerinde o zaman kuşku-ları yoktu. Öyle ki Jenmin Jih Pao gazetesi, «Yugoslavya sosyalizmin kurulmasında şimdiden dikkate değer başarılar göstermiştir» diye yazıyordu.

(1) Pekin - Moskova Çatışması, s. 62-63

«Yugoslavya'daki sosyo-ekonomik süreçlerin objektif bir çözümlenmesi, sonraki yıllarda sosyalizmin durumunun sağlamlaştığını göstermektedir. 1958 yılında sosyalist kesim sanayide yüzde 100, tarımda yüzde 6 ve ticaretle yüzde 97 iken, şimdi sosyalist kesim sanayide yüzde 100, tarımda yüzde 15'e, ticaretle yüzde 100'e ulaşmıştır. Dış politika sorunlarındaki Yugoslavyanın tutumuyla Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist devletlerin tutumları arasındaki yakınlaşma, ilişkilerin düzelmesinden buyana olan dönem içinde oluşmuştur...

«Sovyetler Birliği Komünist Partisi'yle Yugoslav Komünist Birliği Partisi arasında birtakım ideolojik ilke sorunları konusundaki ayrılıklar olduğu gibi sürüp gidiyor. Biz Yugoslav liderlerine bunu açıkça söyledik ve söylüyoruz. Ama Çin Komünist Partisi liderlerinin yaptığı gibi, bu nedenlere dayanarak Yugoslavya'yı sosyalizmden 'afaroz etmek', onu sosyalist ülkelerden koparıp atmak ve emperyalizmin kampına itmek çok yanlış olurdu. Bu, kuşkusuz tam emperyalistlerin istediği şeydir.»

Yugoslav liderlerinin, Yugoslavya'da sosyalizmin kuruluşu ve enternasyonalizm konularında önemli hatalar yaptıklarına kuşku yoktur. Bu nedenle, özellikle tarım kesiminde sosyalist ilişkilerin gelişmesi son derece yavaş olmuş ve bu kesimde devam eden eski üretim ilişkileri sosyalizmin kuruluşunda önemli ayakbağı olmuştur. Sosyalizme karşıt ve revizyonist görüşler, büyük çapta canlı kalan bu küçük burjuva tabanından kaynak almaktadır. Yine Yugoslav liderleri, sosyalist ülkeler arasındaki ilişkileri, bir çeşit, kapitalist ülkeler arasındaki ilişkiler gibi değerlendirmekte ve «tarafsızlık» politikalarını buna dayandırmaktadırlar. Bu tavırları, Yugoslavya ile diğer sosyalist ülkeler arasında dayanışmayı, karşılıklı yardımı sekteye uğratmış ve bu da sosyalizmin ekonomik ve kültürel alanda kuruluşunu yavaşlatmıştır. Yugoslavya, kendisiyle aynı yıllarda sosyalist devrimi başarmış Doğu Avrupa ülkeleri arasında ekonomisi en geride kalan, güçlü bir sanayileşmeyi başaramamış tek ülkedir. Yine bu ülkeler arasında yalnızca o işsizlik sorununu çözümleyememiş ve kapitalist ülkelerde çalışmak üzere yüzbinlerce yurttaşını yurt dışına göndermek zorunda kalmıştır. Bütün bunların Yugoslav liderlerinin revizyonist tutumlarının ve bilimsel sosyalist ideolojiyi çarpıtmalarının sonucu olduğuna kuşku yoktur.

Diğer yandan Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist ülkelerin Yugoslavya'ya karşı takındıkları tavır da doğrudur. Bir yandan ideolojik konularda taviz vermeyerek kendi görüşlerini savunmak, diğer yandan Yugoslavya'yı sosyalist birliğe kazanmak, ona hatalarını gidermek için olanak vermek, en azından bunun

için çaba göstermek doğru bir politikadır. Gerçekten de, Yugoslavya'nın tecriti, itilmesi, hiç kuşku yok ki daha çok emperyalistlere yarar.

«Tüm Halkın Devleti» ve «Tüm Halkın Partisi» ile İlgili Görüş Ayrılığı

Çinli liderler, SBKP liderlerinin «tüm halkın devleti» ve «tüm halkın partisi» kavramlarını kullanmalarına karşı çıkıyorlar.

Marksist-leninistelerin görüşüne göre, sınıflar-dışı, ya da sınıflar-üstü devlet diye bir şey yoktur. Devlet, devlet olarak kaldığı sürece, sınıfsal bir nitelik taşımak zorundadır.

«Tüm halkın devleti» yeni bir söz değildir. Burjuvazinin temsilcileri, burjuva devletini daima «tüm halkın devleti», ya da «iktidarın tüm halkın olduğu bir devlet» diye adlandırmışlardır.»⁽¹⁾

Çinli liderler, sosyalist toplumda ilk aşamada henüz sınıfların var olduğunu ve bu nedenle de sınıf mücadelesinin devam edeceğini, «işçiyle köylü arasındaki sınıf ayrımının yokedilmesi»nin «çok uzun bir zaman» alacağını; «bu ayrım yok edilmedikçe proletarya diktatörlüğüne gereksinim kalmadığını söylemenin» mümkün olmadığını söylüyorlar.

Gerçekten de bilimsel sosyalizm, devleti sınıfsal bir olgu olarak kabul eder. İnsanlık sınıflı toplumlara geçtikten sonra devlet doğmuştur ve hakim sınıfların ezilen sınıflar üstündeki baskı işlevini yerine getirmiştir. Bu elbette her sosyalistin bildiği bir şeydir. Yine burjuvazi, dünyanın her yerinde, devleti kendi sınıfının baskı aracı olarak değil de, sınıflar-üstü, tüm halkın ortak örgütü gibi göstermeye çalışır. Bu da, baskı ve sömürsünü gizlemeye çalışan burjuvazi için doğal bir davranıştır.

Bu açıdan bakıldığında, Çinli liderlerin birtakım doğruları tekrarlamış olmalarına bir şey denemez elbette. Ancak Çinli liderler, kapitalist toplumdaki devletin niteliğini ve sınıf ilişkilerini, mekanik bir şekilde sosyalist toplumlara uygulamaktadırlar ki bu kanımızca yanlıştır. Yine Çinli liderler sosyalizme geçiş aşamasını, sosyalist aşamayla özdeşleştirmekte ve geçiş aşamasında sözkonusu olan iktidar niteliğini, sınıf ilişkilerini, geçiş aşamasını izleyen sosyalizmin uzun kuruluş dönemi için de gerekli saymaktadırlar.

(1) Pekin-Moskova Çatışması, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, s. 50

Bilindiği üzere henüz en ileri aşamaya varmamış sosyalist toplumda sınıflar vardır. Bunlar işçi sınıfı ve köylülük ile, hiçbir zaman sınıf sayılmamış olan ve sosyalist toplumda da sayılmayan aydınlar kitesidir. Sosyalist toplumda varolan bu sınıflar ve gruplar, kapitalizmden devralındığı gibi kalmaz, büyük değişime uğrarlar. İşçi sınıfı, sömürücü sınıflardan kurtularak nitelik ve nicelikçe gelişip olgunlaşırken, köylülük de artık burjuva toplumundaki eski küçük burjuva değildir. Onlar, artık kendi küçük mülklerinde kendileri için üretim yapan tek tek köylüler değil, kollektif çiftlikte, binlerce başka emekçiyle birlikte ortaklaşa üretim yapan köylülerdir. Bu tür üretim ilişkileri içinde köylülükte bireyci eğilimlerin değil, sosyalist eğilim ve alışkanlıkların güçleneceği kuşkusuzdur.

Sosyalist toplumdaki aydınlara gelince, bunlar da hiç kuşku yok ki, burjuva toplumlardaki aydın kesiminden nitelikçe son derece farklıdır. Burjuva toplumunda aydınların işlevi, büyük çapta bu toplumun sömürü ve baskı ilişkilerine uygun biçimde düzenlenmiştir: O, kapitalist işletmede, eğitim kurumunda, yönetim mekanizmasında görev yaparken bu çarkın işleyişine katkıda bulunur veya en azından ondan istenen budur. Yine kapitalist toplumda, özellikle aydınların, burjuva çarkının işleminde kendilerine önemli görevler düşen üst kesimine ayrıcalıklar ve sömürüden pay da tanınır. Bu nedenle de bu kesimi sömürücü sınıfların yanında düşünmek mümkündür. Oysa sömürü ilişkilerine son veren sosyalist bir toplumda aydınların böylesine olumsuz bir niteliği söz konusu olamaz.

Sosyalist toplumda, bir yandan ekonomik ve kültürel hayatın ileriye doğru sürekli gelişimi, bilimsel ve teknik gelişim, diğer yandan sosyalist eğitimin, yaşama biçiminin etkisiyle köyle kent, kafa işçiliğiyle kol işçiliği arasındaki ayrımlar giderek azalır; işçi sınıfı, köylülük ve aydınlar giderek birbirine yaklaşır.

Sosyalist toplumda işçiler, köylüler ve aydınlar arasındaki ilişkiler sömürü ve baskı ilişkileri sayılabilir mi? Bir uyum içinde sosyalizmin ileri aşamasına doğru ilerleyen bir toplumda, işçi sınıfının köylülük ya da aydınlar üzerinde sınıf diktatörlüğüne başvurulması, açıktır ki söz konusu olamaz.

Sosyalist bir toplumda işçi sınıfı, köylülük ve aydınlar arasındaki ilişkiler düşmanca değil, dostça ilişkilerdir. İşçi sınıfının, sosyalizmin kuruluşu ve daha ileri aşamaya geçiş sürecinde öncülük görevi elbette devam eder. Ancak bunun için diğer emekçi

ve aydın kesimlere karşı sınıf diktatörlüğü uygulamasına ihtiyaç yoktur.

Sömürücü toplumlarda devletin işlevi (fonksiyonu) ile sosyalist toplumda devletin işlevi birbirinden temelden farklıdır. Sömürücü toplumlarda devlet egemen sınıfların sömürü düzenini güvenlik altına alan bir baskı aracıdır ve bu baskı ezilen sınıflara, boyunduruk altına alınan halklara uygulanır. Sosyalist toplumda ise, geçiş dönemi hariç (çünkü bu dönemde proleter devleti sömürücü sınıflarla etkin şekilde mücadele eder, sömürü ilişkilerine son verir), bir baskı aracı değildir. Sosyalist toplumda devlete duyulan ihtiyaç, köylülük ve aydınlar üzerinde baskı yapmak için değil; işçi sınıfının öncülüğünde, işçiler, köylüler ve aydınların uyumlu birliği yoluyla, sosyalist toplumu inşa etmek, ileriye götürmek; köyle kent, kafa emeğiyle kol emeği arasındaki tüm farkları kaldırarak sosyalizmin ileri aşamalarına ulaşmak içindir. Çağımızda sosyalist devlete, aynı zamanda, —kapitalizmin dünyanın hâlâ büyük bir kesiminde yaşamakta ve saldırgan niteliğini korumakta devam ettiği gözönüne alınırsa— sosyalizmin savunulması ve tüm dünya işçilerinin, ezilen halklarının kurtuluşuna etkin şekilde yardımcı olmak için de gerek vardır.

Çinli liderlerin, sosyalist devleti de, âdeta burjuva devleti gibi niteleyip içerde bir baskı aracı olarak görmek istemeleri bu nedenle yanlıştır. Onlar, kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini sosyalist aşamayla özdeş gösteriyorlar.

Kuşkusuz burjuva devleti tüm halkın devleti olamaz. O, egemen sınıfların, en başta da burjuvazinin çıkarlarını savunmaktadır ve ezilen sınıfların çıkarlarına ters düşmektedir. Ancak sömürücü sınıflardan arınmış sosyalist devlet, işçi sınıfının yanı sıra, kolektif üretim ilişkileri içine girmiş ve sosyalizmin inşasına fiili olarak katılmış bulunan köylülüğün ve sosyalist toplum aydınlarının da çıkarlarını temsil eder. Sosyalist toplumda «tüm halkın devleti» terimi kullanılıyorsa bunun için kullanılıyor.

Açıktır ki, burjuvazi «tüm halkın devleti» terimini kullandığı zaman, söylediği yalan ve demagojidir ve bunu kitleleri aldatmak için yapmaktadır; oysa sosyalist toplumda bu terim kullanıldığı zaman amaç, asla kitlelerin aldatılması değildir.

Aynı şey «tüm halkın partisi» terimi için de sözkonusudur. Şunu söyleyelim ki her iki terimin de kullanılmasının uygun dü-

şüp düşmeyeceği, bunun uygulamada yol vereceği zarar ya da yararlar ve bu terimlerin teorik doğruluğu ya da yanlışlığı tartışılabilir; bu doğaldır. Ancak bu terimlerin kullanılmış olması, asla Çinli liderlerin iddia ettikleri gibi ne «sosyalist devlet teorisi yerine burjuva devlet teorisini koymak» ne de «proletaryayı ve tüm emekçi halkı, örgütsel ve ideolojik bakımdan silâhından yoksun bırakmak ve kapitalizmin geri gelmesine yardım etmek»tir. Ve zaten bu terimlerin kullanılmış olmasıyla Sovyetler Birliği'nde kapitalizm geri gelmiş de değildir.. Çinli liderlerin ve onların izinden gidenlerin tüm aksi iddalarına rağmen Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluşunun ileriye doğru devam ettiği, gözlerini gerçeklere kapamak istemeyen herkesin bildiği bir şeydir. Yarım yüzyıldan fazladır ki burjuva ideologları da gerçekleri gizlemek ve herşeyi tersine çevirmek için elden geleni yapıyorlar; ama bütün bu çabalar somut gerçekleri ne ölçüde değiştirebilir ki..

Sovyetler Birliği'ne ve diğer sosyalist ülkelere yöneltilen revizyonizm suçlaması, hiç kuşkusuz bu ülkelerde tarihi gelişimi tersine çevirecek değildir. Bu temelsiz suçlamaların olumsuz etkileri sosyalist ülkelere çok, sosyalizm için mücadele edilen kapitalist ülkelere kendini göstermektedir ve önemi de işte asıl buradadır. Çünkü bu tür suçlamalar emekçi kitlelerin, işçi ve aydınların kafasını karıştırmakta, sosyalizme olan güvenlerini sarmaktadır. Yine bu alanda kaynatılan cadı kazanı, ithamlar, suçlamalar, çoğu kez emekçi halkın kurtuluşu için doğru çizgide mücadele veren devrimci partileri, demokratik örgütleri, sendikaları vs.yi hedef almakta, böylece devrimci mücadelede bozguncu, şaşırtıcı bir rol oynamaktadır.

«SOSYAL EMPERYALİZM» SORUNU

Çinli liderler ve onların çeşitli ülkelerdeki hink deyicileri, Sovyetler Birliği'ne yönelttikleri suçlamaların dozunu gitgide arttırarak, onu «sosyal emperyalizm»le suçladılar. Şimdi âdeta, burjuvaziyi, gerici sınıfları ve bildiğimiz emperyalizmi biryana bırakıp, tüm enerjileri ve öfkeleriyle Sovyetler Birliği ile mücadele etmeye çalışıyor ve dünya halklarını da bu işte kendi yanlarına çağırıyorlar. Bu ne oranda ciddi, ya da devrimci bir davranıştır?

Sosyalist bir ülke emperyalist olabilir mi, sosyalizm emperyalizme varabilir mi? Sömürüye son vermiş ve kendi ülkesinde sosyalizmi yıllardır inşa eden işçi sınıfı, başka halklarla ya da emekçi kitlelerle sömürü ilişkileri kurabilir mi?

Ama Çinli liderler ve izleyicileri bunun da çaresini bulmuşlardır. Suçlamanın kitaba tam uyması için, onlar, Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin geri geldiğini çoktan beri ispatlamaya çalışmaktadırlar!

Sosyalist Bir Ülke Emperyalist Olabilir mi?

Burjuvazinin herşeyi tersine çeviren kasıtlı sözcüleri dışında hiç kimse, hele hiçbir sosyalist, hattâ bu alanda en şaşırtıcı suçlamaları yapan Çin liderleri ve onların izinden gidenler bile, sosyalist bir ülkenin emperyalist olabileceğini iddia edemezler. Böyle bir iddia bilimin ve sosyalizmin inkârı olur.

Emperyalizm sınıfsal bir olgudur, sınıf temelinden soyutlanarak düşünülemez. O, ancak sömürü ilişkileriyle ve sömürücü sınıflarla birlikte düşünülebilir. Kapitalizmin en son, en yüksek aşaması olarak bilimsel tarifi yapılan ve can çekişen kapitalizm olarak nitelenen emperyalizm, besbelli ki kapitalizmin bir evresidir; onsuz düşünülemez.

Emperyalizm, tekelci kapitalizmdir. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren tekelleşen kapitalizm en yüksek aşamasına ulaşmıştır. Bu, kapitalizmin sömürü ilişkilerinin de en yoğunlaştığı dönemdir. Tekelcilik yoluyla o, beryandan rekabeti ortadan kaldırıp, ya da büyük ölçüde sınırlayıp fiyatları yüksek tutarak kâr hadlerini yükseltmiş, diğer yandan sermaye ihracı yoluyla, özellikle geri bırakılmış ülkelerdeki sömürüsünü yoğunlaştırmıştır.

Emperyalizmin varolması, öncelikle tekelci kapitalizmin varolmasını gerektirir.

«Sosyal emperyalizm» terimini ilk kez Lenin kullanmıştır ve Lenin'in nitelediği sosyal emperyalizmin, bugün bazılarının ona verdikleri tanımla özde hiçbir ilişkisi yoktur.

Lenin, sosyal emperyalizm terimini, kendi çağının burjuva toplumları işçi hareketinde ortaya çıkan revizyonist liderleri ve partileri suçlarken kullanmıştır. «Emperyalizm» adlı yapıtıyla, kapitalizmin bu son aşamasının derli-toplu ve bilimsel tanımını yapan Lenin, kapitalist ülkelerde ortaya çıkan revizyonist akımların maddî temelini de emperyalizmin «kokmuşluğunun ve çürümüşlüğünün» oluşturduğunu ortaya koydu. 20. yüzyıl başlarında revizyonist akımların belirginleşerek devrimci işçi hareketinden ayrıldığını ve ona karşı cephe aldığını belirten Lenin, şöyle diyor :

«Öyleyse bu tarihi ve evrensel olayın iktisadî temeli neye dayanıyor?

«Bu kökler, hiç kuşkusuz kapitalizmin en yüksek tarihi aşamasında, yani emperyalizme özgü asalaklık ve çürümededir... Kapitalizm, bugün basit bir «kupon kesme» işlemiyle bütün dünyayı soyup soğana çeviren, özellikle zengin ve güçlü bir avuç (Dünya nüfusunun onda birinden azını barındıran ve yüzölçümleri en geniş ve en abartılmış ölçüye göre bile dünyanın beşte birinden daha az olan) devleti eline geçirmiş bulunmaktadır. Sözgelimi, savaş-öncesi fiyatlarla ve burjuva istatistiklerine göre, sermaye ihracı, yılda 8-10 milyar frank gelir getirmekteydi. Bugün bu miktar elbette daha fazladır.

«Anlaşıyor ki, sağlanan bu muazzam aşırı kâr (çünkü kapitalistler, «kendi» ülkelerinin işçilerini terleterek daha fazla kâr elde etmiştir) işçi seflerini ve işçi aristokrasisinin meydana getirdiği bu yüksek tabakayı bozabilmektedir. «İleri» ülkelerin kapitalistleri de, dolaylı ya da dolaysız, açık ya da maskeli, bin türlü çareye başvurarak, onu bozmaktan geri kalmamaktadır.

«Hayat tarzlarıyla, ücretleriyle, dünya görüşleriyle tamamen küçük-burjuva niteliği taşıyan bu burjuvalaşmış işçi tabakası ya da «işçi aristokrasisi», II. Enternasyonalin başlıca desteği olmuştur; günümüzde burjuvazinin sosyal destekliğini (askerî değil) yapmaktadır. Çünkü bunlar, işçi hareketi içinde, burjuvazinin gerçek ajanları, kapitalist sınıfın işçi uşakları (labour lieutenants of the capitalist class), reformizmin ve şövenizmin gerçek yayıcılarıdır.»

Her ideolojik akım gibi revizyonizm de elbette havadan gelmez, bir maddî temel üzerine dayanır. Bu maddî temel, Lenin'in açık şekilde gösterdiği gibi tekelci kapitalizmdir. O, bu temel üstünde yeşermektedir. Kapitalist sınıf, işçi sınıfı içinde bir azınlığa, «aristokrat» tabakaya ayrıcalıklar tanıyabildiği, aşırı kârlardan pay verebildiği ölçüde onları bozabilmekte, işçi sınıfının devrimci çizgisinden ayırarak kendi yörüngesine sokabilmektedir.

Gelişmiş Batı Avrupa kapitalist toplumlarının uygun şartlarında boyveren revizyonizm, bu ülkelerde işçi hareketinin devrimci rayından saptırılmasında başrolü oynadı. Revizyonist liderler ve partiler her konuda işçi sınıfının politikasından uzaklaşarak burjuvazinin politikasını seçtiler. Biryandan devrimci mücadeleyi reddedip burjuva sosyal reformculuğunu seçerken diğer yandan burjuvazinin başka uluslara ve sömürge halklarına karşı güttüğü saldırgan, savaşçı politikayı da benimsediler. Başlangıçta işçi sınıfı adına ortaya çıkan bu partilerin birçoğu dejenere olarak tipik burjuva partilerine dönüştüler. İngiliz İşçi Partisi, Alman Sosyal Demokrat Partisi, bu tür partilerin tipik örnekleridir. Hiç

kuşkusuz bunların sosyalizmle bir alış-verişi kalmamıştır ve onlar tekelci kapitalizmin, emperyalistlerin politik örgütlerine dönüşmüşlerdir.

Lenin, II. Enternasyonal partilerinin sosyal şöven politikalarını eleştirirken, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ve sömürgeler sorunuyla ilgili olarak şöyle diyordu :

«Eğer bütün «büyük» devletlerin, yani büyük soyguncu devletlerin sosyalistleri sömürgelere bu hakkı tanımıyorlarsa, bunun tek nedeni onların sosyalist değil, aslında emperyalist olmalarıdır. Kendileri hakim milletlerden oldukları halde ezilen milletlerin «kendileri kaderlerini tayin hakkı» için savaşmayan kimselerin sosyalist siyasetler uygulayabileceklerini hayal etmek gülünçtür.»⁽¹⁾

İç ve dış politikada burjuvazinin kuyruğuna takılarak ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ve sömürgelerin kurtuluşu için mücadele etmeyen sosyal şövenler için Lenin şöyle diyordu :

«Milletler arasında kapitalist düzende eşitlik ve barış düşü gören küçük burjuva ütopyacılarının yerini sosyal emperyalistler almışlardır.»⁽²⁾

Açıktır ki Lenin, varolan emperyalizmin, tekelci kapitalizmin dışında yeni bir emperyalizm tanımı getirmemiştir. O, işçi sınıfı adına yola çıkıp sosyalist olduğunu söyleyen, ama işçi sınıfının devrimci mücadele yöntemlerini ve politikasını terkedip burjuvaziye teslim olan ve onun şöven, saldırgan politikasını destekleyen kişi ya da partilerin özünde emperyalist olduklarını söylemekte ve bu tür hareketlerin sosyalizm adına ortaya atılması nedeniyle de onları «sosyal emperyalist» olarak nitelemektedir.

Bundan hareketle, politik tutumu eleştirilen herhangi bir sosyalist ülkeye emperyalist denebilir mi? Besbelli ki herhangi bir toplumda politikayı belirleyen temel, üretim ilişkileridir, ekonomik alt-yapıdır. Tekelci kapitalist bir temel nasıl emperyalist, yani saldırgan ve şöven bir politikayı doğuruyorsa; sosyalist üretim biçimi de, bunun aksine, saldırgan ve şöven olmayan sosyalist politikayı doğurur.

Emperyalizmin saldırgan, şöven niteliğini yaratan bizzat sistemin niteliği, iç çelişkileridir. Kapitalizm başkalarının emeğini sömürmeden, baskı yapmadan, yayılma peşinde koşmadan edemez. Sistemin iç yasaları bütün bunları zorunlu olarak birlikte

(1) Lenin, Doğu'da Ulusal Kurtuluş Hareketleri, ANT Yayınları, s. 133.

(2) Lenin, aynı eser, s. 155.

getirir. Ama tabiatı gereği sömürüye son vermek zorunda olan ve ancak bunu yaptığı zaman varolabilen sosyalizm, sömürü ilişkilerini koruyamaz, sürdüremez. Sosyalizm, dünya ölçüsünde bir sistem haline gelebilmek, emperyalizmi dünya ölçüsünde yenilgiye uğratmak için de başka ulusların özgürlüğü, tüm halkların kurtuluşu için mücadele etmek zorundadır.

Sosyalist bir toplumun da saldırgan, emperyalist olabileceğini savunmak, ancak sosyalizm hakkındaki cehaletin ya da sosyalizme inançsızlığın sonucudur. Bu maddi temelle politik üst yapıyı, üretim ilişkileriyle politikayı karşı karşıya koymaktır ki bunun, bilimsel sosyalist dünya görüşüyle bir ilişkisi olamaz.

Ama Sovyetler Birliği'ni sosyal emperyalizmle suçlayan Çinli liderler ve onların izleyicileri, bu ülkede sosyalizmden dönüldüğünü, kapitalist sistemin geri geldiğini ve orada tekelci devlet kapitalizminin varolduğunu söylüyorlar.

Sovyetler Birliği'nde Gerçekten Bir Kapitalizme Dönüş mü Vardır?

1917 Ekim Devriminden buyana 60 yılı yakın bir zaman geçti ve bu süre içinde Sovyetler Birliği işçi sınıfı ve diğer emekçi halk kitleleri, başlangıçtaki iç savaştan galip çıktılar, yabancı saldırısını püskürttüler, faşizmin azgın saldırısını yirmi milyon kurban vererek bozguna uğrattılar ve bütün bu süre içinde sosyalizmi inşa etmeğe devam ettiler. Şimdi bu ülkede, kapitalizmin âdeta şaşırtıcı bir biçimde geri gelmesi için acaba neler olmuştur? Fabrikalar yeniden, dışardan ithal edilen ya da içerde üretilen birtakım patronlara mı devredildi? Toprak ağaları ve kapitalist çiftçiler geri mi geldiler? Yoksa Çarlık Rusyası'nın tüccarları mezarlarından doğrulup yeniden ticarethanelerine sahip mi çıktılar? Sanayi ve ticaret alanındaki kamu mülkiyeti ile kolhozlardaki köylülerin kolektif mülkiyeti acaba son mu buldu? Hayır; Çin liderlerinin anlattıklarına göre galiba bunların hiçbirisi de olmamış.. Ama «revizyonistler iktidarı ele geçirdikten sonra» bu ülkedeki «bürokrat sınıf» kamu mülkiyetine sahip çıkarak «kapitalistleşmiş» ve böylece Sovyet toplumundaki sosyalist ilişkiler de «tekelci devlet kapitalizmine» dönüşmüş.. Çin'deki Maocu kesim böyle söylüyor.

«Sovyetler Birliği'nde kapitalizm geri getirilmesinden önce, işçi sınıfı üretim araçlarını devlet mülkiyeti biçiminde kendi elinde toplamış bulunuyordu. Bu devlet mülkiyetinin tabiatı, devlet ikti-

darının tabiatı tarafından belirleniyordu... Sovyetler Birliği'nde devlet iktidarını ele geçiren Kruşçev-Brejnev dönek kliği, vargüciyle revizyonist bir çizgi uyguladı ve proletarya diktatörlüğünü büyük burjuvazinin diktatörlüğüne, faşist Alman tipi bir diktatörlüğe, Hitler tipi bir diktatörlüğe dönüştürdü. Burada meselenin özü, devlet iktidarının tabiatının değişmesinin, otomatik olarak devlet mülkiyetinin de tabiatının değişmesine yol açmasıdır. Böylece sosyalist devlet mülkiyeti tekelci bürokrat burjuvazinin mülkiyetine, sosyalist devlet ekonomisi ise bir tekelci devlet kapitalizmi ekonomisine dönüşmüştür.

Sovyetler Birliği'ndeki devlet işletmelerinde işçi sınıfı köleleştirilmiş ve tamamen parya durumuna indirgenmiştir.» (Sin Feng, Pekin Information Dergisinin 20 Mayıs 1974 tarihli sayısından çeviri, Aydınlık, Ocak 1976, sayı 59).

Çinli yazar, ayrıca, «tekelci bürokrat burjuvazi» ile işçiler arasındaki ilişkilerin, «tamamen sömürenlerle sömürülenler, yönetenlerle yönetilenler arasındaki ilişkiler» olduğunu da vurguluyor.

Çinli ideologlar bunun gibi ve bunu aşan pekçok şeyi söylüyor, yazıyor ve bu görüşler kendi izleyicileri tarafından dünyanın dört bir yanında tekrarlanıyor. Sovyetler Birliği'ndeki gerçek durumun böyle olup olmadığı bir yana, öncelikle bu savların, bilimsel tutarlılığı olup olmadığını düşünmek gerekir.

Bir sosyalist toplumda birtakım «revizyonist» adamlar iktidarı ele geçirerek —herhangi bir ayaklanma ya da karşı-devrim olmadan— sosyalist üretim biçimini kapitalizme çevirebilirler mi, bu mümkün müdür? Çin liderlerine göre pek kolay olan bu iş kanımızca değildir ve bu tür görüşler bilimsel sosyalist dünya görüşüne temelden aykırıdır.

Devrim gibi karşı-devrim de, hele sömürücü sınıfların temizlendiği, sosyalizmin kurulup büyük ölçüde ilerlediği bir sosyalist toplumda, âdeta blankist bir darbeye ya da saray kurnazlığıyla başarılabilecek bir iş değildir. Önemli kitle hareketlerini, çetin mücadeleleri ve büyük dönüşümleri gerektirir bu. Oysa Çin liderleri, Sovyetler Birliği'nde bir «revizyonist klik»in başa geçmesiyle bu işin «otomatik olarak» gerçekleştiğini söylüyorlar.

Açıktır ki devrim de karşı-devrim de toplumdaki temel sınıflar adına ve onlar tarafından yapılır. Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin geri getirildiği iddia edildiğine göre, bu büyük «karşı-devrimi» hangi temel sınıf başarmıştır? Herkes de bilir ki Sovyetler Birliği'ndeki en güçlü sınıf işçi sınıfıdır ve burjuvazi çoktan

beri sahneyi terkettiğine göre, işçi sınıfının kendi eliyle kapitalizmi geri getirmesi söz konusu olamaz. Kollektif üretim ilişkileri içindeki köylüler mi, yoksa sosyalist toplum aydınları mı? Kim başarmıştır bu büyük işi? Cevap yine aynı : «revizyonist bir klik».. Ve bu revizyonist cliğin yaptığı, «bürokratik burjuvazi», diğer bir isimle «büyük burjuvazi»yi, yine diğer bir isimle «tekelci bürokratik burjuvazi»yi iktidara getirmek olmuştur.. Demek ki Sovyetler Birliği'nde ayrıca böyle bir sınıf da varmış.. Bu sınıfı kimler oluşturmuşlar? Yoksa Çin liderlerinin o ünlü mektuplarında sözünü etikleri «asalaklar, spekülâtörler, serseriler, gangster bozmaları, kamu malını çalanlar» mı?. Leninci ilkeler üstünde pek hassas olduklarını söyleyen ve herkesin bildiği bilimsel gerçekleri sık sık tekrarlamaktan hoşlanan Çin liderleri acaba, bilimsel sosyalizmin sınıf, iktidar ve devrimle ilgili temel görüşleri karşısında bu dediklerini nereye sığdırıyorlar?.

Böylesine güçlü bir sömürücü sınıf bir gecede var edilemeyeceğine ve yine işçi sınıfı da bir gecede «parya» durumuna düşürülemeyeceğine göre, Maocuların bu sınıftan kasdettiklerinin partinin üst kademeleri, işletme şefleri ve toplumun çeşitli kesimlerindeki yöneticiler olduğu açıktır. İşte tam da bu noktada, SBKP'nde suçladıkları bir şeyi bizzat kendileri yapıyorlar. Çinli liderler ünlü mektuplarında şöyle diyorlardı :

«Lenin'in teorisi şöyledir :

«a) Halk yığınları sınıflara bölünmüşlerdir,

«b) Sınıflar, genel olarak, politik partilerce yönetilirler,

«c) Genel bir kural olarak, politik partiler, en sorumlu yerlere seçilen, en yetenekli, en etkili ve en deneyimli kişilerden oluşan, az ya da çok dengeli gruplarca yönetilirler. Bu grupları oluşturan kişilere liderler denir.»⁽¹⁾

Çinli liderler, daha sonra da, «kişileri putlaştırmayla mücadele» adına «yığınları liderlere karşı bir duruma» koymamak gerektiğini söylüyorlardı. Çin'de, bir yandan Mao'nun kişiliği büyümlü bir hale getirilirken, diğer yandan SBKP liderliğinin bu şekilde suçlanması; onun, işçi sınıfı karşısındaki durumunun «yönetenler-yönetilenler, ezenler-ezilenler» diye nitelenmesi nasıl izah edilebilir? Çinli liderlerin yukarıdaki sözleriyle onların SBKP liderliği hakkında söylediklerini bir araya getirenler şunu düşünmezler mi : Neden Çin işçi sınıfının seçtiği ÇKP liderleri «en ye-

(1) Pekin - Moskova Çatışması, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, s. 54.

tenekli, en etkili ve en deneyimli» kişiler oluyorlar da Sovyetler Birliği işçi sınıfının seçtiği SBKP liderleri «bürokratik burjuva» oluyorlar? Üstelik Sovyet işçi sınıfı nitelik ve nicelikçe son derece gelişmiş bir işçi sınıfı iken ve üstelik Çin henüz büyük çapta bir köylü toplumu iken, parti saflarında köylülük büyük oranı oluştururken ve kongrelerini de bazan birkaç yıllık ertelemelerle yaparken...

Burada «bürokrasi» kavramı üzerinde de ayrıca durulmalıdır. Bilindiği üzere ne kapitalist, ne de sosyalist toplumlarda bürokrasi bir sınıf değildir. Bürokrasi, devlet çarkının genellikle üst kademelerinde görev yapan ve görevleri gereği bu çarkın işleminde belli bir etkinliği olan memur ve yöneticilerden oluşur. Bunlar, doğal olarak belli bir eğitimden geçmiş aydınlardır. Kapitalist toplumda bürokrasi, kendisine sağlanan belli bir gelir düzeyiyle, ayrıcalıklarla egemen sınıflara yaklaşır. Ama o, üretim araçlarının sahibi olmadığı için egemen sınıflar arasında sayılamaz. Burjuva toplumunda devlet, burjuvazi tarafından sınıflar-üstü gösterilmeye çalışıldığından, çoğu kişi, egemenliği elinde tutan güç olarak bürokrasiyi görür; devleti bir bürokratlar örgütü sanır. Oysa devlet kendi başına bir güç, ya da bir bürokratlar örgütü değil, hakim sınıfların baskı ve yönetim örgütüdür. Devlete hakim olan, ekonomiye de hakim olan, yani üretim araçlarını elinde tutan sınıftır.

Sosyalist toplumda da, sosyalizmin çok ileri aşamalarına varıncaya kadar, devlet çarkında; ekonomik, kültürel, idari v.b. gibi alanlarda, özel eğitimden geçmiş, uzman niteliğindeki aydınların işlevi devam eder ve bunlar ayrı bir grup oluştururlar. Kuşkusuz, kapitalist toplumdaki aydınlarla bunlar arasında önemli nitelik farkları vardır. Kapitalist toplumda bunlara verilen görev, burjuva devlet çarkını, ekonomi ve eğitim kurumlarını bu sınıfın yararına yönetmektir. Bir bürokratin kendi yerini koruması, ancak burjuvazinin çıkarlarını gözetmesine, onun dilediği gibi davranmasına bağlıdır. Bu nedenle burjuva toplumlarda bürokrasi, kapitalist sınıfın dünya görüşüne uygun bir işleme biçimi edinir. Oysa sosyalist toplumda ona verilen görev belli bir sınıfın çıkarlarını korumak, ya da sömürü ve baskı mekanizmasını işletmek değil; tersine, sömürü ve baskıya, her türlü eşitsizliğe son veren sosyalist bir toplum kurulmasına yardımcı olmaktır. İktidarın işçi sınıfına geçtiği sosyalist toplumda, bu aydın kesiminin, söz yerindeyse «bürokrasinin» görevini belirleyen, onu kontrol eden de işçi sınıfıdır. İşçiler, emekçi köylüler ve tüm aydınlar, sosya-

list bir toplumda bürokrasiye ayrıca fazladan bir pay vermek zorunda değillerdir. Sömürücü toplumlara özgü olan bu tür ayrıcalıklar sosyalist bir toplum için düşünülmez.

Bu nedenle bürokrasinin, sosyalist toplumda bağımsız bir sınıf durumuna yükseltilmesi, öyle düşünülmesi mümkün değildir. Çinli liderlerin, Sovyetler Birliği ile ilgili olarak bürokrasiye verdikleri bu rol, bilimsel sosyalizmin sınıf anlayışına aykırı düşmektedir.

Bürokrasiyi devlet sahipliği katına yükseltmek öteden beri bir burjuva tezidir. ve bizde de bu tür görüşlere rastlanmaktadır.

Bu görüşler, aynı zamanda devletin sınıf niteliğini gizlemeye de yaramaktadır.

Maocular, Sovyet yöneticilerinin revizyonistliğini ve Sovyetler Birliğinde kapitalizmin geri geldiğini ispatlamağa (!) çalışırken, görüldüğü üzere, bizzat marksist-leninist düşünce sistemini de alt-üst ediyorlar. Olguları maddi temellerinden koparıp tümüyle idealize ediyorlar.

İlginç olan şudur ki, kapitalizmin sözcüleri de sosyalist devletlere daha başından beri benzer suçlamaları yöneltmişlerdir. Onlar da bıkıp usanmadan, sosyalist ülkelerde bürokratik bir parti yönetimi olduğunu, işçilerin ve öteki emekçi halk yığınlarının baskı altında tutulduğunu, bu ülkelerde demokrasinin ve özgürlüğün varolmadığını, çalışan yığınların «partili bir sınıf» tarafında sömürüldüğünü vb. propaganda etmişlerdir. Maocular onların işini şimdi ne kadar kolaylaştırıyorlar!

Bu iddialar elbette yalnız bilime aykırı olmakla kalmıyor, objektif gerçeğe de açıkça ters düşüyorlar. Maocuların Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilgili çizdikleri karamsar manzaralara bakılırsa bu ülkelerin emekçi halkının oldukça acınacak bir durumda olması gerekir. Neyse ki bu sosyalist ülkeler ayda veya bir başka uzak gezegende olmadıkları için, oralarda olup bitenler, halk kitlelerinin yaşama düzeyi; ekonomik, sosyal ve kültürel hayattaki büyük gelişmeler dünya kamuoyunca da izleniyor ve biliniyor. Maocuların gerçekleri ne ölçüde başaşağı çevirdikleri de.. Gerçek şu ki, burjuva sözcüleri bile Sovyetler Birliğindeki ve diğer sosyalist ülkelerdeki gerçekleri bu ölçüde çarpıtmamışlardır.

Maocular, Sovyetler Birliğinde kapitalizmin geri gelmiş olduğunu ispat uğrunda, kendilerince örnekler gösteriyor, rakam-

lar veriyorlar. Örneğin bir Sovyet gazetesine intikal eden rüşvetle, kamu malını zimmetine geçirmekle ilgili bir olay onlar için bu yolda bir delil sayılıyor. Düşük işçi ücretlerinden ve seflerin yüksek gelirlerinden söz ediyorlar. Bizim ülkemizde de buna benzer öyküleri anlatanlar çoktur. «Komünist cehennemi» hakkında ne korkunç masallar dinlemiştir biz. Bizim ülkemizde de, oradaki «soydaşlarımızı» bu acıklı durumdan kurtarmak için oklarını bileyen ve kalkanlarını parlatan nice kahraman adayı vardır..

Maocular ne derlerse desinler, bize kalırsa, sosyalizmin altmış yıldır yerleştiği Sovyetler Birliği gibi bir ölçüde kapitalizmi geri getirmek, değil «revizyonist bir kliğin», hiçbir gücün başaracağı iş değildir. Hatta bu klik ABD emperyalizminin ve Başkan Mao'nun tam desteğinin sağlamış olsa bile..

Sosyalist Devletler Arasındaki İlişkiler, Kapitalist Devletler Arasındaki İlişkilerle Bir Tutulamaz

Maocular, sosyalist devletler arasındaki ilişkileri, kapitalist devletler arasındaki ilişkilerle bir tutuyor ve bu ilişkilerde sömürü ve hile unsurları arıyorlar.

Kapitalistler arasındaki ilişkiler elbette gerçek anlamda dostane ve eşitlik ilkelerine uygun olamaz. Kapitalizmin sömürücü, bencil niteliği, insan ilişkilerinde olduğu gibi devletler arası ilişkilerde de kendini gösterir. Kapitalist devletler, ekonomik ve politik ilişkilerinde kendilerine daha büyük pay çıkarmak için elden geleni yaparlar. Güçlü kapitalist ülkeler, zayıfları ekonomik, politik yönden kendi hegemonyalarına almak için hiçbir fırsatı kaçırmazlar. Bugün ABD emperyalizminin ve diğer emperyalist ülkelerin, nisbeten geri kalmış kapitalist ülkelerle ve yoksul üçüncü dünya ülkeleriyle ilişkileri böyledir. Emperyalistler, çıkarları gerektirdiği zaman, «dostlarına» karşı teröre, zorbalığa bile başvurmaktan çekinmezler ve çekinmiyorlar. Çünkü kapitalist ülkelerin politikasına yön veren emekçi kitlelerin çıkarları değil, tekellerin, kapitalistlerin çıkarlarıdır. Bu çıkarlar gerektirdiği zaman onlar «dostlarına» rüşvet verirler, veya «dostlarını» alaşağı ederler.. Oysa sosyalist ülkeler için aynı şey sözkonusu olabilir mi?

Her sosyalist kişi bilir ki, kapitalizmin niteliği sömürü ve eşitsizlikle, sosyalizmin niteliği de sömürünün olmaması ve eşitliktir. Kendi toplumunda sömürüye son veren işçi sınıfı başka halklara karşı sömürgeci, yayılmacı ya da dostluk ilkelerine aykırı düşen bir politika güdemaz. Kapitalistler bunu görmezlikten gelseler bi-

le her sosyalist bunun böyle olduğunu çok iyi bilir. Öyleyse neden Maocular sosyalist ülkeler arasındaki ilişkileri tersyüz ediyorlar?

Onlara göre Sovyetler Birliği, diğer sosyalist ülkeler üzerinde hegemonyacı ilişkiler kurmuştur. İşbölümü adı altında diğer sosyalist ülkelerin temel sanayilerini kurmalarını engellemekte ve onları sovyet ekonomisine bağımlı duruma düşürmektedir. Karşılıklı yardım adı altında onlarla eşit olmayan ticarî ve ekonomik ilişkiler kurmuştur ve bu yoldan onları sömürmektedir. Onlara yüksek faizle krediler vermektedir, sermaye ihracı yoluyla onları sömürmektedir vb..

Maocular, sosyalist ülkeler arasında ekonomik alanda işbölümünü doğal karşılamıyorlar. Oysa bu zorunlu ve gereklidir, ekonomik işbirliğinin bir türüdür. Sosyalist ülkelerin ekonomik yapıları hep aynı düzeyde değildir, doğal kaynakları farklıdır. Örneğin ülkesinde ihtiyacından fazla petrol üreten bir ülke, bunu, ihtiyacı olan diğerlerine verirken, onlardan da buna karşılık başka madenleri alabilir. Bir endüstri dalı bu ülkelerden birinde ileri düzeyde gelişmiş ve diğerlerinin ihtiyaçlarını karşılıyorsa, tümünde aynı endüstri dalını aynı düzeyde geliştirmenin yerine, daha uygun düşen bir başka endüstri dalı geliştirilebilir. Ortaklaşa bir karar ve planlamayla yapılacak bu tür işbölümü, hiç kuşku yok ki, işbirliği yapan tüm sosyalist ülkelere yarar sağlar. Kapitalist ülkeler arasındaki eşitsiz işbirliği ilişkilerini buraya uygulamak saçmadır. Kaldı ki, ileri kapitalist ülkelerin bile aralarındaki ekonomik işbirliğini ileri düzeyde geliştirdikleri bir dünyada (Türkiye gibi ülkelerin durumu elbette farklıdır), sosyalist ülkeler arasında işbirliğini yasaklamağa kalkışmak ve bunu bir ülkenin diğerleri üzerindeki sömürü ilişkileri gibi yorumlamak, işçi sınıfının enternasyonal dayanışmasına aykırı bir tavidir. Bu, bir ulusal tecrit politikası ve dargörüşlü milliyetçiliktir.

Maocuların iddialarının aksine 1945'lerden buyana sosyalizme geçen Doğu Avrupa ülkelerinde sanayi ve tarımın hızlı bir şekilde geliştiği görülüyor. Bu gelişmede Sovyet yardımlarının büyük katkısı olduğu kuşkusuzdur. Ekonomik işbirliğinin dışında kalan Yugoslavya'nın ise durumu ortada. Diğer sosyalist ülkelerin oldukça gerisinde kalan bu ülke, işsizlik sorununu da çözümliyememiş.

Sosyalist Ülkelerin Dış Politikası, Emperyalist Ülkelerin Dış Politikası Gibi Değerlendirilemez

Maocular, sosyalist ülkelerin dış politikasını emperyalist ülkelerin dış politikasıyla bir tutup «iki süper devlet» teziyle ortaya çıkmışlardır. Amerikan emperyalizmi gibi, «Sovyet Sosyal Emperyalizminin» de dünya egemenliği peşinde koştuğunu söylüyorlar.

Onlara göre, Sovyetler Birliği'nin Filistin halkına ve diğer Arap halklarına yaptığı yardım, Ortadoğu petrollerini ele geçirmek içindir. Afrika devletleriyle ilişkileri «yayılma emelleri»nin sonucudur; onlar Afrika devletlerinin «içişlerine karışmakta» ve «yıkıcılık» yapmaktadırlar. O, «bir ahtapot gibi» kollarını «dünyanın dört bir yanına» uzatmaktadır. Çinliler son olarak Angola konusunda da Sovyetleri aynı biçimde suçlamışlar ve bu kez «kendi saldırı emelleri için Küba'yı kullandıklarını» ileri sürmüşlerdir.

Bu, dozu giderek artan suçlamaların benzerleri daha önce emperyalistlerin karşı propagandasını oluşturuyordu ve doğrusunu söylemek gerekirse pek de inandırıcı olmuyordu. Oysa devrimcilik adına konuştuklarını söyleyen Çin liderlerinin çok daha etkili oldukları kuşkusuzdur. Sosyalizm hakkında sağlam bir görüşü olmayan herhangi bir aydın ve emekçi üzerinde, bu her alahın günü tekrarlanan sözlerin etkisiz kalması düşünülemez.

Oysa sosyalist ülkelerin dış politikası, emperyalist ülkelerin dış politikasıyla bir tutulabilir mi, aynı sepete konabilir mi? Sosyalist ülkelerin dünya ölçüsünde etkinliklerinin artması, diğer ülkelerle ilişkilerinin gelişmesi, emperyalistlerinkiyle aynı sonucu mu verir? İki sistem açısından bu ilişkilerin amaçları ve sonuçları tamamen farklı şeyler değil midir?

Dünyada olup bitenler ve her iki sistemin yapısı hakkında azbuçuk bilgisi olan herkes de çok iyi bilir ki bu iki sistemin niteliği ve tarihin doğrultusu üzerindeki etkileri birbirinden temelde farklı şeylerdir. Başlıca amacı kâr olan kapitalizm tüm dünyayı köleleştirmeye çalışır. O, bunun için savaşıdır, bunun için hegemonya peşinde koşar, bunun için o bir «ahtapot»tur. Bu nedenle kapitalist ülkeler yüzyıllardır ki dünyanın yağmalanması, bölüşülmesi peşinde koşuyorlar; bunun için başka ülkelerde ve kendi aralarında savaşıyorlar. Amerikan Emperyalizminin 2. Dünya Savaşından sonra bile çıkardığı savaşları, başka ülkelerin içişlerine yaptığı müdahaleleri hatırlamak yeter. Amerikan emperya-

listlerinin ve diğer emperyalistlerin bütün bunları özgürlük ve demokrasi aşkına yapmadıklarını da herkes bilmektedir. Oysa sosyalist ülkeler için böyle birşey ileriye sürülebilir mi? Gerçek şu ki bugüne dek hiçbir sosyalist ülke, başka bir ülkeye saldırma-
mıştır.

Sosyalist ülkelerin saldırgan olmadıklarını biz Türkiye’de yaşıyan insanlar, özellikle tarihî deneylerle çok iyi bilmekteyiz. Osmanlı devleti Çarlık Rusyasıyla sayıları onu aşan savaşlar yaptı. Bu savaşların her iki ülkedeki toplum yapısının niteliğinden ve özellikle de Çarlık Rusyası’nın emperyalist, hegemonyacı niteliğinden doğduğu kuşkusuzdur. Ama devrimden buyana Sovyetler Birliği’nin Türkiye’ye karşı tavrı daima iyi komşuluk ilişkileri olmuştur ve kimse de bunun tersini söyleyemez. Üstelik de Türkiye’nin kendi toprakları üstünde Amerikan üslerini bulundurma-
sına ve devlet radyo ve televizyonunda dahi eksik olmayan Sovyet aleyhtarı propagandaya rağmen..

Maocular, Sovyetlerin saldırganlığına örnek olarak Çekoslovakya sorununu döne döne tekrarlamaktadırlar. Oysa Çekoslovakya olayı, bir Kore, Vietnam saldırısı gibi, İngiliz ve Fransızların 1956’da Süveyş’e yaptıkları saldırı gibi ve bunun gibi kapitalistlerin son otuz yıl içinde giriştikleri onlarca saldırı gibi düşünülebilir mi? Çekoslovakya olayında, bu ülkenin emekçi halkının ve partisinin de isteğine uygun olarak, diğer sosyalist ülkeler tarafından sağlanan yardımla bir karşı-devrim önlenmiş ve emperyalistlerin oyunu boşa çıkartılmışsa Maocular bundan niçin bu kadar rahatsız oluyorlar? Niçin onlar da Amerikan ve Batı Alman emperyalistleri kadar gürültü koparıyorlar. Onlar bu konuda sosyalist ülkelerin ne yapmalarını bekliyorlardı? Çekoslovakya olayları kendi haline bırakılsa ve burada tezgâhlanan karşı-devrim başa kadar götürülse acaba daha mı iyi olacaktı? Maocular, emperyalistlerin politikası ile sosyalistlerin politikasını niçin birbirine karıştırıyorlar ve aynı tutuyorlar? Amerikan emperyalistlerinin Küba’ya saldırıları ile sosyalist ülkelerin Çekoslovakya’ya müdahaleleri devrimciler açısından bir ve aynı şey midir? Açık-
tır ki birincisinde bir ülkede sosyalizmin kuruluşunu durdurmak ve orayı yeniden köleleştirmek diğerinde ise sosyalizmi korumak amaçlanmıştır. Devrimciler için bunlar farklı şeyleri anlatmıyorlar mı?

Ve yalnız Çekoslovakya olayıyla ilgili olarak değil, dünyada tüm olup bitenlerle ilgili olarak Maocuların başvurdukları ölçüler böyledir ve bunlar devrimci ölçüler olmaktan uzaktır.

Maocular, uluslararası düzeyde Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist ülkelerin etkinliğinin artmasından âdeta telaşa kapılıyor ve bir yandan «üçüncü dünya» ülkelerini bu «ahtapot»un kollarına düşmemeye çağırırken, diğer yandan Batı Avrupa kapitalist ülkelerini, «her iki süper devlete», özellikle de «Sovyet Sosyal Emperyalizmine» karşı dikkatli olmaya ve saflarını sıkılaştırmaya çağırıyorlar.

Dünya ölçüsünde kapitalizmin ve sosyalizmin çetin bir mücadeleye içinde oldukları açıktır. Bu mücadele ekonomik, politik, kültürel ve askerî tüm alanlarda verilmektedir.

Sosyalist ülkelerin ekonomik başarıları birçok bakımdan önem taşımaktadır. Kapitalist ülkeler karşısında politik, askerî ve hattâ ideolojik alanda daha güçlü olabilmek ekonomik güçle yakından ilgilidir. Sosyalist ülkeler halklarının yaşam ve kültür düzeylerinin yükselmesi, emperyalist propagandanın elindeki birçok ideolojik silâhı düşüreceği gibi; sosyalist ülkeler, ekonomik güçlerindeki gelişmeyle orantılı olarak, dünya halklarının emperyalizme ve gericiliğe karşı verdikleri mücadelede onlara daha çok destek sağlayabilirler. Sosyalist ülkelerin «üçüncü dünya» ülkeleriyle kuracakları ekonomik, kültürel ilişkiler, onlara sağlayacakları karşılıksız yardım veya ucuz krediler, bu ülkeleri, ekonomik bakımdan güçlü ve teknikçe ileri emperyalist ülkelere muhtaç olmaktan, onlarla eşitsiz ekonomik ilişkilere girmekten ve ekonomilerini onlara bağımlı hale getirmekten kurtarır, en azından bu yönde önemli adımlar atmalarını sağlar.

Sosyalist ülkelerin üçüncü dünya ülkeleriyle politik ilişkilerinin gelişmesi, ekonomik ve politik alanda kuracakları dayanışma, dünya emperyalist güçlerini giderek tecrit eder, onların manevra alanlarını sınırlar ve çöküşlerini hızlandırır.

Besbelli ki bu mücadele, dünya ölçüsünde iki sistemin, sosyalizmle kapitalizmin mücadelesidir. İleri ile gerinin, devrimci güçlerle tutucu güçlerin mücadelesidir. Bu mücadeleyi sınıf temelden soyutlamak, onu, basit bir «süper devletler» mücadelesi gibi göstermek mümkün değildir. Hiç kuşkusuz, emperyalistler de bunun böyle olduğunu iyi bilmektedirler. Ancak tarihsel gelişmenin ve dünya ölçüsündeki bu mücadelenin özünü kavramayan, elmayla armudu karıştıran küçük burjuva kafalar, «herşeyin birbirine benzediğini, herkesin kendi çıkarını düşündüğünü, sosyalist devletlerin de hegemonya peşinde koştuklarını» düşünebilirler. Öyleyse neden Maocular bu ilişkileri çarpıtıyorlar?

Onlar, emperyalist ülkelerin etkinliğinin azalmasını ve sosyalist ülkelerin etkinliğinin dünya ölçüsünde artmasını istemiyorlar mı? Sosyalizm güçlerinin giderek ağır basması ve emperyalistleri dünyanın dört bir köşesinde ricata zorlaması sevinilecek birşey değil midir? Dostla düşman bu kadar birbirine karıştırılabilir mi?.

Acaba Maocular sosyalist ülkelerden ne bekliyorlar; dünyada olup bitenler karşısında ellerini kavuşturup seyirci kalmalarını mı? Emperyalistler vargüçleriyle İsrail siyonistlerinin saldırgan politikalarını desteklerken, onları habire silâhlendirirken, sosyalistler Filistin halkına ve saldırıya uğrayan diğer Arap halklarına yardım etmesinler mi? Angola'da, işbirlikçi bir hükümeti başa geçirmek ve Angola halkının devrimci atılımlarını engellemek için emperyalistler, Güney Afrika ırkçıları ve diğer Afrika gericileri seferber olmuşken ve bu ülkeye paralı askerler saldırtılmışken sosyalistler oturup beklesinler miydi? Yoksa Çin'in davrandığı gibi mi davransınlardı?.

Ama Maocular bir kere Sovyetler Birliği'ni emperyalist diye suçlamışlardır ve bunu ispat etmeye(!) çabalıyorlar. Onlara göre Sovyetler'in ve diğer bazı sosyalist ülkelerin, geri bıraktırmış Asya-Afrika, Latin Amerika ülkelere yaptıkları ekonomik, teknik yardımlar, açtıkları krediler, bu ülkelere sermaye ihracıdır ve onları sömürmek için yapılmaktadır. Ekonomileri geri kalmış ve teknik düzeyleri düşük olan, bu nedenle de doğal kaynaklarını kendi imkânlarıyla çoğu kez işletemeyen ve emperyalistlerle eşitsiz ekonomik ilişkilere girmek zorunda kalan bu ülkelere sosyalist-ülkelerin maddi ve teknik yardımda bulunmaları, üstelik de onların görevi değil midir?

Sovyetler Birliği ve diğer bazı sosyalist ülkeler, bir NATO ülkesi olan Türkiye ile de benzer ilişkiler kurmuşlardır; Türkiye'de birçok sanayi tesisini finanse etmişlerdir ve yapımına teknik yönden katılmışlardır. Sovyetlerin Türkiye'ye açtıkları kredilerin faiz oranı %2'dir. Bunun, Türkiye'nin sömürülmesi amacıyla yapıldığını ve bunun «tekelci burjuvazinin sermaye ihracı» olduğunu, Maoculardan başka iddia edecek bir sivri zekâlı olduğunu sanmıyoruz. Herkes de bilir ki bu ilişkiler Amerika'nın Türkiye ile kurduğu ilişkilerden her yönden farklıdır. Amerikan kredilerinde faiz haddinin %7-10 arasında olduğunu herkes biliyor. Günümüzde %2'lik bir faizle yatırıma girismek hiçbir kapitalistin göze alamıyacağı birşeydir. Besbelli ki Sovyet hükümeti bundan ekonomik bir yarar değil —belki de zarar söz konusudur—, Tür-

kiye ile ilişkilerini geliştirmeyi düşünmektedir. Üstelik de bu girişimlere karşılık Türkiye'den herhangi bir taviz istenmemiştir. Sözde «Amerikan Yardımları»nın neler pahasına gerçekleştiğini ve «yardım» adı altında Türkiye'nin nasıl soyulduğunu, ekonomik ve politik bakımdan Amerika'ya nasıl bağımlı hale getirildiğini de herkes bilmektedir.

Herşey gösteriyor ki Maocuların ağızlarına sakız yaptıkları «sosyal emperyalizm» suçlamasının hiçbir maddi temeli yoktur. Bu iddialar objektif gerçeklere her bakımdan ters düşüyorlar. Maocuların revizyonizm ve sosyal emperyalizm üstüne kurdukları düşünce sistemi, maddî temelden yoksun olduğu ve gerçeklere ters düştüğü için idealizme varıyor. Varlıkları ve olguları, oldukları ve değiştikleri gibi değil de, kendi kafalarında ve gönüllerinde tasarladıkları gibi görmek ve göstermek istedikleri için bütününüyle yanlış bir tahlil getiriyorlar, yanlış sonuçlara varıyorlar.

Kızıl Kitap Yöntemi

Maocular, idealist düşünce sisteminin ve objektif gerçeği başka türlü gösterme çabasının sonucu olarak, başkalarını söylediklerine inandırabilmek için, iddialarını durmadan ve yılmadan tekrarlıyorlar. Bazı ayrıntıları abartıyor ve onları genelleştiriyorlar. Bu, bildiğimiz tipik «Kızıl Kitap» yöntemidir.

Bu yöntemle doğrular gibi yanlışlar da kafalara yerleştirilebilir, insanlar şartlandırılabilir. Birşeyin sabah-akşam, durmadan tekrarı, onunla ilgili açık ve yeter bilgisi bulunmayan kişilerin kafasında, hiç kuşkusuz izler bırakır. Ve bu yöntemden gerici, burjuva propaganda merkezleri de eskiden beri çokça yararlanmışlardır. Örneğin, bizim ülkemizde «kızıl cehennem» üstüne yerleşen rivayetler, inançlar böyle oluşturulmuştur.

Bizim ülkemizde de Maocu kişi ve grupların benzer yöntemi kullandıkları açıkça görülüyor. Çeşitli zamanlarda ve yerlerde, çeşitli kişiler, ağız birliğiyle bir kişiye, partiye ya da ülkeye «revizyonist» derlerse çokları da buna inanmağa başlar. Bir toplumun yapısı ve politikası hakkında, gerçekler tersyüz edilerek, çoğu yanlış ve abartılmış bilgilere, rakamlara dayanarak olumsuz şeyler anlatılırsa yine çoğu kişi söylenenleri bir gerçekmiş gibi benimsiyebilir. İnançlarla, ahlâk kurallarıyla ilgili pekçok toplumsal değerler, bu arada hurafeler insan kitlelerinde böyle yer etmişlerdir.

Ama besbelli hiçbir şey, belli bir maddî temeli, nedeni olmadan ortaya çıkmaz. Ahlâk kurallarının, inançların, hurafelerin

de, onları ortaya çıkaran ve biçim veren maddi kaynakları olmuştur her zaman. Maocu düşünce sisteminin ve politikanın da maddi bir temeli olduğu ve bunun herşeyden önce Çin toplumunun nesnel ve öznel şartlarında aranması gerektiği kuşkusuzdur. Bu konuda daha şimdiden bir hayli şeyler söylenmiş ve yazılmıştır. Maocu düşüncenin Çin geleneklerinden, özellikle de Konfüçyüs'ten gelen kaynakları, «Büyük Han şövenizmi» geleneği, Çin toplumunda işçi sınıfının sayıca azlığı, sanayi işçilerinin oranca düşüklüğü, buna karşılık köylülüğün ağır basması ve bizzat parti saflarında köylü kökenlilerin çokluğu, kapitalizmin henüz tam bir tasfiyeye uğramamış olması vb.. Bunlardan, özellikle Çin'in büyük çapta köylü toplumu niteliği taşıması ve kapitalist ilişkilerin tümüyle tasfiye edilmemiş olması gözönüne alınmalıdır. **P. Fedoseyev**, «Marksizm ve Maoculuk» adlı makalesinde, Çin'de, «kapitalist sanayi ve ticaretin barışçıl yeniden-örgütlenmesi» diye nitelenen dönemde, karma devlet-özel girişimleri kurulduğunu, fabrikaların «rehinden çıkarılması»na karşılık kapitalistlere sermaye üzerinden bir faiz haddinin ödenmeye başlandığını yazıyor ve şöyle devam ediyor :

«Çin basını, Çin'de kaç kapitalistin sermayeleri üzerinden devletten faiz almaya devam ettiğini ve bu faizin ne kadar tuttuğunu gösteren hiç bir istatistik yayınlamamıştır. Yabancı basında çıkan rakamlara göre, bugün Çin'de, «sermaye yatırımları» üzerinden yüzde beş faiz almaya devam eden bir milyondan fazla kapitalist vardır; bunların 300.000 kadarı, ulusallaştırılmış girişimlerde yönetici olarak bulunmaktadır. Aylık olarak, ellerine ayda 300-400 dolar geçmektedir; bazılarına ödenen faiz ise yılda 200.000 - 300.000 doları ve kimi durumlarda bir milyondan fazlasını bulmaktadır.»⁽¹⁾.

Maocu kesimin ÇKP içerisinde liderliği ele geçirmesi ve Çin'i dünya sosyalist hareketinin genel çizgisinden uzaklaştırması bir anda ve mücadelesiz olmadı. Bu, parti içinde bir dizi tasfiye ile başarıldı. Maocuların olaylara özneci yaklaşımı bizzat parti içi tutumlarında da kendini göstermektedir. Uzun devrim yılları boyunca Mao'nun yanında bulunan, Çin devriminin önde gelen liderlerinden Lin Piao, diğer bazı liderlerle arasında çıkan görüş ayrılıkları üzerine derhal burjuvazinin adamı ve hain ilân edildi. Çu En Lai'nin ölümünden sonra da Merkez Komitesinde ikilik çıktığı, Mao ve taraftarlarının diğerlerini «Çin'e kapitalizmi geri getirmekle» suçladıkları bildiriliyor. Öyle anlaşıyor ki Başkan Mao ve yanındakiler, sosyalizmin kuruluşunu da kapitalizmin geri gelişini de bazı kişilerin büyüdü kişiliklerinde görüyorlar..

(1) Marksizm ve Maoizm, Bilim Yayınları, s. 45.

Maoculuk, Dünya İşçi Sınıfının ve Dünya Halklarının Çıkarlarına Ters Düşmüştür

Tüm ilerici insanlık Çin devrimini sevinçle karşıladı. Yüzmilliyonlarca insanın sömürü ve kölelik zincirlerini kırışı, Çin gibi büyük bir ülkenin sosyalizm saflarına katılması, dünyadaki güç dengesinin sosyalizmden yana değişmesi bakımından büyük önem taşıyordu. Ancak Çin liderleri, izledikleri yanlış politikanın sonucu Çin toplumunu sosyalist sistemden tecrit ettiler.

Çin liderleri, uluslararası düzeyde güttükleri sektör politika ile sosyalist sistemin birliğini zedelediler ve kapitalist ülkeler işçi sınıfının politik hareketinde bölünmeler yarattılar. Hemen tüm ülkelerde ortaya çıkan «Maocu» gruplar, işçi sınıfı saflarında kendilerine ciddi bir destek bulmasalar da, bozguncu, maceracı fikir ve eylemleriyle, bu ülkelerdeki devrimci mücadeleye büyük zararlar vermektedirler.

Çin liderlerinin ve onların başka ülkelerdeki izleyicilerinin tutumu o düzeye varmıştır ki, dünya devrimci hareketine katkıları şöyle dursun, bu harekete ciddi bir engel, bir ayakbağı haline gelmişlerdir. Çin liderleri çoktan beridir emperyalizme karşı mücadeleyi bir yana bırakmışlardır; Onlar Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle mücadele etmektedirler. Onların Sovyetlerin yanı sıra Amerikan emperyalizmini de kınamaları, öyle görünüyordu ki ya eski bir alışkanlık, ya da taktik gereğidir. Çin liderlerinin sosyalist ülkelere karşı açtıkları bu cihatın sonucu olarak onların sık sık Pakistan'da, Şili'de, Angola'da olduğu gibi, karşı-devrimcilerin yanına düştükleri görülmektedir. Kuşkusuz bu, tüm ilerici ve devrimci insanlar için üzüntü verici bir şeydir.

Bir gerçek daha vardır ki, o da, Maocuların yanlış politikalarını ve düşünce sistemlerini gizlemek için parlak ve heyecan verici sözlere sık sık başvurduklarıdır. Troçkizmin, hattâ anarşizmin de aynı yöntemi kullandığı hatırlanırsa buna şaşmamak gerekir. Marksizm-leninizme aykırı sektör görüşlerin birçoğu, bizzat marksizm-leninizm adına çıkmış ve en sivri, en heyecan verici sloganları kullanmışlardır. Maoculuğun, henüz yeterince deneyimsiz ve bilimsel sosyalist düşünceyi sindirememiş genç insanlar üzerindeki etkin olmasının nedeni de budur.

Bugün, dünya sosyalist hareketinde böylesine bir bölünme yaratan, Çin liderlerinin yanlış tutumu ve Maocu düşünce sistemidir. Kuşkusuz, dünya sosyalist hareketi gibi Çin toplumu da

ilerde bu bunalımı aşacaktır. Sosyalizm yoluna girmiş bir toplumda, liderlerin hataları ve sapmaları ne olursa olsun, işçi sınıfının bilimsel dünya görüşü ergeç ağır basacaktır.

Gelecek Sayıda Türkiye'deki Maocu Akım

Gizli Oturum Ve Düşündürdükleri

TBMM'nin 27.3.1975'te yaptığı «gizli oturum»un tutanakları basına verilerek kamuoyuna duyuruldu. Geçen ayın ilginç olaylarından biri de buydu. Bu olay, ırkçı-şöven çevrelerin halkımızla ilgili düşüncelerini, komplolarını gözler önüne sermesi bakımından üzerinde durulmaya değer.

İlerici ve anti-emperyalist geçinen, ya da kimilerinin öyle sandığı Irak hükümeti, emperyalizmin Ortadoğudaki jandarması İran şahlığı ile geçen yılın mart ayında uzlaştıktan sonra, ülkenin kuzeyinde Kürt halkının yürüttüğü kurtuluş hareketine karşı yoğun bir saldırıya girişmişti. Barzani yenilgiyi kabul ederek çevresiyle birlikte İran'a sığınmış ve katliamdan korkan sivil halkın bir kesimi İran'a sığınırken bir kesimi de Türkiye'ye iltica etmek istemişti. Ancak o zamanki iktidar, bu iltica isteklerine şiddetle karşı çıktığı gibi, bunu âdeta bahane sayarak Mardin, Hakkâri, Siirt ve Diyarbakır illerinde sıkıyönetim ilân etmek istedi.

Sadi Irmak hükümeti sırasında hudutlardan Türkiye'ye geçebilmiş sivil halka son derece kötü davranıldı ve bunlar Irak'a iade edildiler. Irak'a ait askerî kamyonlar, Siirt ve Hakkâri yöresine kadar gelerek onları gerisingeri Irak'a taşıdılar. Hayvanlarıyla birlikte damperli kamyonlara bindirilen mülteciler, Irak'a varılınca, kum ve taş boşaltılır gibi, damperler kaldırılarak boşaltıldılar. Bu nedenle insanlardan ve hayvanlardan pek çok ölen ve sakatlanan oldu. Erkeklerin bir kısmı kurşuna dizilirken kadınların ırzına geçildi.

Daha sonraki MC hükümeti zamanında Türkiye'ye iltica eden bazı gruplar da, demokratik kamuoyundaki bütün itirazlara rağ-

men Irak'a iade edilmekten kurtulamadılar. Türkiye'de bulundukları süre içinde hapishaneye konan 48 kişilik bir grup Irak'a iade edildikten sonra orada kurşuna dizildiler.—

Gerek Sadi Irmak döneminde, gerek MC hükümeti döneminde iktidar sorumluluğunu taşıyan kişiler, Birleşmiş Milletler üyesi her ülkenin uymak zorunda olduğu yasaları ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini ayaklar altına aldılar. Bu bildirgenin birinci maddesinde, herkesin, «ırk, renk, cins, dil, din, siyasî ve herhangi bir anlaşıma, millî veya sosyal köken, servet, herhangi diğer bir fark gözetilmeksizin» bildirmede belirtilen bütün hak ve özgürlüklerden yararlanabileceği kabul ve ilân edilmiştir. Aynı bildirgenin 14. maddesinde :

«Herkes zulüm karşısında başka memleketlere iltica etmek ve bu memleketler tarafından MÜLTECİ muamelesi görmek hakkına sahiptir,» denmektedir.

Görüldüğü üzere iktidar sorumluları, iltica isteklerini geriye çevirmekle ve Türkiye'ye girebilmiş olanları zorla iade etmekle uluslararası bu yasaları ve en doğal insan haklarını çiğnemişlerdir. Üstelik bununla yetinmeyerek dört doğu ilinde sıkıyönetim ilânı ve bunu sürdürme çabası, bazı ırkçı-şöven çevrelerin, halkımız üzerinde yeni bir terör ve sindirme uygulamasına girişmek niyetinde olduklarını gösteriyordu.

Irak Kürt halkına karşı bu tutumun, ırkçı Irak hükümetinin işini kolaylaştırdığı ve Kürt halkının direnişini kırmak, onu ezmek için yardımcı olduğu açıktır. İltica isteyen Kürt halkına karşı bu tutum, akla ister istemez şu soruyu da getiriyor: Acaba iltica etmek isteyenler Irak'taki Türkmenler olsaydı Sadi Irmak ve MC hükümetleri yine böyle mi davranacaklardı? Hele Kıbrıs örneği de gözler önündeyken?.

Yıllar var ki Türkiye'de bazı ısmarlama tarih yazarları, bilimsel ve tarihi doğruları tersine çevirip karikatürize ederek Kürtlerin Türk olduklarını ispata çalışmaktadırlar. Eğer bu tezler doğruysa o zaman Irak kürtlerine karşı bu öfkenin ve gazabın anlamı nedir? Bu somut örnekler kimlerin ırkçılık yaptığını açık seçik gösteriyor. Aslında bu bir soy-sop sorunu da değil, insanî bir sorundur. Katliamdan kaçıp sınırlara gelen insanların soylarına, inançlarına ve başka şeylerine bakılmadan onlara sığınma hakkının tanınması gerekirdi.

TBMM'deki Gizli Oturum

27.3.1975 tarihinde, ilticalar ve dört doğu ilinde ilân edilmek istenen sıkıyönetimle ilgili olarak TBMM'nde yapılan gizli oturum birçok bakımdan ilginçtir.

Sadi Irmak Hükümeti, parlamentoya sunduğu sıkıyönetim gerekçesinde 100-150.000 kişilik bir kitlenin Türkiye'ye ilticası halinde, «Zuhuru muhtemel olayları önlemek için» sıkıyönetim ilân ettiğini ve ilânın onanması için meclislere konuyu sunduğunu belirtmektedir.

AP'nin tutumundan anlaşıldığına göre, bu gerekçe Anayasa'nın 124. maddesinde gösterilen hallerden herhangi birini yeterince içermemektedir. O nedenle daha inandırıcı kanıtların gösterilmesine olanak sağlamak gerekir. Bu amaçla, Ali Naili Erdem (AP), «Bu beyanın arkasında yatan, daha anlamlı olan, daha ağır sebeplerin mevcut olduğu hususunda eğer sayın Hükümetin açıklamak lüzumunu hissettikleri bir taraf var ise, bu hususların açıklığa kavuşturulması için gizli olarak celsenin devam etmesini rica ettik,» biçiminde, kendisinin de altında imzası bulunan 'gizli oturum' önergesini açıklar. Bu tutum, aslında gizli oturumda açıklanabilecek bilgilere duyulan meraktan kaynaklanmamaktadır. Amaç, Hükümeti daha inandırıcı kanıtlar getirmeye zorlayarak Mardin, Siirt, Hakkâri ve Diyarbakır'da ilân edilmek istenen sıkıyönetimin onanmasına ortam yaratmaktır.

AP'nin doğrudan tavrı takınmamasının nedeni, Kürtler'in iltica taleplerini iyiniyetle karşılamasından değil, AP içindeki bir kısım Doğulu milletvekillerinin tutumundan kaynaklanmıştır. Aynı durum MSP için de sözkonusudur.

Bir kısım Doğulu parlamenterler, sıkıyönetim ilânına taraf-tar değil, karşıydılar. 12 Mart deneyi de göstermiştir ki, olağanüstü hal yönetimlerinden en çok zarar gören, ve can güvenliği ortadan kaldırılan insanlar doğudakiler olmuştur. Kaldı ki, sıkıyönetimsiz dönemlerde de çağdışı ve insanlık dışı KOMANDO zulmü bütün şiddetiyle devam etmiştir. Bu nedenle, Doğulu halkı için bir baskı ve zulüm rejimi olan sıkıyönetimin Doğulu milletvekillerinin de lehte oylarıyla kabulünü, bölge halkının hiç bir zaman affetmeyeceğini gözden uzak tutmamak gerekirdi. Kimileri bu hesaplarla, kimlerinin de vicdanları sızlamış olacak ki bunlar, bu olayda nisbeten olumlu bir tavır takındılar.

Bu gizli oturumda konuşma yapan Doğulu milletvekillerinden (Siirt Mv.) İdris ARIKAN şöyle diyor :

«İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine imzasını koymuş bir ülke olarak iltica hakkını kabul etmeyen Devletimizin bu davranışı konusundaki tartışmayı bir kenara bırakarak, Sayın Başbakanın maruzatlarına değinmek istiyorum.»

«İltica hakkı istenmiştir, kabul edilmemiştir. Sayın Başbakan demektedirler ki: 'İltica hakkı isteyen bu grup, itica hakkını zor kullanmak suretiyle ve zora başvurmamak suretiyle fiilen icra etmek istemektedir.' »

«Eğer iltica hakkı isteyen bu grup ellerindeki silâhlarla bu haklarını zorla, silâhla tahakkuk ettirmek emelinde iseler ve Anayasanın 124'üncü maddesine göre de bunun kesin belirtileri mevcut ise, dört ilimizde ilânı istenen sıkıyönetim mi bu müdahaleyi önleyecektir? Buna biz şahsen inanmıyoruz. Şayet, böyle zora başvuran bir teşebbüs varsa, bu dört ilde sıkıyönetimin ilânı ve meriyeti bunu sureti katiyede telafi edemeyecektir.»

«Benim naçizane kanaatim şudur: Bu konudaki temel düşünce, sıkıyönetimin ilânı istenen bölge halkına karşı duyulan güvensizliktir. (CHP sıralarından 'Bravo' sesleri, alkışlar.)»

«... Diyorum ki; bölge halkına karşı duyulan bir güvensizliktir. Bu neticeye nasıl varıyorum? Sayın Başbakan, böyle bir tenkitle karşılaşacaklarını ümit ederek, (konuşmalarını dikkatle dinledim) iki defa tekrar etmişlerdir. Demişlerdir ki: 'Sıkıyönetim ilânı isteginin temelinde, bu Doğu ve Güneydoğu bölgesi halkına duyulan herhangi bir düşünce veya Doğu ve Güneydoğu halkını ilgilendiren bir mefhum yoktur.' İşte biz, bu düşüncelerinden ve bu konuşmalarından bu neticeye varıyoruz. Öyle ya, geçen sene ve evvelki senelerde de aynı şekilde Batı illerimizde, en son Kıbrıs Harekâtı sırasında yine Batı ve Güney illerimizde sıkıyönetim ilân edilmiştir ve o sıkıyönetim ilânı konusunda izahat veren Başbakanların hiç birisi bu şekilde ifade kullanmamışlardır.»

İdris Arıkan konuşmasında, gerçekleri yansıtmaktan uzak bulunan MİT raporlarına itibar edilerek durumun abartıldığını, 12 Mart döneminde de, insanların aynı gerçek dışı beyanlarla yargılandıklarını ve zindanlara atıldıklarını; oysa bu yanlış ve hiçbir belgeye dayanmayan raporların sıkıyönetim mahkemelerinde belge sayıldığına bir avukat olarak tanık olduğunu söylemiş ve de-vamla:

«Dosyada, Millî Emniyetin beyaz kâğıda yazılmış bir ibaresi var. Diyor ki : 'Bu şahsın Irak'ta falan kesle ilişkisi olduğu tespit edilmiştir, bu adama şu tarihte şu mektup gelmiştir, bu adam şu tarihte şu mektubu göndermiştir ve Irak'ta bulunan bazı kişilere yardım vaadinde bulunmuştur,' diye mücerret bazı beyanlar yeralmaktay-

di o raporlarda ve altlarında sadece kuru bir mühür yatmaktaydı. Sıkıyönetim mahkemelerinde, işte o altlarında kuru mühür yatan o belgelere istinaden, şahıs hak ve hürriyetleri kısıtlanmış, cezalar verilmiştir. Biz avukat olarak o zamanlar sayın mahkeme heyetine di-yorduk ki, 'Peki bu sanık hakkında, sanıkla ilgisi olduğu iddia edilen bu mektuplar nereden ele geçirilmiş? Ne zaman yakalanmış? Ki-min evinde tutulmuş? Bu sanığın evinde yapılan aramalarda böyle bir şey ele geçmiş mi? Diye sorduğumuzda, sıkıyönetim savcıları bize şu cevabı veriyorlardı diyorlardı ki: 'Bu konuda tahkikat istemek, Milli Emniyetin istihbarat çalışmalarını öğrenmeye matuf kasıtlı bir beyandır, bu nedenle bunu araştırmaya lüzum yoktur'» demıştır.

Arıkan'ın bu sözleri Başbakan Sadi Irmak tarafından, «Arkadaşlar, yapmayalım, asıl bunlar işte bölücülüktür, böyle yollara gitmeyelim, böyle manalar aramıyalım olmayan yerlerde,» biçiminde, **bölücülükle** suçlanmıştır..

Bu oturumda, Adalet Partisi'nden Van Milletvekili Kinyas Kartal da konuşmuştur. Kendi yöresinde güçlü bir ağa olarak bilinen Kinyas Kartal'ın, bu konuda kürsüde konuşurken ezilip büzülmesi, bir yalvarma üslubu kullanması gözden kaçmıyor. Bilindiği üzere Kinyas Ağa 55'lerden biridir. Her nekadarsa kürsüye çıkmak zorunluğunu duymuşsa da, böyle tatsız işlerin bir daha başına gelmemesi için böyle bir üslup kullanıyor belki de.. Kartal, konuşmasında şöyle diyor :

«Şimdi, dört vilayette daha evvelce sıkıyönetim ilân edilmiştir. Diyorlar ki, 'İlân edildiği zaman, acaba bu vilayet halkına itimatsızlık mı var idi?'

«Hayır beyler, itimatsızlık yok. Bu karşıda Yunan Devleti vardır. Sevsek de sevmesek de, onların sempatizanları vardır. Fakat 10.000 kuvveti geçmeyen Barzani askerlerine, kuvvetine karşı bu tedbiri almak, bence, ancak o vilayetteki halka olan itimatsızlıktır.

«Beyler, Atatürk önderimizdir, Atatürk şefimizdir, Atatürk bü-yüğümüzdür. (CHP sıralarından alkışlar ve 'Bravo' sesleri) Merhum Atatürk buyurmuşlardır ki; 'Kürt kavmi namında bir kavim yoktur. Bunlar Türktür.' (CHP sıralarından alkışlar ve 'Bravo' sesleri).

«Aziz arkadaşlarım, iltica etmiş, 10.000 kişiyl geçmeyen fakir, zavallı Türklere kapıları kapamak, Türklük şerefiyle bağdaşmaz. (CHP sıralarından alkışlar ve 'Bravo' sesleri)»

K. Kartal da, iltica isteği karşısında hükümetin sıkıyönetim ilân etmesini, bölge halkına güvensizlik olarak nitelemektedir. Bu doğrudur elbette. Öyleyse nedir bu güvensizliğin nedeni? Hükümet eden —K. Kartal'ın deyişiyle— «bu zavallı Türkler»i sınırdan içeriye almak istemiyor?

K. Kartal'ın «Kürt» tarihi ile ilgili değerli sözlerini en çok da CHP'lilerin alkışlaması ilginç değil mi?. Ve o «zavallı Türkler» in savunmasının Kinyas ağaya kalmış olması da az ilginç değildir...

Kinyas Ağa, söylediklerine kendisi inanıyor mu? Sadi Irmak söylediklerine kendisi inanıyor mu? Gerçek şu ki ne Sadi Irmak, ne de ondan önce gelenler, kendi söylediklerine kendileri de inanmadılar. O ismarlama ve düzmece tarih kitaplarını yazanlar da. Öyle olsaydı niçin halkımıza güvensizlik duyuldu? Yıllardır bölge halkı üzerinde sürdürülen baskı ve zulüm yöntemleri, ekonomik ve sosyal geri bırakılmışlık da bu inançsızlığın ve güvensizliğin bir başka kanıtı değil midir?

Sadi Irmak Hükümetinin bir sıkıyönetim ilânını gerektirecek yeterlikte kanıtlar gösterememesi karşısında şimdiki MC partileri çeşitli oyunlara başvurmuşlar. Bu oyunların baş aktörü yine CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu olmuştur. Bilindiği gibi, sandıksal demokrasinin bu adama hiç bir yararı olmamış, partisi her seçim sonunda biraz daha küçülmüştür. Bir seçim sonra da tümünden silineceğe benzemektedir. O nedenle tek umudunu sıkıyönetim idarelerine bağlamıştır. Kendisi ve partisi 'olağanüstü hal' yönetimlerinin hazır ekibi olagelmıştır. Mardin, Hakkâri, Siirt ve Diyarbakır'da ilân edilmek istenen sıkıyönetimin meclislerde onanması için siyasi hünerlerini tüm inceliğiyle sergilemiştir. Ama bu çaba, CHP'nin ve sağ partiler içindeki bir kısım Doğu'lu milletvekillerin girişimleriyle engellenmiştir.

CHP, daha baştan beri dört Doğu ilinde sıkıyönetim ilânına karşı olmuştur. Öteyandan oturumun gizli yapılması önergesinin kabulünü de engellemeye çalışmıştır. CHP grubu adına partinin görüşünü açıklayan Turan Güneş'in konuşması özetle şöyledir :

«Çok enteresan, herhalde ilerde gizli oturumların zabıtları incelendiği zaman, tarihçiler ve Anayasa hukuku uzmanları tarafından bunlar açıklandığında, çok ilginç bir oturum ve müzakere usulü ile karşı karşıya bulunacağız. Bunun üzerine Anayasa hukukçuları ilerde bir hayli monografi yazarlar.»

«İki bakımdan enteresan ve dikkat çekici bir husustur. Gizlilik önergesi veren grup temsilcisi arkadaşımız, 'Ben, Hükümetin bir şeyler söylemek isteyip söylemediğine imanım gibi inandım. Binaenaleyh, Hükümet gizli şeyler söylesin, diye gizlilik istiyorum.' dedi. Fakat işin tuhafına bakınız veya kaderin cilvesine bakınız ki, Hükümet burada vatandaşa, yar-tü ağyara söylenmeyecek hiç bir şey söylemedi.»

«Gerçekte şu daha makul olurdu: 'Bizim söyleyeceğimiz şeyler gizlidir.' Yani bizim söyleyeceğimiz şeyleri vatandaş işitsin istemiyoruz. Çünkü öyle bir durumdayız ki, yukarı tükürsek bıyık, aşağı tükürsek sakal. Millî Güvenlik Kurulundan bu karar geçmiş. Şimdi, biz bu illerde sıkıyönetimi istemiyoruz demek, herkese şirin görünmek lazım gelen şu günlerde bizim işimize gelmez, gizlilik istiyoruz, bu meseleyi bitirir.' »

Turan Güneş, MC ortaklığını kurmak hazırlığı içinde bulunan sağ partilerin izlediği politikayı, politik hesapları, AP ve CGP'nin tutumlarını açıklamaya devamla :

«Şimdi Hükümetin söylediği ile bu illerde sıkıyönetim ilân edilemeyeceği açık ve seçik ortada, onlar da bunu en az benim kadar görüyorlar. Ne yapsın o zaman? Hükümete söylemediği şeyleri, 'Ama senin sözünün altının daha da altında öyle vahim şeyler yatıyor ki, onun için biz bu sıkıyönetimi ilân etmeye, tasdik etmeye mecburuz.' deniliyor. Hükümetin böyle bir şey söylediği falan yok, Hükümet söylemiyor bunları. Efendim, eğer basına söylediğin gibi olursa, bundan böyle sıkıyönetim ilân edilmez. Onun için, o beyanatını değiştir ki, sıkıyönetim ilân edebilelim.»

diyerek, tezgâhlanmaya çalışılan oyunun kurallarını ortaya koyar. CHP, siyasal iktidarların Doğu bölgesi halkına besledikleri niyetlerin yabancısı değildir. Tek partili CHP iktidarlara döneminde Doğu'da uyguladığı zulüm politikasının tarihini herkesin iyi bilmektedir. Bunu söylerken, bugünkü CHP'yi tümüyle aynı politikanın uygulayıcısı olarak gördüğümüz anlamı çıkarılmamalıdır. Hızla değişen Türkiye toplumunda bir partiyi hiç değişmemiş göstermek bilimsel olarak da yanlıştır. Kaldı ki, CHP'nin aldığı yeni konum demokratik sol politika doğrultusunda gelişmektedir.

Değinildiği gibi CHP sözcüsü, sanki hükümetler öyle düşünmemişler gibi, gerçeği şu ince üslupla anlatan konuşmalarını sürdürür :

«Ümit etmek isterim ki, Hükümetin de aklına, böyle bir sıkıyönetim ilânı sırasında ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren bir durum olarak vaziyeti görmek gelmemiştir. Eğer bu gelmiş ise, Hükümet Güneydoğu Anadolu'nun bazı illerinde sıkıyönetimi, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten ve dıştan tehlikeye düşmüştür, gibi telakki ediyorsa, çok vahim bir şey yapmıştır, adamakıllı vahim bir şey yapmıştır; ülkenin ve milletin bölünmezlik kaidesi evvelâ kendi kafasında bir şüphe olarak belirmiştir. Hükümeti bundan tenzih etmek isterim.»

CHP sözcüsü, Başbakan Sadi Irmak'ın konuşmasından pasajlar alarak Doğu halkına Hükümetin duyduğu «güvensizliği» ortaya koyar.

«Ancak şu ibareyi Sayın Başbakan kerrat ile kullandığı için bir defa daha bunu belirtmekte fayda görüyorum. 'Sıkıyönetimin ilânının, Güneydoğu halkımızın eylemiyle, Güneydoğu halkımızın hareketleriyle bir alâkası yoktur.'»

«Değerli arkadaşlarım, biz sıkıyönetimi İstanbul'da, İzmir'de ilân ederken hiç bir sorumlu gelip 'Bu, İstanbul'daki halkımızın, İzmir'deki halkımızın davranışları sebebiyle ilân edilmemiştir.' dedi mi? Demedi. Güneydoğu halkımız için ayrıca bunu belirtmeyi yersiz ve isabetsiz sayıyoruz.»

«Türk Milletinin ve Türk Devletinin, Türk ülkesinin bütünlüğü arkadaşlarım, yalnız bunları burada dile getirmekle olmaz; gözlünüzde, gönlünüzde Güneydoğu, Kuzeydoğu, Orta Anadolu, bu kabiliyetleri kaldırabiliyor veya bu ayrımları kaldırdık demek lüzumunu hissetmeyecek kadar her tarafı eşit sayıyorsanız, o zaman milletin ve ülkenin güvenliğini sağlamış olursunuz.»

Turan Güneş, siyasal iktidarların ayrımcı politikasını açık bir anlatımla dile getirmiştir. Bu sözleri, yurtsever bir aydın söyleseydi hiç şüphesiz «bölücülük»le suçlanırdı. Türkiye'de siyasal iktidarların yarattığı bölgeler arası eşitsiz gelişmeden, baskı ve sömürüden sözeden herkesin nelerle karşılaştığını bilmeyen yok. Bereket ki, yasama organının bir üyesi, bir eski Dışişleri Bakanı konuşmuş bu gerçekleri.

İktidarın, sıkıyönetim ilânını sağlamak için durumu abarttığını CHF sözcüsü şöyle dile getiriyor :

«Barzani kuvvetleri bozulmuşlar, yani şimdi, kuvvetleri birdenbire 150.000'e çıkarıp... Arkadaşlarım, 150.000 füzeli, Sam'lı, bilmem ağır makineli falan... Eğer bu kadar topu tüfeği olsaydı Barzani Iraklıların hakkından gelirdi arkadaşlarım, adam mağlûp oldu insaf ediniz, yani işi mübalâğa etmiyelim.»

«Barzani'nin adamı gelmesin diye bir sıkıyönetim ilân edeceksiniz, (Nasıl gelip de ta Diyarbakır'a kadar gidiyor, onu da anlamıyorum ya!) Barzani'nin adamı Türk hududundan içeri girmesin diye bunları yapacaksınız ve ondan sonra tahsili, terbiyesi, bizim burada yapabileceğimiz, bir devlet dairesinde yapabileceğimiz şekilde kendini savunmaya müsait olmayan insanın başına jandarmayı mı, onbaşıyı mı, kimi olduğunu buradan tespit edemeyeceğimiz insanları musallat edeceksiniz... Ee... değerli arkadaşlarım, buna, Türk Milletinin tamamını temsil eden Türkiye Büyük Millet Meclisi razı olmamalıdır. Mardin'in, Siirt'in veya herhangi bir ilimizin içinde yaşayan vatandaşlarımızın maruz kalabileceği tehlikeleri, zulümleri biz nazarı dikkate almaya mecburuz.»

Bu tür zorlama girişimlerle Hükümetin varmak istediği hedef bellidir : Irak'la son yıllarda kurulan dostane ilişkilerin bir gereği olarak Irak'ın Kürtlere karşı giriştiği askerî harekâtı ko-

laylaştırmak, başka bir deyişle, Kuzey Irak Kürtlerini İKİ ATEŞ arasında bırakmaktır. Bu taktiğin varacağı sonuç, hiç kuşkusuz, bir kitlenin yok edilmesi (Jenosit) olacaktır. Bu politikaya bir anda ulaşılmış olamaz. Irak'la sıkıştırılan siyasal trafiğin bu tür taktikleri de içerdiği gerçeği böylece somutluk kazanmıştır. Bunun adı, açık yardımdır.

CHP sözcüsünün konuşmasıyla bir kez daha belgelenmiş bulunan bir diğer durum da, sıkıyönetimlerin Doğu halkımız üzerinde yarattığı insanlık dışı baskı ve zulmün katmerli oluşudur. Bu acıklı durum, yasama organının tutanaklarına geçmekle yeni bir özellik kazanmıştır. Kaldı ki, Doğu halkı, sıkıyönetimsiz dönemlerde de KOMANDO zulmünü olanca şiddetiyle yaşamaktadır.

Türkiye meclislerinin bu gizli oturumunda yapılan tartışmalar çok yönlü değerlendirmelere tâbi tutulmalıdır. İlerici, demokratik ve devrimci çevrelerin konuya ilgi göstereceklerine inaniyoruz. Söz konusu olayın 1975 Martında tartışılmış olması, ırkçı-şöven iktidarlar ortadan kalkmadıkça güncelliğini yitirmeyecektir.

Bugün tutanakların açıklığa kavuşturulmasıyla anlaşılmıştır ki, o günlerde Doğudaki dört ilimizde sıkıyönetim ilânı için gösterilen çabalar hiçbir ciddi gerekçeye dayanmamaktadır. Nitekim sıkıyönetim ilânının reddinden sonra da, sıkıyönetim ilânı taraftarlarının iddia ettikleri cinsten hiçbir olay, hiçbir «tehlike» gelişim olmamıştır. Sıkıyönetim ilânının başka amaçlara ve hesaplara dayandığının bundan daha açık örneği olamaz.

Siyasal iktidarların Doğu politikası, hangi açıdan bakılırsa bakılsın, başından beri maksatlı ve yanlı bir gelişim izlemiştir. Bu gerçek, bir parça düşünebilen insanın gözünden kaçmamış ve Doğuda yaşayan insanların yaşamlarında acı bir olgu olarak güncelleşmiştir. Ancak bu durumun sonsuza kadar sürmesi de düşünülemez. Halkımızın durdurulamıyacak olan devrimci ve demokratik mücadelesi tüm baskı ve sömürüye elbette son vermektedir.

Not : Kişilere affen tırnak içinde verilen konuşmalar, TBMM Kapalı Oturum, TUTANAK DERGİSİ, Cilt 15, 7. Birleşim, 27.3.1975 tarihli sayısından aynen alınmıştır.

SÖMÜRGELER VE KURTULUŞ MÜCADELELERİ

İhsan AKSOY - Aziz KAYA

Giriş:

Ganj ve İndus nehirlerinin suladığı yeşil Pencap bölgesi; cehennemî bir sığın ortasında uzanan etekleri rengârenk çiçeklerle bezenmiş «Dünyanın damı» Himalayada esen serin rüzgârı, jütü ve kaplanıyla ünlü Bangladeş toprakları, yüzlerce dilin konuşulduğu ve yüzlerce inancın yerleştiği «sari»lere sarılmış dilberlerin etrafında onbinlerce çıplak ayaklı insanı; mermer şatolarında akla hayale gelemeyecek ihtişamları içinde yüzlerce cariyeleri, gümüş trenleri, koşum atları, golf ve tenis sahaları, sürekli avları çılgınlıkları ve rezaletleriyle «Mihrace», «Raca», «Nevvab» ve «Nizam»ları; Açlık, sefalet, hurafe, çöküntü ve bitip tükenmez din ve mezhep kavgaları; İri kıyım gövdesiyle «Muhteşem Britanya İmparatorluğunun» temsilcisi Kraliçe Viktoryası ve şiddet aleyhtarı çıplak ayaklı Mahatması, ve Cambringe diplomalı Muhammet Ali Cinnah ve Nehru'suyla 450 milyon insanın kaynaştığı; doğal âfetlerin terketmediği, muson rüzgârlarının bereketli ıslaklığını her zaman özleyen Hint Okyanusuna uzanmış Keşmiri ve Kalkütasıyla medeniyetin beşiği Britanya İmparatorluğunun sömürgesi Koca Hindistan...

Yemyeşil ve alabildiğine uzanan bir vadi.. Çarpık bacaklı, sarı benizli insanın bitmek bilmeyen çalışmasıyla yetiştirdiği pirinç tarlaları, çalışkan çekik gözlü köylüler..

Afyon bahçeleri, büyük toprak sahipleri, setler, şatolar, afyonlandırılmış insanlar, batakhaneler, fizik ve moral çöküntü, sefahat âlemleri... Uygar dünyanın yaşayabilmesi için tutsak edilen, Fransa'nın, Japonya'nın ve sonra da ABD'nin sömürgeleri Çin, Kamboçya, Laos, Kore, Vietnam.. Canavarlıkları dünyanın gözü önüne sergilenen emperyalist insanın içine düştüğü batakhane... Büyük ve vaz geçilmez tutkuları; ülkeleri için tarihin tanık olduğu en büyük kahramanlıkları gösteren, dayanılmaz acılara korkusuzca göğüs geren, herşeyini tüm yaşamları boyunca ülkelerine adayan insanların yurdu...

Binlerce Arabın uğruna göz kırpmadan canını verdiği, türlü suikastların yapıldığı, dolapların döndürüldüğü ihanetin ve yiğitliğin yarıştığı bir belde... Abdülkadir El-Hüseyni'nin ülkesi.. Ülkesinden kovulan yüzbinlerce fellahın, İngiliz paşası Gulab vasıtasıyla halkına ihanet eden Kral Abdullah'ın sultanındaki memleket; Hacı Emin El-Hüseyni'nin sona ermeyecek olan düşü.. Tervatın vadettiği; emeryalist sermayenin bir hançer gibi Arapların kalbine daldırdığı topraklar.. Arap davası: Filistin...

İnsanının mağarada yaşadığı, dili, kültürü yasaklanmış, ağaların, şeyhlerin, batıl inançların kucığında karanlıklarda yüzen; kabri güllerle donatılmış Şeyh Sadi Şirazi'nin memleketinden Hitler hayranı Rıza Han tarafından kanlı yöntemlerle yönetilen Kirmenşah, Hemedan, Rızaiye, Mahabat.. Bir serap gibi görünüp kaybolan ve milyonlarca insanın yüreğini de beraberinde yıkıntıya uğratarak göçüp giden 1946.ların ülkesi.. Bugün yattığı yer binlerce insan tarafından ziyaret edilerek çiçeklerle örtülen, anasının kucasına koşarcasına başeğmeden ölüme giden Gazi Muhammed'in ülkesi; Şeyhinşahı Arya Mehrin sömürgesi, dörtbuçuk milyon sefil ve perişan insanın yurdu: İran kürdistanı...

İnsanların yaşantılarını dayanılmaz hale getiren uygar(!) devletlerin emirleri diktatörlerce yönetilen, yeşil vadileri hayat fışkıran, alabildiğine verimli, alabildiğine canlı ve doyulamayacak kadar güzel ülkeler.. Latifundiyları, toprak köleleri, yanık sesi ve orta çağların en yüksek uygarlığıyla pırl pırl Latin Amerika ülkeleri... Arjantin, Brezilya, Bolivya, Uruguay ve diğerleri...

Yıllarca zulüm altında inletilen, ülkesi yağmalanan, ülkesiyle yetinilmeyerek alınıp diğer ülkelere götürülerek köle olarak

kullanılan siyah insanlar.. Avrupanın ileri devletlerinin ayakta kalabilmeleri için çılgınca sömürülen, maddi ve moral tüm değerleri gasp edilen ülkeler ve insanları.. Angola, Mozambik, Gine-Bissau, Porto-Riko, Komoro Adaları ve diğerleri.. Ülkeleri için herşeylerini vermeye kararlı dünyanın uysal köleleri karşısında şaşkına dönen, pürhiddet emperyalist insanın çıkmazı... Kan, barut, canavarlık, yenilgi ve zafer...

Pırl pırl Akdenizin canlılık saçan havası altında, narenciye bahçeleri hareketli insanları, raksları, gülleri ve uzaklara götüren müzikleriyle bir Akdeniz ülkesi.. Bir zulüm ve ateş yönetimi. Aşağılığın en açık örneği, insanlık onurunun düşmanı ve batı burjuvazisinin medarı iftihar Franko'nun devleti. İşçi sınıfının, emekçi kitlelerin, yurtsever aydınların, demokratların, ezilen ulusların ve tüm insanca değerlerin azılı düşmanı bir yönetimin sürdüğü ülke.. Rezil bir burjuva sultanı.. Ve buna, bu aşağılatan yaşıntıya baş eğmeyen, özgürlük savaşçıları.. Sokakları kan ve barut kokan bir dağlık bölge, hiçbir zaman baş eğmeyen insanların ülkesi zorla hükmedilen, sömürgeleştirilen bir belde. Baskların yurdu.. Onurlu yaşamının zulme baş eğmemenin haklı davaları için ölüme meydan okuyuşun simgesi...

Dün İtalyan faşizmine karşı mücadele vererek toprakları çatlamış, insanları açlıktan ölen ülkelerinin bağımsızlığını elde eden Saba Melikesi Belkis'in ve Hz. Süleyman'ın «ahvadi», İtalyanlar defolup gittikten sonra halkına kendisi zulmetmeye başlamış ve köpeklerine sırtarak altın tabaklarda et yedirirken halkının korkunç bir gerilik içinde aç kalmasını kendisi hazırlamıştır..

Daha dün bağımsızlık naralarıyla Habeşistan'ın çıplak ayaklı yiğit köylülerinin İtalyan faşistlerine saldırılarını hazırlayan hükümdar, bugün bağımsızlık isteyen Eritre kurtuluşçularına amansız saldırılara geçmektedir.. Kendisinin akıbeti iyi olmamakla birlikte Habeşistan'ın sömürülen ve ezilen kitleleri henüz kendi geleceklerine kendileri egemen olmadıkları içindir ki Habeşistan ve Eritrede daha özgürlükten bahsetmek mümkün değilse de, özgürlük kavgasını verenlerin ilerleyen ayak seslerini duymak mümkün...

«Şal şepik»lı insanların dolaştığı, sarp dağlarla çevrili, yüz yıllardır yüreklerinde özgürlük tutkusu ve özlemi olarak kaynaşan insanların beldesi.. Durup dinlenmeden, bıkıp usanmadan başkaldıran bir toplumun vazgeçilmez toprağı.. Erbil dağları, Barzan dağları, hurma bahçeleri, örgü tezgâhları, petrol rafine-

rileri, ağaları, beyleri, peşmerge ve çeşleri, Demokrat Partisi ve Baas'ileriyle; dağları kan, dereleri kan, köyleri kan kokan, insanları acıyla yoğrulmuş, İngilizlerin ve Arap hanedanlıklarının sömürgesi.. Şeyh Mahmudé Berzenci'nin memleketi.. Cebinde tütün tabakası ve belinde beşlisiyle, karısı ve çocuklarıyla vedalaşarak Kürdistanın sarp dağlarında özgürlüğü aramaya çıkan Peşmerge'nin ülkesi. (Ezilen bir halkın çocuğu için özgürlük, kâh dağların sarpıklıklarında, kâh idam sehpalılarında, kâh zindanlarda, kâh işkence odalarında, gazete sayfalarında, mitinglerde, afişlerde, pankartlarda, gösterilerde, toplantılardadır.. Özgürlük mutlaka ulaşılması gereken, onsuz yaşanmaz bir şeydir, bir gerçektir, bir onurdur ki herşeyden üstün.. Kamboçya'da, Vietnam'da, Filistin'de, Latin Amerika'da veya Asya'nın-Afrika'nın herhangi bir yerinde..) Ve sonra önderleri tarafından aldatılmayı, sağa, emperyalizme peşkeş çekilmeyi sindiremeyerek kendini diri diri yakan tarih, ekonomi ve politikadan habersiz inandırılmış peşmerge kadınları.. Kanlarını savunurcasına koşturdukları dağlarda silâhını atarak ellerini havaya kaldırmak.. ne korkunç bir şey!.. Bir kitlenin kanı pahasına umutlarıyla oynamak!.. Şimdi Peşmerge dağlarında kederli bir sükûn var ve Pêşmerge elleri arkasında dolaşmakta...

Kısaca, sömürgecilik, tarihte Emperyalizm çağı olarak bilinen çağdan önce, Onaltıncı yüzyıldan günümüze kadar devam edelmektedir.

1400'ler aşılmaya başlanırken ticarî amaçlarla yeni yeni keşifler yapılmaya, yeni yollar bulunmaya başlandı. «Bugünkü İspanyol Sahrası yakınında Cape Bojador 1434'te geçildi, Senegal ve Cape Verde 1446'da aşıldı, Ekvator'a 1470'te varıldı ve Diego Cam 1484'te Kongo'yu fethetti. Bartholomew Diaz Umud Burununu 1486'da çevreledi ve Vasco de Gama da 1497'de aynı yolu izleyerek Hindistan'a vardı. Kristof Kolomb'un Atlantik'i geçmesi (1492) ve Vasco de Gama'nın Afrika yoluyla Hindistan'a ulaşmasıyla burjuva sınıfının zenginleşmesi için sayısız olanakların yaratıldığı ve denizcilik, ticaret ve nihayet endüstrinin gelişmesi için çok önemli bir adım atılmış olduğu bilinmektedir. 1498'de Vasco de Gama'nın gemilerinin Mombasa önlerinde belirmeleriyle Portekiz Doğu Afrika'ya da el atmıştı. Afrika'ya ondan sonra giden Francisco da Almada'da Mombasa ve Kilwa gibi büyük kentleri yakıp yıkmış bütün halkını öldürmüştü. Onaltıncı yüzyılın başlarında Doğu Afrika kıyılarında o zamana kadar Arap egemenliği altında olan Sofala, Zanzibar, Mombasa, Malindi ve Socotra gibi noktalar Portekiz'lilerin eline geçti.»

«Denizlere açılan öteki Avrupa ülkeleri, köle ve altın ele geçirmek umuduyla kıt'a kapılarını zorlamaya başladılar. Daha on-beşinci yüzyılda Altın Kıyısı açıklarında İspanyol tekneleri görülmüştü. Portekizliler (bugün Elminia denilen) Sao Jorge'da Mina'da 1481'de, öteki Avrupa'lılara karşı koyabilmek için bir kale yapma zorunluğunu duymuşlardı. 1533'te İngilizler Gambia çevresinde görünüp Altın Kıyısına kadar inerek altın, fildişi ve baharat alıp döndüler. 1595'te Hollandalılar ortaya çıkmış, 1621'de Arguin'i, 1637'de Elmina'yı almışlardı. İsveçliler 1640, Danimarkalılar 1642, hattâ Prusyalılar 1682'de görüldüler. Hollandalıların Angola'yı 1641'de Portekizlilerden söküp almak istedikleri bile oldu. Hollandalı korsanlar doğuda Mozambik'e de el attılar. Onyedinci yüzyılın sonunda Portekiz Mozambik'in kuzeyindeki kıyılardan ve Zanzibar'dan çekildi. Gene bir Hollanda teknesi 1648'de Table körfezinde batmış, gemiciler bugün Cape Town denilen yerde beş ay geçirmek zorunda kalmışlardır. Hollanda, Doğu Hindistan Şirketi 1652'de buraya bir heyet yollamıştı»⁽¹⁾. İspanya ve Portekiz bu sıralarda Latin Amerika'nın geniş ülkelerini de sömürgeleştirmişlerdi. Buradaki yerli halkın giderek azalması ve Portekiz'in sömürgesi Brezilya'nın geniş ekili toprakları, köleleri gerektiriyordu. Böylece Afrika'dan Amerika kıtasına doğru bir köle ithali ve bir köle ticareti başladı. Hottentolar ve Bantu grubu ilk zenci köle kabileleriydi. Avrupa'da orta çağ kapanırken Afrika'da köle ticareti başlamıştı. Avrupa'da uluslaşma ve ulusal devletler kurulmaya başlanmışken Asya, Latin Amerika ve Afrika'nın sömürgeleştirilen ülkelerinde kabileler karşışarşıya getirilerek halkın arasına düşmanlıklar sokuldu ve bütünleşmenin önlenmesi için elverişli şartlar hazırlandı. Böylece büyük merkezi devletlerin kurulması önlenerek sömürünün sürüp gitmesi olanakları yaratıldı.

Sömürgecilik ondokuzuncu yüzyılın ikinci yarısıyla yirminci yüzyılın başlarında daha da genişledi. Büyüyen sermayeye yeni pazarlar bulmak için emperyalist ülkeler arasındaki yarış kızıştı. Başlıca sermayeci ülkeler dünyayı bölüşmeye başladılar. 1876'ya kadar Afrika'nın sadece %10'una sahip olan Avrupa'lı sömürgeci devletler bu tarihten sonra bu kıtanın içlerine doğru sarkarak hepsini paylaştılar.

Pazarlıkla çizilen sınırlar sömürge halklarını gelişigüzel bölüdü ve buralardaki ulusal biçimlenmeleri engelledi. İngiltere,

(1) Türkkaya Ataöv : Afrika Ulusal Kurtuluş Mücadeleleri; A.Ü.S.B.F. yayını, s. 13-14.

Fransa, Almanya, Portekiz, İspanya, İtalya, Belçika, Rusya ve Osmanlılar gibi sömürgeci ülkeler dünyanın dört bir yanında sömürge sistemleri oluşturdular.

Sömürgeciler büyük kârlar elde ederlerken bütçenin büyük çoğunluğunu sömürülerini derinleştirecek şekilde yatırıyor ve sömürge ülkesini insanıyla birlikte tüm zenginlikleriyle ezip sömürüyorlardı. Dünyanın yeniden bölüşülmesiyle sona erecek Birinci Dünya Savaşında sömürünün yanısıra yüzbinlerce sömürge insanı sömürücü devletlerin ateş hattına sürüldüler. Bu savaşta yalnız Fransız ordusunda 845.000 Afrika'lı yerli yeraldı. Rus Çarlığı sömürgeci amaçlarla yüzbinlerce sömürge insanını ölüme sürdü. Osmanlı hanedanı «Cihadı Ekber» bayrağı altında Allah'ı Ekber dağlarında binlerce Arap'ın canvermesini sağladı.

Bir avuç sömürgeci devlet yüz milyonlarca insanı uçsuz bucaksız topraklarıyla birlikte bir zulüm yönetimiyle milim milim sömürüye tâbi tuttu...

Kurtuluş Mücadeleleri:

Emperyalist çağda sömürülerini daha da yaygınlaştıran ve derinleştiren Emperyalist devletler zorunlu olarak birtakım alt-yapı yatırımlarını da gerçekleştiriyorlardı.. Ulaşım araçları, elektrifikasyon, büyük sayıda işçi çalıştıran hammadde ocakları, kalifiye eleman yetiştiren eğitim merkezleri vb. Emperyalizm sömürüsünü sürdürürken kabile reisleri ve feodalleri yanına almayı da ihmal etmiyordu. Tatlı kâra alışan emperyalistler giderek sömürge ülkelerini özümlemeyi de programlaştırdılar. Sömürge halklarına kendi dillerinde eğitim yapmayı kültürlerini geliştirmeyi yasakladılar. Sömürge insanının alt ve aşağı bir ırktan geldiği tarzında tezler geliştirdiler. İnsanları göz, ten, saç renklerine, boylarına ve kafa yapılarına göre sınıflandırmaya başladılar. Yerli halkların dillerinin eğitim ve öğretime elverişli olmadığını bu tür şeylerin ancak emperyalistlerin dillerinin harcı olduğunu, yerli dillerle okuma yazmanın mümkün olmadığını ileri sürdüler. Çalışan insanlara ancak yaşamlarını sürdürmeye yetebilecek bir olanak verdiler. Genel valileri, insafsız kolluk kuvvetleri ve yerli ortaklarıyla birlikte en ufak yönelişleri en şeddit şekilde bastırmayı olağan hale getirdiler. En ufak insanca yaşama koşulundan yoksun, aç ve sefil bir hayat sürdüren çalışan yığınların yanında çağın en gelişmiş araçlarıyla tatlı yaşamlarını hergün biraz daha geliştirdiler.. Sömürge insanı ancak hizmet etmek şartıyla yaşayabilirdi. Batıl inançların yaygınlaştırılması, fuhuş ve çöküntü-

nün gelişmesi için her çareye başvuruyorlardı. İnsanları kandırmak, uyanışlarını önlemek için yapamayacakları şey yoktu. Kendileri buralarda yerli halka uygarlık dağıtmak için gelmişlerdi. Bunun içindir ki uygar Fransa'nın temsilcisi Cezayir'e uygarlık ve aydınlık saçmakla görevli Orleans Düktü, resmî balolara bir Cezayirli'nin sırtında geliyordu. Ve aynı kutsal görevlerle yine Cezayir'de bulunan Montagnac adlı bir Fransız subayı memleketine yazdığı mektubunda şöyle diyordu: «... Yakaladığımız Cezayir'li kadınlara ne yaptığımızı soruyorsun. Bir kısmını rehine olarak elimizde tutuyor, geri kalanını arttırma usulüyle hayvanlar misali askerlerimize veriyoruz... Son dört aylık harekâtımız sırasında tanık olduğum şeyler en katı yürekleri bile yumuşatır... Onbeş yaşın üstündeki bütün erkekleri öldürüyor, kadın ve çocukları alıp Marquesas Adaları ya da başka bir yöne giden gemilere bindiriyoruz; bir kelimeyle ayaklarımızın dibine köpekler gibi kapanmayanlara «ölüm». Bu konuda Akdeniz'in kıyısından kalkıp gelen ve fahişeleştirdiği kendi ülkesinin hararetli dilberlerine alışkın olan sıcak kanlı İspanyol ve Portekiz'in temsilcileri daha da cömert davranıyorlar. Hele «Hür dünyanın jandarması» ABD'li görevlilerin insanlıkları karşısında duygulanmamak elde değil.. Yüzbinlerce ton bomba, ısın ve gaz yağdırdığı ve çılgın bir sefaletin kucagında fahişeleştirdiği zavallı bir kadının gözyaşları içindeki durumuna aldırmadan bir kaç sent karşılığında biri ırzına geçerken diğeri de sabırsızlıkla sırasını bekleyen Amerika'lı askerlerin Hür Dünyaya dağıtılan tabloları Emperyalizmin şaheseri olarak seyredilmeye değer...

Bu dayanılmaz hayat ve zorunlu olarak gelişen maddî koşullar içinde Asyanın, Afrikanın, Latin Amerikanın koca halkları ellerini çatlak topraklara dayayarak yavaş yavaş kalkıyorlardı.. İşçiler emeklerinin karşılığını alamadıklarını, köylüler ürünlerini değerlendiremediklerini aydınlık serbestçe hareket edemediklerini, Zanaatkârlar, varlıklarının hergün biraz daha kötüye gittiğini orta ve küçük sermaye sahipleri kendilerinin emperyalizminin dev gibi varlığı karşısında büyüme olanaklarının olmadığını.. ve tüm ülke halkı, ülkelerinin zorla kuşatılmış olduğunu ve yabancıların ülkelerinden gitmeden kendilerinin özgür olamayacaklarını anlamaya ve bu gerçeği kavrayarak bundan kurtulmanın yolunu bulup bu yolda yürümeye başladılar. Bu yol özgürlüklerini gasp etmiş Emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı birleşerek karşı koyma yoluydu ve başkaca da çare yoktu.. Her ülke kendi somut koşulları içinde ve özvarlığıyla örgütleniyor; gelişmiş tekno-

lojiyle teçhiz edilmiş emperyalizme ve kolonyalizme karşı sarsılmaz bir irade, çelik bir örgüt, bilinç ve inançla donatılmış olarak başkaldırıyordu. Egemen olmak yalnız Emperyalist ve Kolonyalist ülkelerin değil; her ülkenin ve her ulusun vazgeçilmez ve önlenemez hakkıdır. Özgür onaya dayanmayan hiçbir birlik kalıcı olamaz...

Onaltıncı yüzyıldan çağımıza kadar sürüp gelen sömürgeci sistem ile kapitalist üretim biçimi arasında bağ vardır. Sömürgeci sistemin kökleri sermayeci sisteme dayanır. Endüstrileşmeyle birlikte sömürgeler pazar ve hammadde kaynakları olarak önem kazandılar. Emperyalist dönemde de sömürgecilik tekeli sermayenin egemenliğine girdi.. Kapitalist Emperyalizm sömürgeler olmadan yaşayamaz ve bunun içindir ki sömürge halklarının başkaldırmalarına tüm güçleriyle karşı koymaktadır.

Emperyalizm kendisine olan yönelişleri 1917 Büyük Ekim Devrimine kadar üstün teknik gücü sayesinde yok etmeyi, milliyetçi gelişmeleri amansız bir tarzda bastırmayı başarabiliyordu. Hiçbir dış desteği olmayan, silâh ve donatım bulamayan sömürge halklarının kurtuluş mücadeleleri Dünyanın ilk İşçi-Köylü devletinin kurulmasıyla artık yenilmez devrimci bir dalga haline geliyordu.. Sosyalist devlet emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşlarının vazgeçilmez dostudur. Müsterek düşmanları emperyalizme karşı ittifak etmek kaçınılmaz bir olgudur. Emperyalizmin geriye doğru her adım atışı; ulusal kurtuluş savaşlarının her ilerleyişi, sosyalizmin kesin zaferine giden menzili biraz daha yakınlştırıyordu.

Dünyayı yeniden paylaşmaya gerek duyan Emperyalistlerin kendi aralarında giriştikleri mücadele başladıktan sonra, Faşist Almanya Sovyetlere saldırdı.. Dünya yeniden bölüşüldü ve Sovyetler Birliğinin yardımıyla Doğu Avrupada Demokratik Cumhuriyetler kurularak, dünya sosyalist sistemi oluştu ve böylece sosyalizm kesin zafere ulaşmış oldu.

Sosyalizmin kesin zaferiyle birlikte ulusal kurtuluş savaşları da güç ve hız kazanarak gelişip yaygınlaştı.. Hindistan, Çin, Kore Demokratik Cumhuriyeti, Vietnam Demokratik Cumhuriyeti emperyalizmin boyunduruğundan kurtularak bağımsızlıklarını elde ettiler. Bunu diğer ülkeler izledi. Ulusal Kurtuluş mücadeleleri Dünya sosyalist sistemi ve işçi sınıfının mücadeleleri müsterek düşmanları emperyalizme karşı tek bir devrimci dalga şeklinde gelişmeye ve yenilmez bir güç olarak emperyalizmi geriletmeye başladı.

Kurtuluş Mücadelelerinde Sınıfların Yeri :

Ulusal kurtuluş savaşlarına birçok sınıf ve tabakalar katılırlar. Bu sınıflardan bazıları bu mücadeleyi bağımsızlık kazanıldıktan sonra da durdurmayıp aksine sürdürerek daha ileri aşamalara ulaştırmaya; kurtuluşu tüm boyutlarıyla tamamlamaya çalışırlar. Diğer bazılarıysa koşulların değişmesiyle birlikte tavırlarını da değiştirir; devrimci özlerini kaybederek geriye düşerler. Bunlar devrimi geriletmek, dün karşı çıktıkları dış sömürücünün çarkını kendileri ve kendi sınıf yararlarına işletmek isterler. Bu bakımdan kurtuluş savaşına katılan sınıfların devrimin başarısından önce ve devrimin başarısından sonraki tavırlarını bilmek gerekmektedir.

Kurtuluş savaşlarına, Emperyalizm tarafından ezildikleri için katılan ve çoğu yerde bu mücadelelerin öncü rolünü oynayan tabaka kent orta tabakasıdır. Bu tabakaya zenaatkârlar, aydınlar, küçük tüccarlar, büyük tüccarların bir kesimi girmektedir. Bu tabaka burjuva toplumlarında görülen orta tabakalar gibi iki karşıt kutup arasında yer almazlar. Bu tabakalar burjuva toplumlarındaki gibi değişen şartlara göre değil de yukarıda belirttiğimiz gibi sömürgeciler tarafından ezildikleri için genel olarak kurtuluş mücadelelerinin içinde yer alırlar. Esasen burjuva toplumlarında büyük sermaye tarafından durumları sarsılarak yokluğa sürüklenen küçük sermaye ile büyük üretim tarafından iflasa sürüklenen küçük üreticiler yerine sömürge ülkelerde genel olarak küçük üretici sektörün önemi büyümektedir. Buralarda orta tabakaların durumu işçilerden pek farklılık göstermez..

Orta tabakaya giren bir kesim de aydınlardır. Aydınlar sömürge ülkelerde genellikle kurtuluş mücadelelerine katılırlar. Çoğu emperyalist ülkelerde eğitimlerini yapan bu kesim çeşitli fikir akımlarının etkisinde kalırlar. Sömürüyü görme olanağını elde ederek ona karşı mücadeleye girişirler.

Pek doğal olarak aydınlar tek başlarına bir sınıf oluşturmazlar, durumlarına göre şu veya bu sınıfın sözcülüğünü yapabilirler. Sistem tarafından kurulan engelleri aşamayabilirler. Hayatlarının toplumsal ve kültürel çelişkilerinin tutsağı olabilirler. Ho Chi Minh; «... Sadece aydınların küçük bir kesimi sosyalizmin gerçek anlamını bilmektedir. Fakat yerli burjuvaziye mensup olan ve sömürgecileri destekleyen bu aydın kesim bilimsel sosyalist doktrinin anlaşılması ve propagandasıyla ilgilenmemektedirler. Aksine fabl'deki köpek gibi, bir parça kemiğe sahip olabilmek

için tasmanın acısına tahammül etmeyi tercih etmektedirler...» derken yukarda değindiğimiz durumu belirginliğe kavuşturmaktadır. En önemlisi kurtuluş mücadelesinin başarısından sonraki dönemde bu kesimin bir kısmı burjuvalaşmakta veya onların çıkarlarına hizmet etmektedir. Bütün bunlara rağmen genellikle aydınların kurtuluş mücadelesi karşısındaki tavırları olumludur ve çoğu kez kurtuluş mücadelelerinin hazırlanmasında başta gelirler.

Subaylar da bu orta tabakaya dahildirler. Çoğu ulusal kurtuluş mücadelesi esnasında örgütlenen bu orduların savaş işlemleri bittikten sonra da toplum hayatında önemli etkiler yapmaya devam ederler. Çoğu zaman yozlaşan yönetimi rayına sokmak için ve bazan da ilerleyen hareketi durdurmak için yönetime el koyarlar. Subaylar çoğuyerde de devrimci demokrat özellikler gösterir veya bu özelliklerini korurlar.

Halk sömürgeciliğe faşizme ve ırkçılığa karşı koyarken çoğu zaman halk orduları oluşturur. Bunlar sömürge dönemlerden kalan ordulardan tamamen farklıdır. Bu türlü silâhlı kuvvetler düşmanın üstün ateş gücüne rağmen ilerici güçlerin ve yığınların desteğini kazanırlar. Sömürgecilerin ve gerici rejimlerin halka bir çeşit zorla benimsettikleri silâhlı başkaldırma yolu sömürge halkı için aynı zamanda bir eğitim görevi de yapmakta ve toplumsal reformların da yolunu açmaktadır. Buna rağmen yukarda dediğimiz gibi kurtuluş mücadelesinin başarısından sonra Silâhlı Kuvvetlerin koşullara göre halktan yana veya halka karşı tavırlar içinde olduğu görülmüştür. Bunu her ülkenin kendi koşulları belirler..

Ulusal kuruluş savaşlarına katılan tabakalardan biri de sömürgelerdeki ulusal burjuvazidir. Emperyalist tekeller tarafından gelişimi önlenen burjuvazinin bu, ulusal pazarın gelişmesinden ve bağımsızlaşmasından yana olan bölümü, ilericilik özünü kaybetmemiştir. Ulusal burjuvazi komprador 'burjuvazinin aksine emperyalizmle çelişkilerinden ötürü uzlaşmaz, aksine mücadele eder ve diğer kurtuluşçu güçlerle birlikte kavgaya girer. Ne var ki ulusal burjuvazinin durumunu iyi bilmek ve idealize etmemek gerekir. Bu kesim bir yandan emperyalizmle mücadele ederken diğer yandan da onunla flört içerisine girebilir. Onun bu kaypak durumu önemlidir. Ulusal burjuvazinin kurtuluş mücadelelerine katılması ülkedeki sınıflar dengesine, çelişkilerinin şiddetine, yığınların mücadele gücüne bağlıdır. Bu sınıfın devrimci niteliikle-

rinin küçültülüp veya büyütülmesi sağ ve sol sapmalara götüreceğinden bu kesimin durumunun da açık ve bilimsel bir şekilde her ülkenin kendi koşulları içinde değerlendirilmesi gerekir.

Ulusal kurtuluş savaşlarının önemli kesimlerinden birisini de köylüler oluşturmaktadır. Sömürge ülkelerde en kalabalık kesim olan köylüler, sömürgeci ve emperyalist ülkeler tarafından ezildiklerinden onlara karşı ulusal kurtuluş mücadelelerine katılırlar. Vietnam, Kamboçya, Cezayir köylülerinin çok büyük bir kesimi silâhlı mücadeleye katılmışlardır. Sömürge ülkelerde son derece geri bir durumda olan köylüler büyük bir bilgisizlik içindedirler. Bu bakımdan ağır davranışlar ve uyandırılıp örgütlenmeleri önemli güçlükler gösterir. Kendi içinde de sınıflara bölünmüştür. Çoğu zaman ulusal burjuvazinin öncülüğünde yürümüştür. Demokratlaşması toplumun en devrimci niteliğine sahip bulunan işçi sınıfıyla sıkı bir devrimci ittifak oluşturmaya bağlıdır.

Köylülüğün de devrimci gücünü abartmamak gerekir. Bir kesimin sömürülmesi ve yoksul olması yetmez. Sömürüldüğünün ve yoksulluğunun bilincine varması ve durumunu değiştirmek için mücadele de etmesi gerekir.

Ulusal kuruluş, savaşlarının objektif olarak en önde gelen devrimci gücünü işçiler oluşturmaktadır. Bazı görüşlere göre, sömürgelerde işçi sınıfı, toplumun diğer kesimlerine göre durumunun daha iyi olması dolayısıyla kurtuluş mücadelesine katılmaz.. Diğer bazı iddialara göre ise, işçi sınıfının dışındaki hiçbir sınıf ve tabaka devrimci değildir ve bunun için de ulusal kurtuluş mücadelelerini ve sosyalist devrimi yalnız işçi sınıfı yürütür. Bu görüşlerden birisi işçi sınıfının devrimci niteliğini inkâr ederek devrimci mücadeleyi sağ oportünist bir çizgiye götürür. İkinci görüş ise özellikle küçük burjuvazinin ve yoksul köylülüğün devrimci yönlerini görmezlikten gelerek işçi sınıfını ittifaklarından ayrıarak zayıf düşürür. İşçi sınıfı ulusal kurtuluş savaşlarına devamlı şekilde katılmış ve kararlı bir şekilde emperyalizmin karşısında durmuştur. Genellikle birer tarım ülkesi özelliği gösteren sömürge ülkelerde işçiler yarı köylülük bir durum gösterirler, bu bakımdan eğitilmeleri ve örgütlenmeleri büyük önem kazanmaktadır. Kapitalist üretim ilişkileri köylüleri ve orta burjuva tabakaları bölünmeye uğratarken, işçi sınıfının birliğini sağlar.. Bu birliğin pekişmesini işçi sınıfının ekonomik ve politik örgütleri sağlarlar. İşçi sınıfını anti-emperyalist ve anti-kapitalist kavgaya hazırlar, bu yönde eğitimlerini sağlarlar...

Kurtuluş Mücadelelerinde Örgütler :

«Politikada insanlar hep kendilerini aldatmanın ve aldanmanın kurbanları olmuşlardır. ve ancak dinî, ahlâkî, politik ve sosyal ibarelerin, bildirilerin ve vaadlerin altında başka bir sınıfın çıkarlarını aramadıkça da böyle aldanmış kalacaklardır. Reformların ve düzenlemelerin şampiyonları, ne kadar çürük ve barbarca ortaya çıkarsa çıksın, eski kurumların ardında hangi sınıfların yattığını öğreninceye dek, her zaman eski düzenin savunucuları tarafından aldatılacaklardır. Ve, o sınıfların direncini kırmanın tek yolu vardır; bu, bizi çevreleyen toplumda, toplumsal durumları gereği, eskiyi silip süpürmesi gereken ve süpürecek olan ve yeniye yaratacak nitelikteki güçleri bulup, onları mücadele için bilinçlendirip örgütlemektir» (Lenin).

«Ulusal bağımsızlık, sömürgeciliğe karşı mücadele, barış, ilerleme, bağımsızlık için çalışma —bütün bunlar yaşama şartlarında gerçek bir ilerleme şekline sokulmadıkça, halk için hiçbir önemi olmayan sözler olacaklardır. Bir bölgeyi kurtarmak, eğer o bölgenin halkı daha sonra yaşamın en ilkel gereksinimlerinden yoksun bırakılacaksa, yararsızdır» (Cabral).

«Başlangıçta FRELİMO içinde genel amaç sömürgecilikle savaştı ve sömürgecilik de beyazlar demekti. Fakat mücadele geliştikçe sömürgecilerin böyle basit varlıklar olmadıkları açıkça anlaşıldı. Gerçek mücadelede sömürgecilikle karşılaştığımızda, orduyla, polisle, idareyle karşılaştık; bunlar sömürgeciliğin ifadeleliydi. Bundan sonra ileriye gidip, 'Ha, fakat bunlar başka bir şeyin, iktisadî çıkarların sadece araçlarıdır.' diyebildik. Ve ayrıca bu iktisadî çıkarların sadece bazı beyazların çıkarları olmadığı, bazı siyahların da çıkarları olabileceği açıklığa kavuştu. Gerçekten de bu çıkarlarla ilgisi olmayan bazı beyazlar vardı. Dolayısıyla her aşamada ve mücadele geliştikçe ana amaca daha açıklık kazandırılabilirdi, düşman daha bilimsel olarak yeniden tanımlanabilirdi ve kurtuluş kuvvetlerini daha dikkatli tanıyabilirdi, kısacası ideoloji ve daha gelişmiş bir siyasal çizgi geliştirilebilirdi. Bizim durumumuzda, daha büyük bir dikkatle devrimci ideolojiyi tanımlayabilme gerekliliği kurtulmuş bölgeleri kurmaya başladığımızda ve yeni bir ulus kurmaya başladığımızda ortaya çıktı. Her zaman olduğu gibi, iktisadî olarak bir toplum kurmak, üretim ve bölüşüm sorununu ve özellikle toplumun ürettiğinden kimin yararlanacağı sorununu doğurur. Bu nedenle özetleyecek olursak, toplumdaki herkesin, mücadelenin ana amacının niçin

emekçi sınıfın çıkarlarını geliştirmek olduğunu kabul etmesi gerektiğinin açıklığa kavuştuğu bir dönem gelir. Kırlarda ve halkı örgütlerken, örneğin kurtulmuş bölgelerdeki kooperatifçilik hareketimizde olduğu gibi, kollektivist yollar takip ederiz. Şunu da kesinlikle anlamalıyız ki, bu ortak çabayı engellemek isteyenler sadece düşman değil, fakat mücadelenin genel çıkarlarına aykırı hareket eden siyahlar bile olabilir. Fakat mücadele o şekilde sürdürülmelidir ki eğer bu kişiler ayrılırlarsa, bu sadece bir kişinin kaçması olmalı ve önemli bir bölünmenin nedeni olmamalıdır.» (Dos Santos —Mozambik Kurtuluş Cephesi İkinci Başkanı—)

Sömürge halkları güçlü düşmanlarına karşı başkaldırırlarken onları yenebilmenin ancak örgütlenerek geniş emekçi yığınlarla bağ kurmak ve onları emperyalizme ve kolonyalizme karşı yönlendirmekle mümkün olacağını görmüşlerdir. Örgütlerini partiler halinde oluşturduktan sonra askeri ve siyasi kademelere ayırmış ve geniş cepheler oluşturmuşlardır. Bazı yerlerde de askeri örgütlenmeler gerçekleştirildikten sonra siyasi karar organları da oluşmuştur. Her hangi şekilde olursa olsun hepsinin birleştiği amaç emperyalistlerin ülkelerinden kovulması noktasıdır.

Örgütlenmelerde küçük burjuvazinin rolü ve etkinliği büyüktür. Geri kalmış sömürge ülkelerde genellikle örgütler küçük burjuvazinin yönetiminde ve köylü tabanlıdır. Bu tür örgütlerin öncülüğünde mücadele başarıya ulaştırıldıktan sonra, bunların burjuva kökenli üyeleri sayıca büyüyüp etkinliklerini artırdıkları takdirde, bunlar giderek burjuva bir politika güden örgütler haline dönüşebilirler. Bunun aksine bu örgütlerdeki daha demokratik ve devrimci unsurlar ağırlıklarını duyurabilirler.

Bundan başka işçi sınıfı sayıca çok küçük olmasına rağmen bazı sömürge ülkelerde de işçi sınıfının öncülüğünde örgütlenen kurtuluş hareketleri de vardır. Bu hareketlerin başarısından sonra da ülkeyi yöneten bu örgütler, demokratik devrimi sürdürmeye ve sosyalist bir toplumu kurmaya doğru hareketini devam ettirir. Kuşkusuz daha ileri bir toplumun önkoşulları hazırlanmadan, onun, yeni toplum biçimlerini gerçekleştirmesi beklenemez. Bu koşullar hazırlandıktan sonradır ki yeni aşamalara geçilir. Örneğin ulusal demokratik aşamada devrim, üretim araçlarının toplumsallaştırılması ve üretim ilişkilerinin sosyalistleştirilmesini değil; sömürgeciliğin kalıntılarının, emperyalizmin köklernin temizlenmesini, feodalizmin ve kalıntıların yok edilerek ulusal ekonominin temellerinin atılmasını, köklü bir toprak devriminin

gerçekleştirilmesini, politik bağımsızlığın güçlenmesini, toplumun demokratikleşmesini vb. gibi amaçları hedef alır.

Konuyla bir kaç örnekle açıklık getirelim :

Hindistan'ın emperyalist boyunduruktan kurtuluşunu hazırlayan Kongre Partisi, bazı yöneticilerinin ütöpik sosyalist özlemlerine rağmen, Hindistan'da büyük toplumsal dönüşümleri başarak bir yola girememiştir. (Halbuki Mahatma Gandhi tüm hayatını paryaların arasında geçirmiş ve insanların eşit olacağı bir Hindistan ideali içinde yaşamıştır. Nehru ise Ekonomide Karl Marx'ı, politikada ise Britanya demokrasisini düşlemiştir.) Pakistan'ın Müslüman Birliği Partisi zaten kitlelerin durumuyla pek fazla ilgilenmeden bu ülke, Pak'ların ülkesi haline gelmiştir.

1922'de İngilizlerin sınırlı bağımsızlık tanıdıkları Mısır'da 1924'te iktidara gelen Vaft Partisi ve Kralları döneminde, İngiliz emperyalizminin Mısır'da etkinliği hiç azalmadan sürmüştür. Ta ki 1952'de özgür subaylar darbesi olana kadar. Bu darbeye önce Kral Faruk uzaklaştırılmış daha sonra General Necip başa gelmiş ve daha sonra da Nasır yönetimi ele almıştır. Bu dönemde Arap Sosyalist Birliği oluşturulmuş ve 23 Mart 1964'te yeni geçici anayasa ilân edilmiştir. Misak ilkelerine uygun hazırlanan bu anayasaya göre «Birleşik Arap Cumhuriyeti çalışan güçlerin ittifakına dayalı demokratik ve sosyalist bir devlettir.» Anayasa, bu ittifakın içinde işçiler, köylüler, askerler, aydınlar ve ulusal burjuvaziyi görmektedir.. Arap Sosyalist Birliği devrimci demokratik girişimlerinde hayli başarıya ulaşıysa da Nasır'dan sonra ülkedeki güçler dengesi burjuvazi lehine bozularak anti-emperyalist ve bağımsız görünümler giderek kaybolma yoluna girdi.

1956'da bağımsız olan Sudan'da da krallığın devrilmesinden sonra devrimci bir nitelik gösteren askerî yönetim komünistlerin darbe girişimlerini atlattıktan sonra bu niteliğini kaybetmeye başlamıştır.

Bunlardan en göze görüneni Cezayir'de de Kurtuluş Cephesi parti halini almış yönetimi elinde bulunduran kararsız Bin Bella'nın yalpalamalarından sonra başa geçen H. Bumedyen örgüte hakim olmuş, genel olarak anti-emperyalist bir çizgi izlemesine rağmen dünya Sosyalist Sistemi ve sosyalistlerle tam bir dayanışmaya girmemiştir.

Bugünkü Irak ve Suriye'de başta bulunan BAAS partileri, Dünya sosyalist sistemiyle ve üçüncü dünyayla iyi ilişkiler için-

dedirler ve anti-emperyalist bir çizgi yürütmeye çalışmaktadırlar. Ancak bu ülkelerde emekçi yığınların yönetimdeki ağırlıkları ve ülkedeki güçler dengesiyle dünya konjonktürü durumu belirleyecektir.

Irak'ta uzun sayılabilecek hayli çetin bir mücadele veren ve geniş kitlelerin desteğini sağlayan Irak Kürdistan Demokrat Partisi, tüzük ve programı itibariyle sosyal demokrat bir öze sahip görünmekle beraber, tabanı feodallere sınıksız bağlı bulunan köylülükten oluşan bu partinin yönetici kadroları sağcı unsurların elindeydi. Gerek cephede çıkan «Xebat» gazetesi ve gerekse radyoları devrimlerini dünya devriminin bir parçası olarak ele almamış, dünya sosyalist sisteminin ulusal kurtuluş savaşlarına olan katkısı işlenmemiştir. 1970'te elde edilen ve kesin olmayan başarının da etkisiyle partinin sağlam bir ideolojiye sahip olamamasının da yardımıyla emperyalizmle uzlaşır tavırlara girilmiş ve kaçınılmaz sonlarını hazırlamışlardır.

Filistin devrimiye, içindeki marksist ve marksist olmayan cephelere rağmen bütün olarak dünya devriminin bir parçası olma niteliğini korumakta ve geniş kitlelerin ve sosyalist güçlerin desteğinde amacına yaklaşmaktadır.

Bunun yanında Küba, Kuzey Kore, Vietnam Demokratik Cumhuriyeti, Arnavutluk ve Varşova Paktı ülkeleri sosyalizmin kurulması ve geliştirilmesi görevleriyle karşı karşıya iken; Angola, Mozambik, Gine-Bisseau, Filistin, Porto-Riko, Komoro adaları, Seychelles halkları ve diğerleri ulusal bağımsızlık için mücadele veriyorlar...

S o n u ç :

Ezilen uluslar ve sömürge halkları, bağımlılıktan kurtulmak ve özgür gelişmenin önündeki engelleri kaldırmak için kendi içinde tutarlı ve kalıcı bir örgütlenmeyi sağlamak zorundadırlar.

Sömürgeciliğin hertürlü kalıntılarını tasfiye etmek için dışı bir mücadeleye ihtiyaçları vardır.

Çağımızda sömürgeler için kurtuluşa götüren yol ittifaklardan geçmek zorundadır. Emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadelede başarı tek boyuta indirgenemez, indirgenmemelidir.

Dünya sosyalist sistemi, kapitalist ülkeler işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş mücadeleleri üçlü ittifakı çağımızda nihai kurtuluş şartıdır.

1917 Ekim devrimi başarılmadan önce emperyalizm, dünyanın ezilen ve sömürge halklarına kan kusturuyor, ulusal hareketleri ve işçi sınıfı direnişlerini derhal eziyordu.. Lenin bu durumu şöyle açıklıyordu:

«Doğrudan siyasi ve hukukî bağımlılıktan gayri, sömürge bağımlılığı bazı malî ve ekonomik bağımlılık ilişkilerini ve bazı savaşları da var sayar. Bu savaşlar savaştan bile sayılmıyordu o zaman, çünkü çoğu kez en çağdaş yıkım silâhlarıyla donatılmış Avrupalı ve Amerikan emperyalist birliklerinin sömürge ülkelere silâhsız savunmasız ahalisini kırıp geçirdikleri katliamlardan başka birşey değillerdi.» (2).

Ekim 1917 sosyalist devrimi tarihte yepyeni bir çağ açtı. Sosyalist devrimler çağı... Emperyalizmin hergün geriletildiği ve yok edilmeye doğru sürüklendiği çağ.. Artık ulusal kurtuluş mücadelelerini Emperyalistler ve onların yerli uşakları boğamıyorlar.

Ulusal kurtuluş mücadeleleri millî baskıya, sömürüye karşıdır. Dillerinin özgürce gelişmesi, pazarları üzerindeki sömürünün kalkması, kültürleri üzerindeki zorbaca asimilasyonun köklerinin kazınması için mücadele ederler.

Sosyalistler millî baskının varoluşundan ötürü millî kurtuluş görevlerini erteleyemezler. Onlar hareketin içinde tutarlı ve kalıcı örgütlenmeyi sağlamak, ulusal kurtuluş görevini sosyal kurtuluşla tamamlamak zorundadırlar. Sömürge ülkelerde genellikle kapitalizm öncesi üretim biçimleri önemli bir yer tutar. Buralarda köylülük ağır basmaktadır. Bu ülkelerde sosyalistlere büyük görevler düşmektedir. Kitlelerde bağımsız siyasi düşünce ve bağımsız siyasi eylemi oluşturmak için tüm güçlerini seferber etmelidirler... «Kapitalizm öncesi ilişkilerin hakim oluşu bugün de bu ülkelerin belli başlı özelliğidir. Dolayısıyla buralarda salt proletarya hareketi söz konusu olamaz. Bu ülkelerde hemen hemen hiç sanayi proletaryası yoktur. Yine de biz, oralarda da önderliği üzerimize aldık ve almak zorundayız. Tecrübe bize bu ülkelerde çok çetin güçlükleri yenmemiz gerektiğini göstermiştir. Bununla birlikte, çalışmalarımızın pratik sonuçları da göstermiştir ki bütün bu güçlükler rağmen, proletaryanın yok denecek kadar az olduğu yerlerde dahi yığınlarda bağımsız siyasi düşünce ve bağımsız siyasi eylem iştiağını uyandırabilecek durumdayız.» (3)

(2) Lenin, Doğu'da Ulusal Kurtuluş Hareketleri, s. 349.

(3) Lenin, a.g.e., s. 359.

Ulusal Kurtuluş Savaşlarının kalıcı başarısı öncülük meselesinde düğümlenmektedir. Öncülüğü burjuva demokratlara kap-tırmak, ulusal kurtuluşun sosyal kurtuluşa dönüşümünü gecik-tireceği gibi tutarlı demokratlık yönünün kaybolmasını da ken-disiyle beraber getirecek, gelişen burjuvazi kendisini uluslararası tekellerin kucağına sabırsızlıkla atacaktır.

1920'de Bakû'da toplanan «Doğu Halkları Kurultayı» Tür-kiye'deki kurtuluş hareketinin öncü kadroları niteliğinden dola-yı, yönünün nereye doğru gittiğini Bela-Kun şöyle koymuştur:

«Bu arada, kurultay, Türkiye'deki ulusal devrimci hareketin yabancı sömürücülere yönelik olduğunu ve bu hareketin işçi ve köylülerin ezilmekten ve sömürülmekten genel anlamıyla kurtul-maları demek olmayacağı gerçeğini de ortaya koyar. Bu hareke-tin başarısı Türk çalışan yığınları için en önemli sorunların çö-zümünü getirmeyecektir: Toprak sorunu ve vergiler sorunu, de-ğişik uluslardan oluşmuş doğunun kurtuluşu için en önemli en-gel olarak kalacaklardır.» (4)

Gerçekten de kurtuluş mücadelesinin başarıldığı bazı ülke-lerde emekçi kitlelerinin yönetime ağırlıklarını koyamamaları yü-zünden ve diğer somut koşullar dolayısıyla yönetimler devrimci özerlerini kaybederek yozlaşır, tutucu bir nitelik alarak burjuva yönetimine dönüşürler.

Yeni oluşan her güç, kapitalist düzenin çerçevesi içinde kal-dığı sürece çalışan yığınların çıkarına değil ezen sınıfların çıkı-rına hizmet eder ve yeni sömürü mekanizmalarının oluşmasını sağlar..

Ne suretle olursa olsun Asya, Afrika, Latin Amerika'nın sö-mürge ulusları mutlaka bağımsızlıklarına kavuşacaklardır. Ba-ğımsızlık ve eşitlik yalnız onları değil, fakat tüm dünya halkları-nın da daha ileri ve özgür olmalarını sağlayacaktır.

Anti-Emperyalist ve Anti-Kolonyalist mücadelelerde sosya-listler, demokratlar, ilericiler ve bunlarla birlikte milyonlarca ça-lışan emekçi yığınlar yerlerini en ön saflarda almaktadırlar.

Köhne dünyanın çatırtılarının altında yepyeni özgür, eşit ve bağımsız toplumlar doğmaktadır.

(4) Doğu Halkları Kurultayı, Baku 1920, s. 128.

Sömürge halkları bütün açıklığıyla ispathıyorlar ki; özgürlük ve bağımsızlık sadece ve yalnız bir avuç sömürgecinin değil fakat tüm ulusların vazgeçilmez ve karşı konulamaz haklarıdır..

Karası, sarısı, beyazıyla sömürge ve bağımlı insanlar; fedakârlıkları yiğitlikleri, dayanıklılık ve inançlarıyla hiçbir şeyin «Özgürlük ve bağımsızlıktan daha üstün..» olamayacağını tüm dünyaya göstermişlerdir..

Bu sayıda, halen Suriye’de yaşıyan ünlü çağdaş Kürt ozanı Cigerxwin (Cigerğın)’den iki şiir sunuyoruz. Şiirlerin ikisi de Kürtlerin geleneksel bayramları «Nevruz»la ilgili. Nevruz bayramı, her yıl 21 martta kutlanır. Nevruz’un kelime anlamı «yeni gün»dür. O gün tüm Kürtler en güzel giysilerini giyer, kırlara çıkar, ya da su başlarına iner, türküler söyleyerek, oyunlar oynıyarak bu bayramı kutlarlar. O günün gecesi de tepelerde, dağ başlarında büyük ateşler yakarlar. Kürtlerin dışında Nevruz, şimdi diğer İran halkları tarafından da kutlanmaktadır.

Cigerxwin’in şiirinde (ı) harfi (i) olarak kullanılmıştır. Kürtçe yazı dilinde yerleşik kural da budur. Ama biz Türkiyeli okuyucu için kolaylık olsun diye, noktasız olanını kullandık.

BERE BIHAR BI XÊR BÊ

Bihare ba bî xêr bê lî ser çavê me mûroz
Ba kurd jî hevre bêjîn : bîra cejna te pîroz

Kincên ciwan wergirin lî Kurdistan keç û kur
Zerî biçin semayê çî amoz û çî xaloz

Mizgin jî bo me bêtin doza me va gîha me
Em aşîti dîxwazîn kengi bîghê me ew doz

Perî û xort û reşkal lî her derî bîbêjîn
Bijî serdarê zana ev rêberê me Behroz

Canfîdayên ciwanmêr em deynin ser milê xwe
Îdî em şer naxwazîn gulebaran û bahoz

Em dîxwazîn bihar bê bî ken lî her der û cî
Hembêz bîkîn keç û xort hemî bîmam û amoz

Bî serbestî bilîzin maçan bî hev bî gorîn
Bere jî min bîxeydîn ev neqşebend û kerboz

Xwedê lî jor dîzani em jî bona çî dane
Çîma girtî û dîl bîn weke berxa dî nav koz.

BAHAR HOŞ GELE

İşte bahar, Nevruz da hoş gelsin, safa gelsin
Kürtler birbirine : dost, iyi bayramlar, desin

Yeniler giyinsin tüm kız - oğlan Kürdistan'da
Tüm güzeller, halalar - teyzeler, halay çeksin

Bize müjde verilsin, işte amaca vardık
Barıştan yanayız biz, yeter ki o gün gelsin

Yaşa büyük öncü Behroz, önderimiz bizim
Gençler, olgun kişiler, her yerde böyle desin

Yiğit fedaileri alalım omuza biz
Mitralyözler, kasırgalar, artık savaş bitsin

İsteriz bahar gelsin ülkem in her yerinde
Kızlar - oğlanlar, eş - dost sevinçle kucaklaşsın

Özgürce oynasınlar, öpsünler birbirini
Şeyhi yobazı da varsın bana dış bilesin

Tanrı da bilir bizi neden yarattığını
Ağılda kuzu gibi tutsak olalım, niçin?.

KİMİ EZ ? (1)

Ezım rojhilat
Tev birc û kelat
 Tev bajar û gund
 Tev zinar û lat
Jı destê dijmin :
 Dijminê xwinxwar
 Xurt û koledar
 Jı rom, jı fireng
 Dı rojên pır teng
 Bı kuştın û ceng
Parast, parast
Parast min ev rojhilat
 Kime ez?

.....
Kime ez?
Kurdê serfıraz
 Dijminê dijmin
 Dostê haştixwaz
 Ez xweş mirovim
 Ne hırç û hovım
Lê çibkım bê şer
Dijmin naçi der
 Bav û kalê min
 Dijın tev serbest
 Naxwazım bijım
 Ta ebed bındest
 Kime ez?

.....
(1) Oldukça uzun olan bu şiirden yalnızca üç bölüm alınmıştır.

KİMİM BEN?

Benim gündeğusu
Tüm burç ve kale
Tüm köy ve kent
Kayalar, uçurumlar
Düşman elinden
Kanlı düşmanın
Zorlu düşmanın
Rumdan frenkten
Çok dar günlerden
Ölümlle, savaşla
Korudu beni
Korudu gündeğusu
Kimim ben?

.....
Kimim ben?
Alın yukarda Kürt
Düşmana düşman
Barış isteyene dost
İyi yürekliyim
Ne ilkel ne yabaniyim
Ama neyleyim
Düşman savaşsız
Bırakıp gitmez
Atalarım
Özgür yaşadılar
Tutsaklığı sevmem
Sonsuza kadar
Kimim ben?

.....

Kawey hesinker bav û kalê min
 Perçiqand serê Zehakê dijmin
 Ji gerdena kurd
 Wi şikand zencir
 Serê me parast
 Ji birin û şûr
 Roja hat kuştin xwinmêje dilsoz
 Goya dibêjin : Ew roje nûroz
 Zivistan dîçî
 Ew rojên ne xweş
 Parêz dîbi kurd
 Ji dêwê zergeş
 Wesan dibêji zerdeştê rêzan
 Ehreman dîşkê Hirmîz tê meydan
 Kime ez?

.....

C I G E R X W Î N

Benim atam Demirci Kave
Ezdi zalim Dehak'ın başını
Kürdün boynundan
Zinciri o kopardı
Korudu başımızı
Yaradan, kılıçtan
Öldüğü gün o kan emici, zalim yürekli
Derler ki o gündür işte, Nevruz günü
Kış gider
Tüm acılı günler
Zergeş devinden
Kurtulur Kürtler
Yolbilir Zerdeşt işte böyle der
Hürmüz meydana çıkınca Ehreman çöker
Kimim ben?

.....

C İ G E R X W İ N

Olaylar - Yorumlar :

DÜNYA VE TÜRKİYE

Çağımızda olaylar başdöndürücü bir hızla geliíyorlar. Teknikte, bilimde, insan yaşamında herşey hızlı bir gelişim, değışim içinde. Öyle ki, ilk ve orta çağlarda bazan ancak yüzlerce, binlerce yıl süren toplumsal değışimler, çağımızda birkaç yıla sığıyor. Şu 1945 yılına kabaca bir bakış bile, insanlığın nereye doğru gittiğini anlamaya yetiyor.

Geçtiğimiz yılda, yarım yüzyıla yaklaşan ve milyonlarca kurban, anlatılmaz acılara malolan Vietnam halkının kurtuluş savaşı başarıyla sona erdi. Vietnam halkı çok acı çekti ama özgürlüğüne de kavuştu. Şimdi yepyeni bir hayat kuruyor kendisine. Tüm Vietnam halkı sosyalizm yoluna girdi. Ve onunla birlikte Kamboçya. Laos gibi Güneydoğu halkları da sömürgecilerin ve yerli uşaklarının boyunduruğına son verdiler, onlar da sosyalizm yoluna girdiler. Devrim şimdi geriye kalan öteki Güneydoğu Asya ülkelerinde mayalanıyor..

Afrika'daki Portekiz sömürgelelerinden Gine Bissau, Mozambik ve

Angola'nın faşist sömürgecilere karşı yürüttükleri kurtuluş savaşları da bu ülkelerin özgürlüğe kavuşmalarıyla son buldu. Angola da emperyalistlerin ve Afrika gericiilerinin kışkırttıkları iç savaş devrimci güçlerin zaferiyle sonuçlanmak üzere. Bu ülkede kurulan Angola Halk Cumhuriyeti, Afrika'nın göbeğinde yeni bir devrimci gelişimi müjdeliyor. O Afrika ki beyaz efendilerin filimlerinde, hikâyelerinde yalnızca engin bir tropikal bitkiler, hayvanlar ve yam-yamlar ülkesi olarak gösterilir.. Şimdi sosyalizm onların kapısını da çalıyor.

Sömürünün, baskının varolduğı her yerde insanlığın, özgürlük ve sömürsüz bir toplum uğrunda mücadeleleri devam ediyor. Dünya-mız sosyalizme doğru ilerliyor. İnsanlığın binlerce yıldır boğuştuğı kölelik zincirleri, ilk kez bizim yüzyılımızda, temelden koparılıp çöplüğe atılmaktadır .

Buna karşılık kapitalist sistem huzursuz, içten içe kaynıyor, çatırıyor.

Bu çöken sistemin onmaz hastalığını anlamak için 1975 yılında yeralan ve 1976 başında ortaya çıkan, dünya ölçüsündeki rüşvet olayına bakmak yeter. En büyük emperyalist ülkenin, ABD'nin dev şirketlerinden biri, uçaklarını satılabilmek için dünya ölçüsünde rüşvetler dağıtıyor yüz milyolar veriyor. Almanya'da, Japonya'da, Hollanda'da, Türkiye'de, Yunanistan'da, İtalya'da ve daha birçok ülkede.. Rüşvet olayına adı karışanlar içinde başbakanlar, kraliçe kocaları, büyük partilerin başkanları, generaller ve başka muteber devlet adamları(!) var. Üstelik bunu açıklıyan da, bu devletlerin temeline dinamit koymak isteyen herhangi bir marksist-leninist veya maoist değil; Amerikan Senatosu.. Amerikan tekelleri arasında kızışan kavgaya kirlî çamaşırları da âlemin gözü önüne serdi.

Rüşvet olayı ne yalnızca Lockheed şirketine özgü, ne ilk, ne de son. Öteki Amerikan şirketleri de aynı yola başvuruyorlar. Amerika'ya da özgü değil bu. Geçen yıl, Amerikan şirketleriyle Fransız şirketleri, jet uçağı satışlarında kıran kırana bir mücadele verdiler ve bundan Amerikan şirketleri galip çıktı. Galip çıkışın nedenleri de şimdi daha iyi anlaşılıyor. Malını satmak isteyen kapitalist rüşvet de verir, savaş da çıkarır, ülkeler de işgal eder; bu, kapitalizmin onmaz bir hastalığıdır.

1975 yılında Amerikan İstihbarat Teşkilâtı CIA'nın işlediğı marifetlerin bir kısmı da açıklandı. Diem'i o devirtmiş, Kastro'yu öldürmek için, zehirli püroya kadar nice planlar yapmış ve bunun gibi daha nice komplolar, karanlık işler düzenleyip yürütmüş..

«Özgürlük ve demokrasi meleği» Amerika'nın ve genel olarak kapi-

talizmin niteliğı budur. Bu, tarih sahnesini tüm olarak terketmeye hazırlanan, çürümüş, kokmuş bir sistemdir. Belki 30, belki 50, belki 100 yıl daha yaşıyacaktı, o kadar. Göçüp giderken, sömürücü toplumların diğer kalıntılarını; şahlıkları, şeyhlikleri, hanlıkları da alıp birlikte götürcektir.

Böylesine bir dünya'da Türkiye'de neler olup bitiyor?

Türkiye, güdük ve dışa bağımlı sanayii, ilkel tarımıyla, bir geri kalmışlık ortamında kulaç atıyor. Milyonlarca işsiz insanını gönderecek ülke arıyor.. Bütçe ve dış ticaret açıkları dev boyutları varmış İran, Suudi Arabistan ve Küveyt Şeyhliğinde olduğu gibi toprağın altında bir petrol deryası da yok. Üstelik ülkenin dövizini petrol giderleri tüketiyor. İşsizlik çığı gibi artıyor ve hayat pahalılığı geniş halk yığınları için hayatı çekilmez hale getiriyor. Dünya ölçüsündeki rüşvet olayının bir kolu Türkiye'ye de uzanıyor. Üstelik burada, «Mobilya Davası» gibi daha niceleri var..

İşte «bu ahval ve şerait içinde», emekçi halk yığınları, devrimci ve demokratik güçler, toplumu bu çıkmazdan kurtarmak, özgürlük, demokrasi ve gelişme yoluna sokmak için çabalarken, iktidarda bulunan egemen sınıfların en gerici kesimi, yerlerini bırakmamak için tarifsiz bir mücadele veriyorlar. Kitlelerin mücadelesini bastırmak için zora, kanlı yöntemlere başvuruyor ,yasaları da çiğneyip geçmekte tereddüt etmiyorlar. Zulüm bütün ülkede kol geziyor.

Şahların, kralların ülkesinde de, burjuva toplumlarında da yasalara kutsal olduğu söylenir. Yoksullar düzenin teline dokumasınlar diye. Ama eğer bir ülkede bizzat

iktidarda olanlar yasaları çiğniyor ve alt-üst ediyorlarsa, bilin ki onlar büyük bir sıkıntı ve şaşkınlık içindedirler, yıkıma gitmektedirler.

Bugün Türkiye'de iktidarda bulunan en gerici kesimler, bu denli açık zor yöntemlerine başvuruyorlarsa, bu onların gücünü değil, çaresizliğini gösterir. Hedeflerine, kısa vadeli bir dikta da olsa, varamıyacaklardır. Ne kadar zorlanırlarsa zorlansınlar, ne denli tertiplere başvurulursa yursunlar, bugünkü Türkiye ve dünya ko-

şullarında güçleri buna yetmiyecektir.

Halkımızın özgürlük, demokrasi ve iyi bir gelecek uğrundaki kararlı mücadelesi faşizm denemelerini ezebilecek güçtedir.

Ülkemiz bu zor dönemi, karanlık ortamı aşacak ve insanlarımızın önünde çok daha ileriye, özgürlüğe, demokrasiye ve insanca bir yaşamaya doğru yeni ufuklar açılacaktır. Buna inancımız tamdır. Dünyanın yönü ileriye doğrudur ve bizde de geriye doğru olmayacaktır.

Halkımıza Karşı Girişilen Tertipler Ve MARDİN OLAYLARININ İÇYÜZÜ

Geçtiğimiz Ocak ve Şubat aylarında meydana gelen olaylar, özellikle de Zeytinburnu, Malatya ve Mardin olayları, MC iktidarının ne kadar hızla yasa dışına düştüğünü, 12 Mart yöntemlerini açık açık kullandığını bir kez daha göstermektedir.

Zeytinburnu olayında, eve yapılan baskın sırasında evden ateş açıldığı ve öldürülen Atilla Özkan'ın, bu olayda yaralanan kardeşi tarafından vurulduğu iddia edilmişti. Gerçeğin böyle olmadığı şimdi bizzat Adli Tıp raporuyla açığa kavuşmuştur.

Malatya olayı ise birçok yönden esrarını henüz koruyor. Bu olayda vurulan polis ve bekçiye ateş ettiği söylenen dördüncü kişi gerçekte kimdir? Bu olayla ilgili olarak bir telefon memuresinin kaybolduğu ve izinin bir türlü bulunamadığı bildirilmektedir. Suçlu olarak gösterilen üç kişinin sağ

olarak yakalanmaları için niçin çaba harcanmadı?

Ya Mardin'in İdil ilçesinde beş köylünün keyfi bir biçimde kurşuna dizilmeleri? Mardin ve çevresindeki demokratik örgütlerin başına yaptıkları açıklama, akıllara durgunluk verecek cinstendir. Beş kişi keklik avlanır gibi öldürülüyor. Sebep güya kaçakçı olmaları. Açıklamada bunların kaçakçı olmadıkları belirtiliyor. Kaldı ki kaçakçı olsalar bile, bir insanı öldürmek o kadar serbest, o kadar sorumsuzca bir iş midir? Kaçakçılık yapanlar bu işi niçin yapıyorlar, niçin üç-beş kurus için mayın tarlasında parçalanmayı, jandarma kurşunu ile ölmeyi, göze almaktadırlar? Hem insanları topraksız, işsiz, aç bırakacaksın, hem de kaçakçılık yapıyor diye, acımasızca kurşunlayacaksın. Bu olacak şey mi?

Ama bu kadar da değil. Yaralı

olarak yakalanan bir köylü su istiyor ve su verileceğine başı taş ve tekmelerle ezilerek o da öldürülüyor. İnsanlarımızı kurşunlayan bu adamlar, bir de köylülerin kadınlarına saldırıyorlar. Görevli olması gereken biri, kocasının cesedini almaya gelen kadına en ah-laksızca sözleri ediyor.

İşte 1976 yılı başlarında halkımıza reva görülen olaylardan bir kaç. Sözde yurttaşların güvenliğini korumakla görevli bir kısım kişiler, suçlu diye niteledikleri insanları, yakalamaya bile lüzum görmeden, buldukları yerde idam ediyorlar, kurşunluyorlar, kafalarını eziyorlar, yaralı insanların üzerine şarjörlerini boşaltıyorlar, kadınlarına sataşıyorlar.

Bütün bunlardan sonra, iktidar koltuğunda oturan Demirel ve ortakları, hiçbir şey olmamış gibi, kürsüye çıkıyor ve gözlerini kırpmadan başkalarını suçluyorlar. Demirel ve ortakları, şüphesiz bütün bunları biliyorlar. Bilmemele-ri mümkün mü? Onlar en sorumlu mevkilerde oturmuyorlar mı? Bütün bu işlerin sorumluluğu en başta da onlara düşmez mi? Ama onlar durumlarından eminler ve gerçekleri tersyüz etmek için her cabayı gösteriyorlar.

Bir yıldan fazla bir zamandır ki faşist bir diktayı her yönüyle kurmaya çabalayanlar, bunun için ortamı oluşturmaya çalışıyorlar. Bir yandan «anarşik olaylar» edebiyatı yaparken, diğer yandan, olay çıkarmak, karışıklık yaratmak, bir diktaya fırsat yaratmak için elden geleni yapıyorlar. Baskı ve zorbalığın dozunu giderek artırıyorlar. Ama bütün bunlar yetmiyor, devrimci güçleri, diledikleri anarşi ortamına çekemiyorlar. O zaman da tertipleri, azgınlıkları artıyor.

Eli kanlı gerici çevreler sonlarının yaklaştığının farkındalar. Şimdiye dek sözünü çok ettikleri «sandıksal demokrasi» oyununa bunun için sırt çeviriyorlar. Hır-sızlıklarıyla, soygunlarıyla, zulümleriyle kitlelere son derece ters düşmüşlerdir. Bütün çırpınmaları bundandır.

Yine de bu çıkar bir yol değildir onlar için. Zulümleri ne kadar ağır olursa hesap vermeleri de öylesine ağır olacaktır. Onlar nasıl olsa gideceklerdir ve bütün bunların hesabı onlardan nasıl olsa sorulacaktır.

28 Ocak'ta, Mardin'in İdil ilçesi çevresinde meydana gelen ve TRT tarafından «kaçakçı-asker» çatışması diye nitelenerek kamuoyuna yanlış bir şekilde aksettirilen olayla ilgili olarak Mardin, Diyarbakır ve çevredeki diğer demokratik örgütlerin basına yaptıkları açıklamada şöyle denmektedir:

«İdil ilçesinin yöresinde bir mağarada kaçak ve kaçakçılıkla ilgili olmayan beş koyun çobanının etrafı jandarmalarla çevrilmiş ve ilk ateş sırasında katledilmiştir. Diğer bir kişi de ayağından yaralanmıştır. Yaralanan yoksul köylümüz «ne olur bana su verin» diye feryat ederken, ağzına matara uzatılmış ve su içmesine fırsat verilmenden başı, taş ve tekmelerle ezilerek o da katledilmiştir. Ölenlerin ağızlarına ölü iken kurşun sıkılmış ve cesetler süngülerle delik deşik edilmiştir. Tutsak edilenler cırılçıplak soyundurulduktan sonra çeşitli işkenceler yapılmış ve öldürülecekleri sırada bir kaç jandarma erinin «beş kişiyi öldürdük, bu seferlik bu kadar yeter» demeleri üzerine ikinci katliamdan vazgeçilmiştir. Yani başka bir tarihe ertelenmiştir âdeta.

«Orada bulunan çobanların karılarına ahlaksızca saldırıda bulunulmuştur. Daha önce Barbunus ve Bacın köylerinde öldürülenlerden biri olan Abdülkadir Akay'ın cesedini almaya gelen kız kardeşine, İdil katliamını da gerçekleştiren İdil Jandarma Başçavuşu A. Rıza Kahraman şöyle demişti: «Kardeşin can çekiyordu. Acıdım vurdum tamamladım. Çek git yoksa seni jandarmalara teslim ederim.» Son İdil katliamının celdadı bu aynı kişi köylülere «Pis kürtler, sizden bir kaç kişiyi öldürmeden gitmeyeceğim» demiştir. Egemen sınıfların halkı aldatmayı amaçlayan yayınlarında bol sayıda mermi ve silâh bulunduğu, öldürülenlerin çatışma sırasında vuruldukları söylenmektedir. Çatışma sonucu hiç bir jandarmanın yaralanmaması ve olay yerinin huduttan 70 km. uzakta olması bu iddiaların gerçek dışı olduğunu kanıtlamaktadır. Emperyalizmin sömürgeci güçleri bu kanlı olayları kudurmuşçasına geçtiğimiz günlerde Midyat'ın Barbunus köyünde ve Basın köylerinde, Cizre'de

Silopi'de, Malatya'da, Zeytinburun'da, Nuseybin'in Akarsu nahiyesinde sahnelemekten çekinmemişlerdir. Bütün bu yörelerde gerçekleşen baskı ve katliamlar özellikle —katliamlarda— çatışma diye bir şey sözkonusu değildir. Sömürgecilerin döktükleri kan onları doyurmamış olacak ki, yeni toplu imhalar yaratmakta kanlı ve en açık bir biçimde faşizme gerekçe yaratmaya çalışmaktadırlar.

Biz aşağıda imzaları bulunan demokratik kuruluşlar, hakim sınıfların kanlı katliamlarını, ırkçı şöven ve militarist baskılarını nefretle protesto ediyoruz... Ve diyoruz ki, halkımızın bağımsızlık - demokrasi - sosyalist mücadelesini hiçbir güç durduramayacaktır.

Midyat Devrimci Kültür Derneği, Mardin Sosyal Dayanışma Derneği, Nuseybin Sosyal Dayanışma Derneği, Nuseybin TÖB-DER, Kızıltepe TÖB-DER, Mardin TÖB-DER, Midyat TÖB-DER, Gercüş TÖB-DER, Diyarbakır TÖB-DER, Diyarbakır D.Y.Ö.K.D., Diyarbakır LİS-DER.

GÜNEYDOĞU'DA "KANUN TAKMAYANLAR"

Türkiye'nin dörtbir yanında yoğunlaşan zorbalık olayları Güneydoğu bölgesinde de artmış bulunuyor. Bilindiği üzere gerici güçlerin sivil milisleri, ülkücü denen besleme komandolar bu bölgede pek taban bulamıyorlar. Burada halk üzerindeki baskılar, terör hareketleri, daha çok resmî görevliler tarafından yaptırılıyor. Resmî görevli olan bu tür kişiler bir kez kanunsuzluğu ele aldılar mı, devlet gücünden yararlanarak halka kan kustururlar. Zaten bu baskı-

lar, tek tek kişilerin kötülüklerinin sonucu olmaktan çok, onların buna ortam bulmasının, daha doğrusu, bu baskının iktidarların politikasına uygun düşmesinin sonucudur.

Şaban Karataş'ın gelişinden sonra pek hızlanan TRT, özgürlük ve demokrasi aşkına, Fransız ve İngilizlerin depolarından birtakım yıpranmış filimleri çıkarıp Sovyetler Birliği'ndeki «toplama kampları»nın acıklı hikâyelerini seyirci-

ye sunuyor. Oysa bunun için o kadar uzağa gitmeye ne lüzum var. Faşist yamakları burada, nerdeyse koca bir ülkeyi toplama kampına çevirmiş bulunuyorlar. Seydişehir'e gitseydi TRT, İdil'e, Nuseybin'in Akarsu Bucağına, Silopi'ye, faşist militanların halk çocuklarını barındırmadıkları onlarca öğretmen okullarına gitseydi. Orada işine yarar çok daha iyi manzaralar bulacaktı.. Seydişehir'de

sopalı, zincirli, tabancalı çetelerin nasıl sokak ortasında insanları vurduklarını ve rahat rahat dolaştıklarını; İdil köylülerinin trajedisini, tuz yedirilen, başları ezilen, bıyıkları kerpetenle çekilen insanları görecektiler..

Bu bölgedeki demokratik örgütlerin basına yaptıkları açıklamada, Nuseybin ve Silopi'de meydana gelen olaylar şöyle anlatılmaktadır .

Basına Açıklama

Geçtiğimiz günlerde, gece vakti Nuseybin'in Akarsu nahiyesinde meydana gelen patlama sonucu uzatmalı başçavuşun eli kopmuştur. Patlamaya kimin sebep olduğu belli değildir. Nuseybin merkez üstegmeni olay yerine giderken halkı kışkırtıcı bir konuşma yapmış ve jandarmaya «Bütün TÖB-DER'li öğretmenleri ve belediye reisini yakalayın» demiştir. Bu emirden sonra yakalananlar meçhul yerlere götürülmüş, 48 saat aralıksız işkence görmüşlerdir. Savcının sanıkları istemesine aldırmaz etmeyen üstegmen «Ben ne savcı ne de kanun takarım» diyerek dört öğretmeni ve belediye reisini 48 saat geçmiş olmasına rağmen 24 saat daha bekletmiş ve bu zaman zarfında şu işkenceleri yapmıştır: Dağ başında sanılan bir karakolda tuz yedirilmiş, saçları, bıyıkları kerpetenle çekilmiştir. Dinamit atıldıktan sonra meydana gelen patlama kamu oyunda kasıtlı olarak yanlış duyurulmuştur. Olay şöyledir :

TÖB-DER'li devrimci bir öğretmen MHP yanlısı bir öğretmenle münakaşa eder. Başçavuşla MHP yanlısı öğretmenler, devrimci öğretmenleri tevkif ettirebilmek ve

provakasyona getirebilmek için evde toplanırlar. Toplantı sırasında bir patlama duyulur. Bunu fırsat bilen faşist öğretmen sokağa çıkıp «Şükrü Yıldız, Süleyman Aydoğmuş, Hüseyin Gelmedi adlı TÖB-DER'li öğretmenler eve dinamit attılar başçavuşun eli koptu» diyerek bağırır. Ve olay daha sonra yukarıda anlattığımız şekliyle devam eder. Hakim güçler bu olayı devrimcileri tutuklamak için fırsat bilip, yurtsever belediye reisini de evinden aldıktan sonra toplu işkence planını uygulamaya başlamışlardır. Aşağıda imzası bulunan biz demokratik kuruluşlar, olayın basına bu şekilde duyurulmasını istiyor ve halktan yana güçleri, provakasyonlar sonucu tutuklanmasını, işkence görmesini protesto ediyoruz.

2 — Silopi üstegmeni A. Cem Ersever Silopi ilçesine dehşet salmaktadır. Bu kişinin şimdiye kadar yaptığı faşist baskı ve uygulamaları maddeler halinde sıralamayı uygun görüyoruz:

A — Karakola gelen köylülere «Niye geldin ...na koyduğum Kürrosu» diye hitap etmekte ve hakaretler yağdırmaktadır.

B — İlçeye bağlı Bostancı köyüne giderek «sizler kürtsünüz, sizden birkaç kişiyi öldürmeden buradan gitmek bana haram olsun» demiştir.

C — TÖB-DER levhasını alıp ezdikten sonra mezarlığa asıp ve hepinizin sonu budur, diyerek devrimci öğretmenlere küfür etmiştir. Silopi'de ÜLKÜ-BİR olmadığı halde bu kuruluşun bildirilerini jandarmalarla birlikte dağıtmıştır. Karakolun kapısına astığı mikrofonlardan MHP'nin marşlarını çalmıştır.

D — Çiftlik köyüne bağlı Hevdika mezrasında ikamet eden ve suçu olmayan bir köylü vatandaşın evini yakmıştır.

E — Ülkü Ocaklarını kurdurmak için Küsralı karakolu komutanının, öğretmenlere ve halka

baskı yapmasını istemiştir. Bunu yapmayan karakol komutanına dört gün disiplin cezası vermiştir. Bundan faydalanarak aynı köye kendi düşüncesinde erler göndererek öğretmen ve köylülere işken-ce yapmıştır.

Yukarıda izah ettiğimiz iki olay bugünkü Türkiye'de egemen güçlerin ırkçı-faşist karakterini bütün netliğiyle ortaya koymaktadır. Sorumlu, halk düşmanı, emperyalizmin uydusu MC iktidardır.

Midyat Devrimci Kültür Derneği, Mardin Sosyal Dayanışma Derneği, Nusaybin Sosyal Dayanışma Derneği, Nusaybin TÖB-DER, Kızıltepe TÖB-DER, Mardin TÖB-DER, Midyat TÖB-DER, Gercüş TÖB-DER, Diyarbakır TÖB-DER, Diyarbakır D.Y.Ö.K.D., Diyarbakır LİS-DER..

ANGOLADA DEVRİMCİ MÜCADELE YÜKSELİYOR

Sömürge dünyasının halkları, kendilerini ezen sömürgeci baskıya karşı amansız bir şekilde direndikleri çağımızda, emperyalist sömürgeci sistem büyük darbeler yemekte, sömürü zulüm ve baskı önemli ölçülerde gerilemektedir.

Buna karşı sosyalist sistem ve millî kurtuluş devrimleri, güçlü bir devrimci akım halinde kaynaşmakta ve ilerliyen bir güç olarak büyümektedirler.

Ezilen halklar, emperyalizme, sömürgeciliğe karşı siyasî, iktisadî bağımsızlıklarını kazanmada, sosyalist sistemle önemli ittifaklar geliştirmektedirler. Yeni doğan genç ulusal devletlerin malî kaynaklara ve teknik yardımlara olan ihtiyaçları, sosyalist ülkeler

tarafından kararlı bir şekilde yerine getirilmektedir. Vietnam, Laos, Kamboçya, Mozambik, Gine ve Angola'nın sosyalist ülkelerle olan ilişkileri, enternasyonal dayanışmanın en somut örnekleridir.

Dün Uzak Doğu'da burnu kırılan emperyalist güçler, bugün Afrika'da gelişen kurtuluş hareketlerine, karşı geçersizliği defalarca ispatlanmış sömürgeci yöntemlerini çaresiz bir şekilde sürdürmektedirler.

Az gelişmiş ülkelere —karşı devrim— ihraç etmeyi politikalarının gereği sayan emperyalist ABD ve AET son dönemlerde Angola'da halkın kurtuluş örgütü olan MPLA ya (Angola Halk Kurtuluş Cephesi) karşı, Angola halkının düş-

manı olan ihanet örgütleri FNLA ve UNITA'yı harekete geçirmişlerdi.

Kurtuluş hareketi içinde olan Angola halkından, en ufak bir destek görmeyen emperyalizmin kuklası örgütler, yurtseverler karşısında kısa bir sürede çözüldüler. Ne CIA'nın ne diğer emperyalist güçlerin yardımları, can çekişen ihanet cephesini kurtarmaya yetmedi.

Angola'da gelişen kurtuluş mücadelesi karşısında, korkuları büyüyen sömürgeci güçler, Vietnamlı da, Kamboçya'da denenmiş kiralık askerlerini ihanet örgütlerinin yardımına gönderdiler. Ancak gelen haberler çok ilginçti. Gönderilen satılık askerler, MPLA'ya karşı çarpışma gücünü kendilerinde görmeyince kendi aralarında çarpışmaya girmişlerdi. Birbirlerini toplu şekilde kurşuna diziyor, yurtlarına dönmek için gizlice kaçıyorlardı.

Bütün olanlar emperyalist sömürgeci sistemin, Angola topraklarında ihanet örgütleriyle kiralık askerleriyle, çürüyen gücüyle sömürsünü sürdürmeyeceği gerçeğini bir kez daha ispatlıyordu.

Emperyalistler, Uzak Doğu'dan Afrika'ya dalga dalga yayılan kurtuluş mücadeleleri karşısında çaresiz kalmışlardı. Amerikan Senatosu Ford'u uyarıyordu. «Bizim için tek çıkar yol Angola'da MPLA'yı, Angola'nın resmi hükümeti olarak tanımaktır. Amerika'nın bundan sonraki ilişkilerinin Angola'da bu örgütle olacağı kesinlik kazanmıştır.»

Angola halkının kuruluşunu boğmakla görevli, emperyalizmin

kiralık adamları Holden Roberto ile Jonas Sawimbi MPLA'ya karşı kesinleşen yenilgilerini kabul ediyor, suçu ağababalarına yüklüyorlar. Angola'ya «Hür dünyayı» temsilen müdahale ettiğini iddia eden ırkçı Güney Afrika, kendi kuvvetlerini çaresizce geri çekmektedir.

Buna karşı Dünya Sosyalizmi, Afrika'nın devrim için bereketli topraklarında daha da güçlü çıkmıştır. Milli kurtuluş mücadeleleriyle, dünya sosyalizmi ve uluslararası sosyalist hareket daha da kaynaşmış daha da bütünleşmiştir. Bir süre önce, Fidel Castro «Angola'da halkın kurtuluşu, sosyalizmin zaferi için çarpışan her Küba'lı, ülkesine onur vermektedir. Kanımızın son damlasına kadar milli kurtuluş hareketlerini destekliyeceğiz» diyordu.

Evet, Angola topraklarında emperyalizme sömürgecilğe ve onların ihanet örgütleri olan UNITA ve FNLA'ya onların gönülsüz kiralık askerlerine karşı Angola'nın kurtuluşunu gerçekleştiren, sosyal devrimi derinleştirmek isteyen MPLA ve onun saflarında kendi aydınlık tarihlerini daha da aydınlatan her Küba'lı yiğit savaşçının eylemi bütün dünya halklarına onur vermektedir. Bu enternasyonal ruh, halkların kardeşliğini daha da pekiştirmektedir.

Bugün Angola'da çarpan yürekler, yarın Afrika'nın diğer bir yerinde, başka bir gün Ortadoğu'da, Latin Amerika'da çarpacaktır ta ki çürümüş, kokuşmuş emperyalizm sömürgecilik ve ihanet son buluncaya kadar..

SAHRA HALKI BAĞIMSIZLIĞI İÇİN DİRENİYOR

Yıllarca İspanyol sömürgeciliğinin zulmünü çeken Batı Sahra Halkı, şimdi de işgalci Fas ve Moritanya'nın gerici kuvvetlerine karşı ülkelerinin bağımsızlığı için çarpışmaktadırlar.

Sahra'nın zengin fosfat yataklarına (Dünya fosfat yataklarının yüzde 20'sine) ve demir yataklarına sahip oluşu, sömürgeci güçlerin iştahını kabartan bir alan olarak seçildi. Önce İspanyol ve Amerikan şirketlerinin ortaklaşa işlettiği zengin fosfat ve demir yatakları Franco'nun ölümüyle bir takım gizli anlaşmalarla Fas'a bırakılıyordu. Fas'ı bu işgalci eyleminde yalnız bırakmak istemeyen Moritanya, işgalci kuvvetlerini birleştirerek Sahra'yı işgale karar verdiler. Ancak yıllarca İspanyol sömürgeciliğine karşı Sahra halkına önderlik yapan POLİSARIO Cephesi bu kez de gerici Fas ve

Moritanya birliklerine karşı Sahra'nın bağımsızlığı için çarpışmaktadır. Şu anda Batı Sahra'nın önemli bir kesimini kontrol altında tutan Polisario Cephesi işgalci kuvvetlere karşı devamlı olarak saldırılar düzenlemekte büyük kayıplar verdiremektedir.

Sahra halkı bağımsızlık mücadelesinde yalnız değildir. Polisario'nun lideri Ahmet Baba Miske: «Sahra halkı etnik bakımdan köklü bir geçmişe sahip bir ulustur. Halkımız bağımsızlığına düşkündür. XV. yüzyıldan beri Sahra'lılar, Avrupalı ve Afrikalı istilacılara karşı her zaman bağımsızlık mücadelesi yapmışlardır. Bugünkü mücadelemizde yalnız değiliz. Cezayir, Libya, Yemen, Mali gibi dost ülkeler bize yardım elini uzatılar. Gerilla savaşımız sonunda mutlaka başarıya ulaşacaktır.»

LENİN'İN ULUSAL SORUN TEORİSİ

VE

SOVYET RUSYA'DAKİ UYGULAMASI

Genç bir bilim adamımız Mehmet Karaahmetli'nin kendi kaynaklarına inerek hazırladığı bu önemli eseri okurlarımıza salık veriyoruz.

12,5 TL.

TOPLUM YAYINEVİ
ZAFER ÇARŞISI 18
YENİŞEHİR - ANKARA

yayınevi

DİMİTROV

FAŞİZME KARŞI BİRLEŞİK CEPHE

— Birinci Kitap —

Gözden Geçirilmiş Tam Metin

210 sayfa - 15 lira

GUEVARA

SİYASAL YAZILAR

20 lira

LENİN

DİN ÜZERİNE

10 lira

•

MARX - ENGELS

ÖRGÜTLENME MESELESİ

15 lira

•

LENİN

KİTLE İÇİNDE PARTİ ÇALIŞMASI

3. Basım 12.50 lira

•

LENİN

BARIŞ İÇİNDE BİRARADA YAŞAMA

2. Basım 12.50 lira

•

LENİN

SON YAZILAR SON MEKTUPLAR

8 - lira

•

IBARROLA

EKONOMİ POLİTİK EL KİTABI

Yabancılaşma ve Hümanizm

2. Basım 8 lira

JACK WODDIS

MİLLİYETÇİLİK VE

ENTERNASYONALİZM

7.50. Lira

Genel Dağıtımı : ANKARA DAĞITIM - Bayındır
Sok. 38/3 Ankara/Tek istekler için pul
gönderilmesi rica olunur.

İLERİCİ YURTSEVERLERE

MENEKŞE KİTABEVİ

Her türlü ilerici yayınlarla
hizmetinizdedir.

Adres : Vilayet civarı

Aziz Mahmutogulları Cad. No : 4/C

DİYARBAKIR

özgürlük

yolu

aylık siyasi dergi

10 Lira